

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

Lyon zöld szeme

A Jakob+MacFarlane stúdió
tervei alapján épült fel
az Euronews extravagáns,
folyóparti központja

INTERJÚK: KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA , BRENDAN MACFARLANE , CSILLAG KATALIN, GUNTHER ZSOLT,
VÁNCZA LÁSZLÓ | A SZEGEDI DÓM ÉS A PANNONHALMI BAZILIKA FELÚJÍTÁSA | VILLA PASARÉTEN
TRANZNARRATÍV ÉPÍTÉSZEZET BALATONGYÖRÖKÖN | CAMPUSOK: A LUDOVIKA CAMPUS ÚJ KOLLÉGIUM ÉPÜLETE
MOME-PÁLYÁZAT | EGY KIÁLLÍTÁS ANATÓMIÁJA: EL KAZOVSKIJ | IRODÁK: W.UP, PROFESSION.HU

917141815220021

14004

www.octogon.hu
2016/1. SZÁM 1950 Ft
Előfizetőknek: 1460 Ft

LAPUNK TÁMOGATÓJA AZ:

NA
Nemzeti Kulturális Alap

ELKÉSZÜLT 270 000 M² IRODA ÉS ÜZLETHELYISÉG

COS ▪ KINSTELLAR ▪ McCANN ▪ MICHELIN ▪ ENSZ ▪ KÉKKÚTI
LEASE PLAN ▪ H&M ▪ TEVA ▪ GETRONICS ▪ DIAGEO
NOKIA SOLUTION NETWORK ▪ LOGMEIN ▪ GALAX ▪ BLOOMBERG
INTELLIGENCE ▪ ERICSSON NESPRESSO ▪ JOHNSON & JOHNSON
KÜHNE+NAGEL ▪ CASATI HOTEL ▪ HEINEKEN ▪ TRANSCOM
BRITISH TELECOM ▪ KLM ▪ INVITEL ▪ DM ▪ HP ▪ IBM ▪ MERCK ▪ OMY
AGCO ▪ SUPERSHOP ▪ LUFTHANSA ▪ ESTÉE LAUDER ▪ VAN GRAAF
PEEK & CLOPPENBURG ▪ RECKITT BENCKISER ▪ COLLIERS
EXTREME DIGITAL ▪ SAP ▪ PWC ▪ VERTIS ▪ AXA ▪ PANASONIC
SUZUKI ▪ NORTHLAND ▪ CETELEM ▪ SHELL ▪ ECHO ▪ UPS ▪ BMW

FITOUT®

LEGÚJABB
KIVITELEZÉSÜNK

COS

FITOUT ZRT.
www.fitout.hu

AZ UTOLSÓ CSAVARIG

 DELTALIGHT®

DISCOVER THE
LIGHTING
BIBLE

b@light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.

www.belight.hu

Available as iPad & Android app.
Free to download in the store.

deltalight.com

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN

TETSZIK,
AMIT CSINÁLUNK?
LEGYEN
AZ ELŐFIZETŐNK!

Rendelését leadhatja weben: www.octogon.hu/elofizetes
e-mailen: megrendelem@octogon.hu
telefonon: +36 30 267 8776

előfizetés

Éves előfizetés (8 lapszám)

15% kedvezmény **13 260 Ft**

Két éves előfizetés (16 lapszám)

25% kedvezmény **23 400 Ft**

Korábbi lapszámaink (egy évnél régebbi)

1 250 Ft

Építészirodák, könyvtárak! Több példányos előfizetés **EXTRA** kedvezménnyel!

Zöldek vagyunk! Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.
Csomagküldés, külföldi postázás vagy ismételt kézbesítés esetén a postaköltséget felszámítjuk.

A **TERC** ÉS AZ **OCTOGON** KÖZÖS
NYEREMÉNYJÁTÉKA!

Előfizetőink között egy
**ARNE HÜBNER-JOHANNES SCHJÖLER-
ÉPÍTÉSZETI KALAUZ, BUDAPEST**
című könyvet sorsolunk ki
a TERC Kft. felajánlásával.
**A 2015/8. LAPSZÁM ELŐFIZETŐI
NYEREMÉNYJÁTÉKÁNAK NYERTESE!**

→ **Gáncs Attila Tibor**
Pápa

GRATULÁLUNK!

www.octogon.hu

*Az át nem vett nyereményt következő lapszámunk megjelenéséig őrizzük.

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

1998/1. 1998/2. 1998/3. 1999/1. 1999/2. 1999/3. 1999/4. 1999/5. 1999/6. 2000/1. 2000/2. 2000/3. 2000/4. 2000/5. 2000/6.

2001/1. 2001/2. 2001/3. 2001/4. 2001/5. 2001/6. 2002/1. 2002/2. 2002/3. 2002/4. 2002/5. 2002/6. 2003/1. 2003/2. 2003/3.

2003/4. 2003/5-6. 2004/1. 2004/2. 2004/3. 2004/4. 2004/5. 2004/6.+2005/1. 2005/2. 2005/3. 2005/4. 2005/5. 2005/6. 2006/1. 2006/2.

2006/3. 2006/4. 2006/5. 2006/6. 2007/1. 2007/2. 2007/3. 2007/4. 2007/5. 2007/6. 2008/1. 2008/2. 2008/3. 2008/4. 2008/5-6.

2009/1. 2009/2. 2009/3. 2009/4. 2009/5. 2009/6. 2009/7. 2009/8. 2009/9. 2009/10. 2010/1. 2010/2. 2010/3. 2010/4. 2010/5.

2010/6. 2010/7. 2010/8-9. 2010/10. 2011/1. 2011/2-3. 2011/4. 2011/5. 2011/6. 2011/7. 2011/8-9. 2012/1. 2012/2. 2012/3. 2012/4.

2012/5. 2012/6. 2012/7. 2012/8. 2012/9. 2012/10. 2013/1. 2013/2. 2013/3. 2013/4. 2013/5. 2013/6. 2014/1. 2014/2. 2014/3.

2014/4. 2014/5. 2014/6. 2014/7. 2014/8. 2015/1. 2015/2. 2015/3. 2015/4. 2015/5. 2015/6. 2015/7. 2015/8. 2016/1.

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

a forgalmasabb hírlapárusoknál, az *inmedio* és a *RELAY* üzletekben valamint az alternatív árusítóhelyeken!

V. kerület
FUGA – BUDAPESTI ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

VI. kerület
ÍRÓK BOLTJA
1061 Budapest,
Andrássy út 45.

IX. kerület
MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

XIV. kerület
TERC SZAKKÖNYVESBOLT
1149 Budapest,
Pillangó park 9.

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

1999/6. 2001/4. 2002/2. 2002. 2004/6. 2006/4. 2007/2. 2007/3. 2008/5-6. 2009/9. 2009/9. 2010/7. 2010/8. 2011/2-3. 2011/2-3.

2011/8-9. 2012/4. 2012/10. 2013/5. 2013/6. 2014/3. 2014/5. 2014/6. 2014/6. 2014/8. 2014/8. 2015/4. 2015/5.

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

2003. 2004/2. 2004/3. 2004/5. 2009/10. 2010/3. 2011/1. 2011/1.

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008.

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

2000. 2003. 2006. 2007. 2008.

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

1999/5. 2000/4. 2000/5. 2002/2. 2006/6. 2011/6.

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

1999/5. 1999/6. 2000. 2000/4. 2000/4. 2000/5. 2000/5. 2000/6. 2001/1.

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

GŐZ

Szegény, szegény pályaudvarok meg lettek találva (sic!). E sorok írójáról senki nem állíthatja, hogy távol állna tőle a zsigeri, vad, csaló hangütés, ha építészetről van éppen szó. Fiatalabb korában született írásaival kapcsolatban rosszakarói sokáig terjesztették azt a pletykát, hogy egy békésnek indult szombat reggelen az aktuális ÉS-t gyanútlanul kezébe vevő építész-nagyság egyszerűen megöszönd, amikor kritikuskunk sorait olvasta. Örjögve elrágcsált vagy félt tucat 6 bés ceruzát és nagyívben kivágta az említett hetilapot a nyitott ablakon át az utcára. Szállt az ÉS, repült az utcákon kavargó légvonatban, s amerre a város utcáin elrepült nyeregtekők lapultak ki egyszerűen, téglaburkolat porladt el, gipszkorlátok váltak cseppfolyóssá. Olyan súlya volt a kritikus írott szavának, hogy attól a derékszög egyszerűen 90 fok lett és szavaitól egyszer egy kisfű, de velejéig romlott lelkű önkormányzati építési előadó váratlanul lesmárolt egy villámvédelmi szakembert. Egy szó, mint száz, kritikusunknak fiatalabb korában volt néhány keresetlen szava mindarról, ami talmi, kisszerű, csúnya, korrupt az építészetben.

Tudta, hirdette és állította, hogy az építészet fontosabb dolog annál, mint hogy építész-mérnökökre bizzuk, és a városról való gondolkodás közügy. Egyszer állítólag kissé kaptosan a FUGA-ban meggyőzött arról egy józan életű építészettörténész, egyetemi embert, hogy Budapest kortárs építészetének legárnyaltabb, legfelkészültebb, legokosabb, legtapasztaltabb, legbölcsebb ismerője egy Blaha Lujza téri illetőségű galamb. Igen kérem, egy galamb! Szóval, ő aztán nem volt vádolható azzal, hogy ne lenne füle az építészetéről való beszéd leghalkabb neszeire is, érkezzenek azok társasházi lakógyűlések fokhagymaillattal behelt teréből, vagy egyenesen a KÉK-kirakat mögül. Mindenki beszéljen, mindenki írjon, diskuráljon az építészetéről, hiszen – vallotta –, így formálódhat majd egy olyan közös nyelv a különféle kulturális regiszterekből érkező vélemények összességéből, amiből összeáll egy szótár, amiben aztán az igen, az igen, a nem meg nem. Legyen a gőz kiengedve, ha úgy éppen alakul. Legyen okos beszéd, ha annak van itt az ideje. Legyen hisztéria, de mértékkel. Legyen demagógia és kozmológia is egyben. Legyen az építé-

szet elbeszélhető, megélhető, mert nyelvében él a ... Hitt ebben az eszmében mindaddig, míg szegény, szegény pályaudvarok, legyenek azok délen, vagy nyugaton, meg lettek találva (sic!).

Meg lettek azok találva jobbról, meg lettek találva balról, de talán mégiscsak jobbról voltak megtalálva igazán. „Akasszuk föl a Déli pályaudvart!!!” – rivallt bele a sötétbe legújabbban nemzeti újságunkban publikó verbál-eszkavátorunk. LEGYEN PARK!!!!!! Legyen akkor is, ha éppen a Déli pu. szomszédjában a Vérmezőtől a Horváth-kerten át a Tabánig szinte egységes, ám általunk városlakók által kutyáinkon keresztül nagyívben leszart zöldsáv húzódik. Akkor is lógnia kell a Délinek, ha mindenhol fejlesztik a közösségi közlekedést, ha az az ívelt homlokzatú, racionális, feszes vonalából kiserkesztett állomás-épület a késő modern magyar építészet egyik büszke, megörzendő, egyre nagyobb értékkel bíró darabja. De a szó elhangzik! Helyén is volna. Hangozzék is tehát minden szó. Engedtessek le a gőz! Engedtessek meg a „szélsőközép” véleménye, még akkor is, ha az hűgyszaggal érvel, államszocialistázik karakterhosszat, közpark-demagóg szólamai fantáziátlanul bögnnek bele a kommentnyik-horda arcába, bezegezik laposan, „Budapest-te-csodásozik” vágányhosszan, miközben Duna, meg Alagút, meg kerékpár, de legfőképpen AKASSZUK FEL A DÉLI PU.-t!!!!!! Olvassuk a kommenteket és érezzük, hogy most a publicista nagyon betalált. Hiszen a tízmillió vasutas, úttörővasutas, kalauz és házmester országaként a fejpályaudvarokhoz, a pályaudvarok esztétikumához, az ipari építészethez, minden kis terepasztal-irigy kommentelő nagyon ért. Ráadásul pár héttel később a „Nyugati pu. – Liget – üveghegyek” témakörben megint föl lehet izzítani a véleményalkotás képzeletbeli gőzkazánját. Ott is mindenki beszél mindenről, csak az a k...va gőz ki tudjon menni a fejből. Ugyan már! Tényleg nem volna ezzel semmi baj, csak éppen az történik, hogy az építészetéről szólás közös nyelve, közös szótára helyett a frusztrált, indulatvezérelt, bőfőgő kórus hangja lesz a meghatározó. Beszélhet aztán építész és laikus a szabályozás liberalizálásának hozadékáról, a városról, mint szövegről, nem marad többé igen az igen, a nem meg nem. Gőz marad csupán. Pára, ködlő közös jövő.

a Szerk.

KIADJA / Publisher
OCTOGON PUBLISHING KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-30) 267-8776
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Bojár Iván András
ivan.bojar@octogon.hu

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Top Editor
Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
szilvia.molnar@octogon.hu

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
sandor.katona@octogon.hu

ROVATSZERKESZTŐ / Editor
Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
Kaplár F. Krisztina
info@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
Correspondents
Csikos Gábor, Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória, Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losonc (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
LAPTERV / Layout Design
Sólymos Ágnes Eszter
grafikus@octogon.hu

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ
Head of Sales
Tópercz Attila
attila.topeczer@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

OBSEVER

www.observer.hu

Borító: Euronews székház, Lyon
Fotó: Nicolas Borel

8 ÉPÍTÉSZ RANDOM
10 KÜLFÖLD

10 KATANICH DOLORESZ, ÁCS GÁBOR:

A ZÖLD KOCKA
Látványossággá vált az Euronews extravagáns
székháza Lyonban
Dominique Jakoband, Brendan MacFarlane
(Jakob+MacFarlane)

18 „ÉPÜLETEINK NEM DEMONSTRÁLJÁK
SENKINEK A HATALMÁT VAGY A PÉNZÉT”
Kazuyo Sejima, Ryue Nishizawa építészekkel
Irimiás Balázs beszélgetett

26 VILLA

26 MARTINKÓ JÓZSEF:

DIDERGÉS
SG-ház a Balaton felett
Béres Attila (Béres Építésziroda Kft.)

34 MIZSEI ANETT:
A HÉTKÖZNAPOK SZÉPSÉGE

Villaépület Budán
Bara Ákos (Bara Design Studio)

42 ITTHON

42 MARTINKÓ JÓZSEF:

TISZTUL A KÉP
Rekonstrukció a szegedi
Fogadalmi templom
épületében
Gunther Zsolt,
Csillag Katalin (3h építésziroda),
Váncza László
(Váncza Művek Építészeti Műterem)

50 TISZTA (TÉR)SOR

Interjú Csillag Katalin, Gunther Zsolt
és Váncza László építészekkel

54 SÜLYÖK MIKLÓS:

GÁLHIDY PÉTER KÖRMENTI KERESZTJE
A szegedi Dómban

ITTHON

58 MARTINKÓ JÓZSEF:

DERENGÉS
A pannonhalmi Szent Márton-bazilika belső
átalakításának befejező üteme
John Pawson

60 KOVÁCS PÉTER:

„A HAZA HASZNOS SZOLGÁLATÁRA...”
Ludovika Campus, Budapest
Dr. Finta József, Szabó Tamás János DLA
(Finta és Társai Építész Stúdió Kft.)

68 KOVÁCS PÉTER:

INVERZ
Tüske Uszoda
Kádár Mihály (TSPC Hungary Kft.)

78 IRODA

78 BÁN DÁVID:

SZÍNEKET KEVERNEK
Aromagyártó üzem, raktár és iroda Gödöllőn
Petőcz-Tóth Anikó, Csizmadai Péter DLA
(Reload építészstúdió Kft.)

82 UJLAKY ISTVÁN:

IDŐTÁLLÓ ANYAGOK ÉS PÖRGÉS
Iroda a W.UP-nál
Dékány Annamária

86 UJLAKY ISTVÁN:

EZ NEM CSAK EGY TERV
Ritmust adtunk a térnek
Bertóty Eszter, Szenes Andrea

92 MIN DOLGOZIK?

FARSANG BARBARA ROVATA

92 ÚJ EGYETEMI
ÉS OKTATÓ- ÉS
KUTATÓBÁZIS ZUGLIGETBEN

94 KKK

94 TORMA TAMÁS:

KUTYÁK ÉJI DALA
Az El Kazovszkij-élet/mű, MNG

100 DESIGN RANDOM

101 FEKETELYUKAKTÓL AZ ERÓZIÓIG

Caracalla Formatervezési Pályázat

102 DESIGNLOKÁTOR

102 BÁN DÁVID:

A FÉLKÉSZ EGÉSZE
Fat Mama Eatery a pesti Kazinczy utcában
Fónagy Dóra

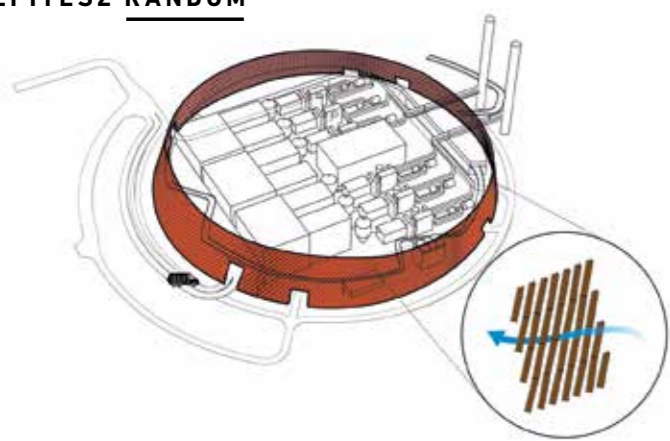
106 MOLNÁR SZILVIA:

LA LINEA
COS az Andrassy úton
Sándor Gergely (Viador Átrium Stúdió Kft.)

114 TRAFIK

115 INDEX

116 ELŐJÁTÉK

Szemét

↓ 01

A dán Schmidt Hammer Lassen építész-iroda és az ipari építészet terén igencsak elismert Gottlieb Paludan Architects megtervezte a világ legnagyobb hulladékfeldolgozó erőművét a kínai Sencsenben. Az 5000 tonna napi (!) kapacitású égető, valamint víztisztító mű villamos áramot állít elő, miközben önmagában is zöld-épületnek tekinthető. A húszmillió lakosú Sencsen napi hulladékának egyharmadát feldolgozó erőmű 66 000 m²-es tetőzetén például 44 000 m²-nyi napelem működik majd. A pályázaton kiválasztott terv egy kör alaprajzú épületet mutat, mert így optimális alapterület/térfogat hányadost ér el. Az épület egy belső 1,5 km hosszú rámpán körbejárható, a tetején panorámaterasz lesz. A tervek szerint az ide látogató turisták a háztartási hulladékok kezelésével, a környezetvédelemmel kapcsolatban kapnak értékes információkat. Az épület 2020-ban készül el.

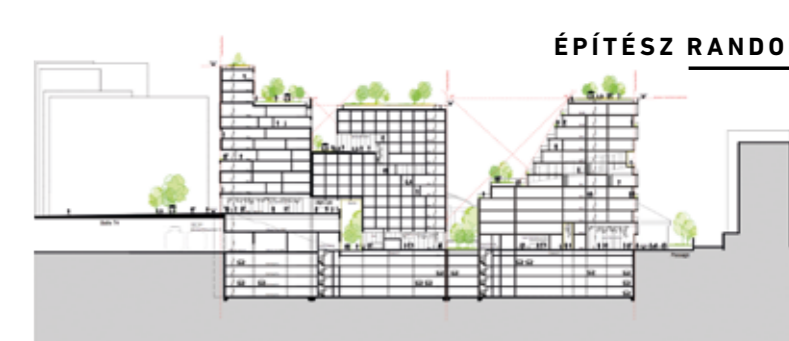
02

Finn

Vagy a finnek az építészeti pályázatok kiírásának királyai, vagy a világ építészeti szeretnénk örülni építeni valamit Finnországban. A helsinki Guggenheim múzeum másfél ezres részvételi száma után most 690 dolgozat érkezett be egy újabb múzeumi pályázat, a „Silmu” kapcsán. Ráadásul a feladat egyfajta bővítés volt csupán, még akkor is, ha a legnemesebb fajtából. Alvar Aalto két mesterművét szeretné a kiíró egy új épületrésszel összekötni. A Jyväskyläban, a Ruusu puisto parkban található Aalto Múzeum és az Alvar Aalto tervezte Közép-finnországi Múzeum közötti kapcsolatot megteremtő épületrész végül egy fiatal hazai építészektől álló csapat tervei alapján születhet majd meg. A terv Sini Rahikainen, Hannele Cederström, Inka Norros, Kirsti Paloheimo, Maria Kleimola munkája.

Csókszor csók

Az idehaza kibontakozó CSOK-lázzal kapcsolatban jó volna érzékelni az építészek részéről egyfajta fokozott figyelmet a világ társasház-tervezési trendjeivel kapcsolatban. A hírek szerint ugyanis a kétezres évek lakhatatlan lakásokat produkáló, olcsó-csúnya házak sorozatban felépítő építészeti csődje nem ismétlődhet meg. A CSOK-körbe tartozó min. 60 m²-es alapterület ennek a változásnak ugyan egyik eleme lehet, de a szemléletnek és a kreativitás szintjének is változnia kell. Hihetetlen dolgok tanulhatók ebben a műfajban a hollandoktól. Nemrégiben az amszterdami központtal működő SeARCH tervezői publikáltak egy párizsi társasház-tervet, ami a francia főváros Rive Gauche negyedében épül majd fel. Az Atelier Phileas és az LA architectures cégekkel partnerségben dolgozó hollandok 310 lakóegységet valósítanak meg némi üzleti, irodai és parkoló térrel elegyítve. A tervet versenypályázaton választották ki.

03

04

Vh I.

Biztos sokan tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy a tavalyi centenáriumi ünnepek óta is zajlik Magyarországon egy hatalmas szobrászati pályázat, aminek célja az, hogy egy központi szoborral méltó emléket állítsanak a Nagy Háború áldozatainak. Hasonló céllal írt ki pályázatot Washington városa, ahol a pályázat végeredményeképpen Joseph Weishaar építész és Sabin Howard szobrász lettek a győztesek. Wilshaarról tudni érdemes, hogy mindössze 25 éves és a Brininstool + Lynch cégnél dolgozik projektépítésként. A terv legnagyobb értéke, hogy egy nagy léptékű, a Pershing Parkot (háborús emlékparkot) újraértelmező land art projektről van szó, ami idézetekből, jelenetekből áll össze. Érdekes, hogy a tervező a száz méter hosszú emlékmű szobrászművészt, vagyis az alkotótársát, a Google-n találta meg, a „sculptor” és a „United States” keresőszavak beírásával.

Migráns

168 évvel alapítása után először kapta meg nő a legrangosabb brit építészeti díjat, a Royal Gold Medalt. Zaha Hadid, az 1950-ben, Irakban született építész az egyébként 2004-ben a Pritzker-díj első női díjazottja is volt. دي دج اهز a bejrúti Amerikai Egyetemen tanult matematikát, majd Londonban tanult építészetet, később Hollandiában dolgozott. Sokoldalú építész, designer, grafikus, akinek neofuturisztikus épülettervei sokáig nem épültek meg, ám az elmúlt évtizedben az életműve végképpen meghatározóvá vált az építőművészetben. (Aliyev Center, Baku; fotó: Glódi Balázs)

05

A ZÖLD KOCKA

*Látványossággá vált az Euronews
extravagáns székháza Lyonban*

Szöveg **KATANICH DOLORESZ, ÁCS GÁBOR (KÖZREMŰKÖDŐ)**
Építész **JAKOB + MACFARLANE**
Fotó **NICOLAS BOREL**

A 13 nyelvű nemzetközi hírtelevízió szerkesztőségének vibrálását érzékelteti kívülről is az Euronews új székházának élénk színe és a kockát megtörő szokatlan formavilág.

A Jakob+MacFarlane építész irodának sikerült olyan épületet alkotni, ami már messziről sugallja a falak között zajló pezsgést.

A zöld kocka két hatalmas szemével figyeli a világot:
a bent dolgozó újságírók kíváncsi tekintetével.

A magyar adás egyik szerkesztője, Katanich Doloresz kalauzolja az Octogon olvasóit.

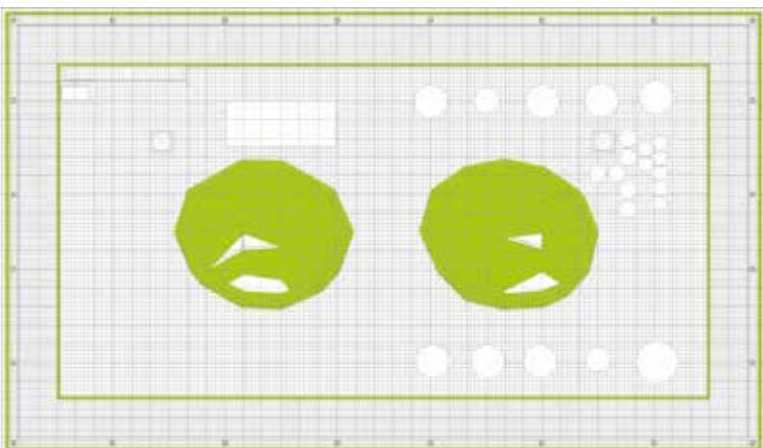
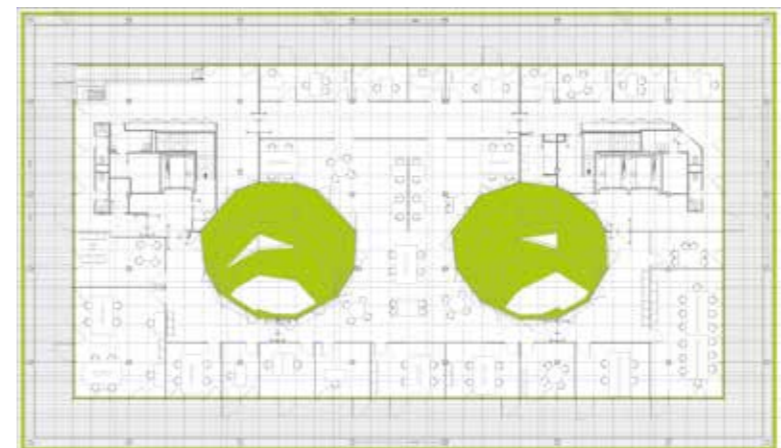
Vakmerő. Modern. Extravagáns. És nagyon zöld! A Lyonba repülőgéppel érkező vendégeknek már a magasból feltűnik az Euronews világítóan zöld kockája. A szerkesztőségbe igyekvőknek a Rhône és a Saône torkolatánál emelt épület a szárazföldről közeledve is látványos. A két folyó összefolyásánál a félsziget és a hegyek találkozása a város legszebb fekvésű helyévé teszi a Confluence-negyedet. Már az ókorban, a hódító rómaiaknak is feltűnt a terület különleges fekvése. Lyon legdinamikusabban fejlődő városrésze lett a félsziget csúcsa, a modern kulturális és üzleti negyed egyre lüktetőbb. A helyszín adottságaihoz méltó épületnek versenyre kellett kelnie hipermodern szomszédjával is. A Musée des Confluences óriási üvegtömbje egy ugrani készülő sárkányra emlékeztet. Ezzel a dinamizmussal egyszerre kell tartania a versenyt és a harmóniát az Euronews zöld kockájának, amitől szinte káprázott a szeme a beköltözés első napjaiban az itt dolgozó újságíróknak is. A lyoni székházról nem túlzás állítani, hogy határozottan bámul, meghozza mind a két „szemével”. Nekem mindig az jut róla eszembe, hogy így figyeljük mi is a híreket bent, a szerkesztőségben. Dominique Jakob és Brendan MacFarlane munkáit elnézve ez csupán egy újabb játék a fényvel és a formákkal. Közelebbről ugyanis látható, hogy az épület „két szeme” egy-egy tölcser, ami átfurakszik a kockán, összekötve az oldalát a tetejével, és ezzel bevezeti a fényt és a levegőt az épület közepébe. Ennek köszönhetjük például azt a szokatlan effektust, hogy az ötödik emelet közepéről le lehet látni a parton sétáló turistákra, akik reggeltől-estig fényképezik az épületet. A két tölcser csak látszólag vesz el sok helyet az épületből, a 13 nyelvű 400 újságírója 10 ezer négyzetméteren dolgozik együtt. Az Euronews szemeit szimbolizáló két homlokzati nyílás egyben légiessé, áttörté is varázsolja a hatalmas tömböt. A szerkezet belül a szokásosnál bonyolultabb térstruktúrát eredményez, ami az első napokban sokunk tájékozódását megnehezítette. Csak kisebb nyomozások árán találtam meg például a pénzügyes kollégát, akibe a korábbi, a mostaninál kisebb székházban az ember valahogy mindig belebotlott, akkor is, ha csak a vágószobába készült.

Már a megérkezésnél éreztem a különbséget: a korábbi székháznál automata fegyverekkel örködő katonákat felváltotta az elektronikus

A szerkesztőségbe igyekvőknek a Rhône és a Saône torkolatánál emelt épület a szárazföldről közeledve is látványos

beléptető rendszer, amivel két helyen is igazolni kell, hogy tényleg ide tartozom. A recepció előtt elhaladva egy óriási tévéfal fogadja a belépőt, a világ vezető hírtévézéioinak folyamatosan vibráló közvetítései jelzik, hogy a hírek világában egy pillanatra sincs megállás. A geometria nem ér véget a kapunál, bent is kisebb eltérésekkel majdnem minden emelet olyan, mintha közepen tükrözték volna az irodákat, így osztva fel a szinteket északi és déli oldalakra. Az újságírók nagyobb része az első emeletet teljesen elfoglaló newsroomban nyüzsög, aminek a mértani közepén ül az Euronews híreit aznap irányító főszerkesztő, a weboldalt vezérlő kollégák, jó néhány

képernyő és a koordinációt irányító munkatársak mellett. A csigalépcső középről vezet fel a második emeletre, mögötte egy nagy stúdió, fölötté a gazdasági és az analízis műszakban dolgozó újságírók, akik saját teraszuk miatt ugyan némi irigységben fürödve, de sokszor belefeledkeznek a kilátásba. Innen a legfestőibb ugyanis a látvány a szemben álló dombra, ahol Lyon legrágább (már külvárosnak számító) negyede, Sainte-Foy-lès-Lyon terül el. Viszont úgy ömlik be a napfény, hogy néhány újságírónak időnként fel kell tennie a napszemüveget.

A számítógépektől roskadozó asztalok látványát gyakran törik meg pihenősarkok, kis bok-

szok, amiket kifejezetten magánbeszélgetésekre, kávézásra és telefonálásra találtak ki. A nemzetközi jelleg a kávészünetben is multikulturális, vallja az Euronews: a kávéautomatával felszerelt sarkok olyan neveket viselnek, mint Párizs és London, a konferenciatermeket pedig már csak úgy emlegetjük, hogy „a Berlinben vagy a Madridban lesz a megbeszélés?” Az épületen belül a modern irodaház kellékei sorakoznak, amiket bevonnak a világos színek, és harmónia hatja át a nagy, világos tereket és üvegfalú irodákat. Az emeletek területe azonban szintenként csökken, ahogy a kürtők egyre beljebb nyomakodnak az épület belsejébe. Így a negyedikem dolgozó

A geometria nem ér véget a kapunál

Az épület „két szeme” egy-egy tölcser, ami átfurakszik a kockán, összeköti az oldalát a tetejével, és ezzel bevezeti a fényt és a levegőt az épület közepébe

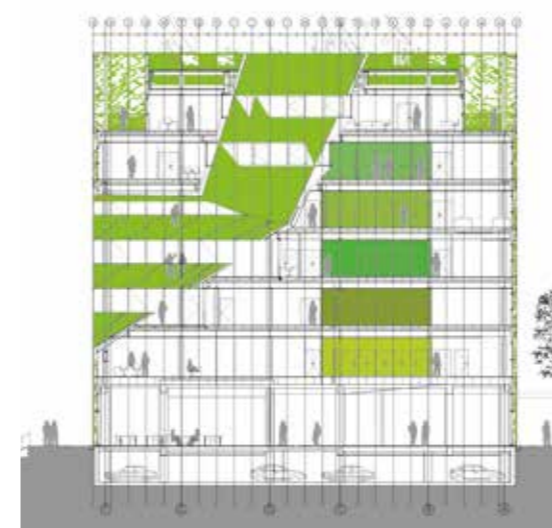
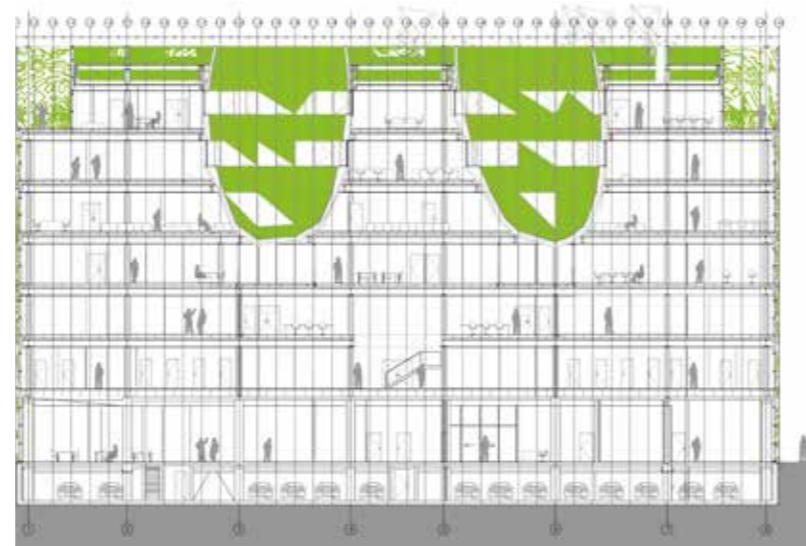
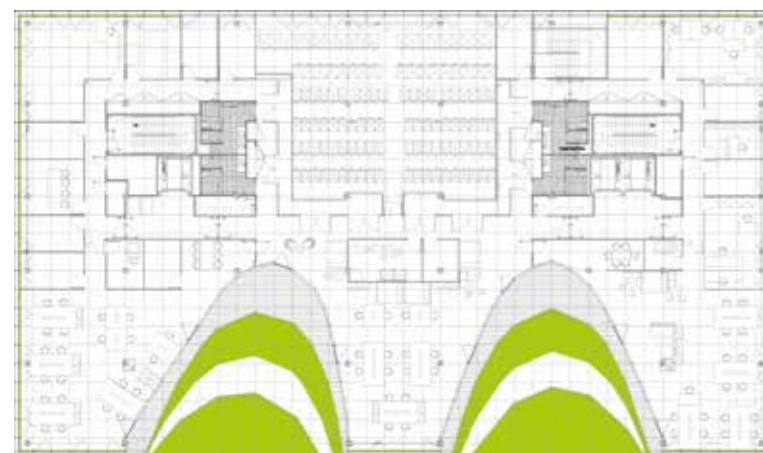
kulturális, tudományos és technikai magazinok újságíróinak már nem jutnak olyan tágas terek, mint a hírszerkesztőknek. A kürtők a hatodik emelet közepére érkeznek meg, körülöttük sorakoznak az irodák. Ez már ismét téglalap alakú szint, amit tetőterasz vesz körbe, így akár körbe is lehet sétálni az üvegfalú irodák mellett. A szabad levegő élvezete a párizsi terrortámadások óta szinte kizárólag erre a szintre korlátozódik. A földszinti étterem folyóra néző teraszai még hosszú ideig árván maradhatnak, mögöttük ugyanis hosszú időre lelakolták a bejáratokat. A hatodik emeleti teraszon az erős szélben didergőket bőven kárpótolja a folyó és a nemrég átadott Musée des Confluences látványa.

Észak felé Lyon teljes panorámája élénk tárul, a két kanyargó folyó közé zárt félsziget. Felülről még inkább feltűnik, milyen magasba törnek a gótikus katedrálisok tornyai az Öreg-Lyonként (Vieux Lyon) emlegetett óváros háztetői fölött. Az itt élők szerint Lyon szívének szűk utcái Nápoly hangulatát idézik. A sikátorokkal teli belváros bohókás hangulatú, parányi üzleteiről híres: a teakülönlegességek, egyedi ékszerek, festett üvegek boltjától a helyben készített csokoládépralinék vagy a rózsaszín pizzaként emlegetett nyalánkság üzletéig végtelennek tűnik a kínálat.

A lyoniak együtt élnek a folyókkal. Budapest számára is modellértékű lehet, ahogy a városiak visszakapták a rakpartokat az autósoktól.

Néhány éve a Rhône mentén ugyanúgy két sávban araszoltak a dugókban lassan haladó autók, mint a magyar fővárosban, de egy merész döntéssel kitiltották az autókat az alsó rakpartoktól. A sétálóknak korzót, a kerékpárosoknak és a futóknak pályát, a gyerekeknek játszótérket, a pihenni vágyóknak zöld sarkokat alakítottak ki a víz partján.

Ami Párizsban a Montmartre, az Lyonban a Croix-Rousse. A domboldalra felkúszik az óváros széle, a lyoni bohém negyed. Szórakozóhelyek, művészközpontok és pétanque-ozók harsánycsendes keveredése. Míg a párizsi Montmartre bő egy évszázada élte virágkorát, a lyoni Croix-Rousse mulatónegyedében most kezd lüktetni

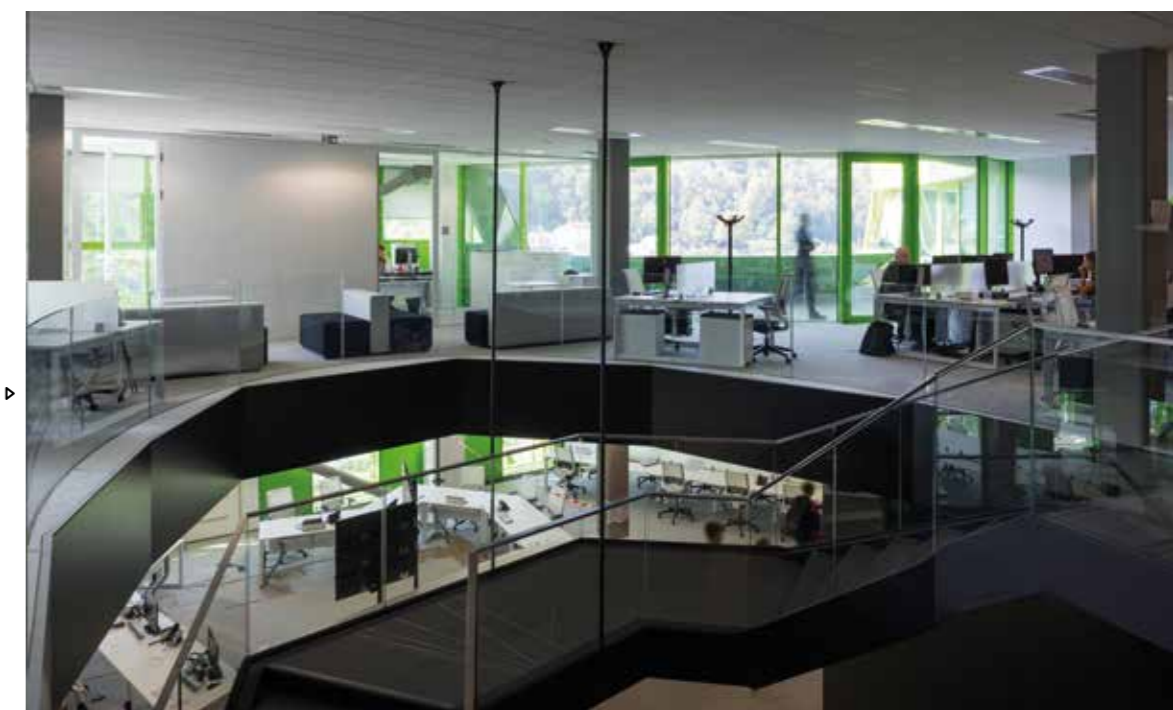

Az épület designját adó fémelemek áttörtek, a tetőteraszról élvezni engedik a kilátást

igazán az élet. A kiskocsmák és a jazzklubok mellett meghökkentő, hogy újra divat a rock and roll, és egyre több szórakozóhelyen hódít az élő zene. Ahány utca, annyi szűk kis étterem sorakozik egymás mellett, ahogy ez a gasztronómia fővárosától joggal el is várható. A Saône folyó túloldalán a Fourvière katedrális és az Eiffel-torony kicsinyített mása uralja a városképet. Egy idő után meggyőződésemé vált, hogy Lyonban mindenből van, legalább egy kicsinyített verzió, így például a Lánchíd két kistestvére is megjelent a várostervezők keze alatt. Az új székházzal járó előnyök egyike, hogy minden nap elmegyek ezek mellett, és közben alig várom, hogy kiderüljön, vajon a belvárosi nyári szabadterei jazz koncertek hangját hozza-e a víz egészen Confluence-ig, és, hogy az Euronews székháza egy lesz-e azok közül az épületek közül, amelyeknek a falára fényjátékok vetítenek a decemberi Fények Ünnepe, ami Lyon legrégebbi és legrégebbi hagyományainak egyike.

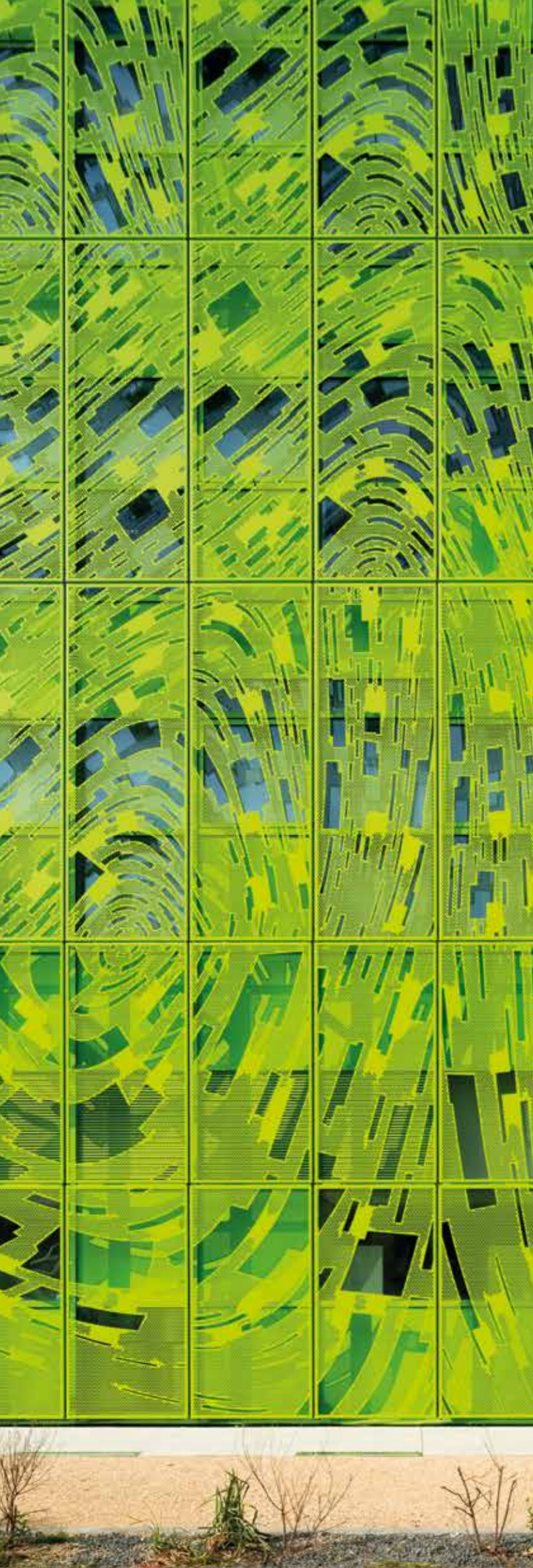

Az újságírók többségének helyet adó első két szint között megkönyvitették az átjárást, az egész nyitott, egybefüggő hatást kapott a csigalépcső beiktatásával

Háromszög alakú panelek idomulnak a kürtök szintenként változó térstruktúrájához, szabad kilátást engedve még a negyedik emelet belsejéből is

Octogon: *Nem lehet elmenni a szokatlan, már-már provokatív épület mellett úgy, hogy fel ne merülne a kérdés: ki választotta ezt a színt? Milyen üzenet húzódik meg a választás mögött? Van egy nagyon hasonló karakterisztikájú épület a közelben, egy narancssárga.*

Brendan MacFarlane: A narancsszínű épület is a mi munkánk. A színek dialógusával szerettünk volna „párbeszédet” teremteni a két építmény között. Ezek a színek azért erősek, mert új energiával akartunk felöltöni egy elhanyagolt, öreg ipartelepét. A narancssárga színt a konyhaművészetre szántuk metaforának, ezáltal is kapcsolódva a Lyon kulináris hagyományaihoz. A „párbeszéd” másik oldalán a zöld a testkultúra és a pihenés témakörét öleli fel, és azért is választottuk, mert az épületet a mellette lévő folyóhoz kapcsolja.

Van valami, amit a székház önmagában szimbolizál? Az épület úgy néz ki, mintha a túlpartot „nézné”, funkcionális vagy építészeti szerepe van a két kúrtónak az épületben?
A két kúrtó szimbolikus szemeknek illetve füleknek számít, a világot figyelik. Azt érezzük, hogy ez fejezi ki a legjobban az Euronews elsődleges szerepét. A másik oldalról a két kúrtón keresztül még több fény és levegő tud bejutni az épületbe.

Milyen esztétikai és funkcionális sajátosságokkal kell rendelkeznie egy olyan épületnek, mint az Euronews központja? A médiakultúra globális és helyi szinten is erősebben van jelen a mindennapokban, mint korábban. Reflektálnak-e erre a jelenlégre az új székház építészeti, esztétikai jellegzetességei?

Úgy érezzük, hogy egy az Euronews-hoz hasonló médiavállalat esetében nem elég, ha a székház a lehető legjobban funkcionál, de esztétikai megjelenésében is hatásos kell legyen. A mai világban majdnem többet számít, amit látunk, mint amit olvasunk. Ezzel a projekttel az Euronews nagyot lép előre a többi médiacéggel folytatott versenyben, és az elsők között „rajzol fel egy arcot”, vagyis ad hozzá személyiséget a brandhez. Az Euronews törekvése az úttörők között van, hiszen ma már egyre fontosabb a média jelenlétének hangsúlyozása. A múltban a sajtó a szerkesztőségek láthatatlanságával jelezte semlegességét, ma viszont a jelenlét erős hangsúlyozásával igyekszik felmutatni ennek megkerülhetlenségét.

A tervezéskor hangsúlyt fektetnek az épület és a környezet viszonyára. Mi értenek pontosan ezalatt? Kifejténé a „responsive environment” jelentését a projektjeikkel kapcsolatban?

Hiszünk abban, hogy egy épület egyfajta választ ad a környezetére és a kontextusra, amiben létezik, és hiszünk abban, hogy a mi projektjeinknek az is a szerepe, hogy részt vegyünk egy-egy városrész jobb és érdekesebbé tételében. A belső kialakítás során az ideális munkakörnyezet kialakítása mellett fontos az is, hogy izgalmas térélményt teremtsünk.

Hogyan élte túl az építész iroda a válság éveit?

Az olyan nagyméretű projektek, mint az Euronews székházának megtervezése és felépítése, hosszú éveket tartanak, így ezek a projektek áthidalják a nehezebb időszakokat.

Tapasztalatai szerint nyitottabbá váltak a megrendelők a kísérletező avantgárd építészeti törekvések felé az elmúlt másfél évtizedben, az iroda számára nagy áttörést hozó Restaurant Georges Pompidou Centre (2000) projekt óta?

Igen, egy ilyen sikeres projekt után a megrendelők könnyebben hisznek benned, és jobban támogatják a munkád során azokat az elképzeléseket, amiket meg akarsz valósítani. Ma már triviálisnak tűnik az egyik legkézenfekvőbb példa. A digitális kultúra számos platformja ma már megkerülhetetlen, pedig nem is olyan régen, az ezredforduló idején még sokan nem érzékelték a körülöttük zajló technológiai forradalmat.

Fotó: ©Alexandre Tabaste

Az emeletek területe szintenként csökken, ahogy a kúrtók egyre beljebb nyomakodnak az épület belsejébe

FINOMAN ÍVELT RÁMPÁK ÉS TETŐK RENDSZERE

*Kazuyo Sejima, Ryue Nishizawa építészekkel
Irimiás Balázs beszélgetett*

A kortárs művészetet bemutató múzeumok a világ „karbantartott felén” évtizedek óta – látszólag – nagy érdeklődésre számot tartó kiállításokat produkálnak, ebbe a trendbe – látszólag – a magyar csúcscintzmények közül is néhányan be tudtak evezni, pusztán szakmai irányvonalakat adaptálva és betartva. Ami kívülről szemlélve sorbaállásnak, pezsgésnek, életnek tűnik, azt belülről annál több kritika éri, elsősorban a látogatói kör homogenitása okán (Amerika nagy múzeumaiban például a fehér közép-, felsőközép osztálybeli értelmiség, Európában ennek megfelelő, szintén jól körülhatárolható kör). És ez az önmagát múzeumokkal kielégítő kör sem tűnik magabiztosnak abban a tekintetben, hogy az ő saját X-Y-Z generációs utódait bevonzza-e majd valami a szülői elvárásokon kívül, avagy saját jogon a nevezett műintézményekbe.

Amit Európában mi elkezdünk a római korban a meghódított görög területekről hozott műalkotások utcai bemutatásával, később az arisztokrácia magángyűjteményeivel, amik a felvilágosodás korától már külön ennek szentelt intézményekben, valóban mindenki által látogatható formában álltak rendelkezésre, azt a japánok a késői erőltetett menetű modernizációjuk közepette importálták csak, mint eszmét az európai műveltségű Meidzsi császárnak köszönhetően, a 19. század végétől. A második világháború utáni újjáépítési lázban, mikor a nyugati világ hű követése, adaptálása, a megélt jólét hirtelen elképzelhetetlen felhalmozáshoz vezetett, jött az első műkincsforradalom. A ’80-as évek ingatlanár-alapú gazdasági boomjában/buborékjában már Tokiót hívták a világ legjelentősebb műkincstemetőjének, és itt nem feltétlenül reinkarnálódtak a temető lakói azóta sem.

A kései kezdés majd az erősen üzleti alapú műkincspiac ellenére, a japán kontemplációra épülő műélvezői hagyományok újraéledéséből mégis megszületett valami, ami az egész világ múzeumparának egyfajta kiutat mutat a digitális kor kihívásaival kövezett labirintusból.

Japánként talán elsőként, 2004-ben robbant be a SANAA a kanazavai 21. Századi Művészeti Múzeummal a nemzetközi múzeumtervezési szcénába, olyannyira, hogy a Velencei Biennále Arany Oroszlán-díját besöpörve sorban kapta a nagyobb-nál nagyobb presztízsű felkéréseket a világ minden táján. A sikeres menetelést 2010-ben az építészeti Nobel, a Pritzker-díjjal koronázták meg.

Az Egyesült Államokban a *Toledo Museum of Art* üvegpavilonját, majd a New York-i *New Museumot*, Franciaországban a majdnem 30 ezer négyzetméteres *Louvre Lens-t*, Svájcban a *Rolex Tudás Központot*

Fotó: Irimiás Balázs

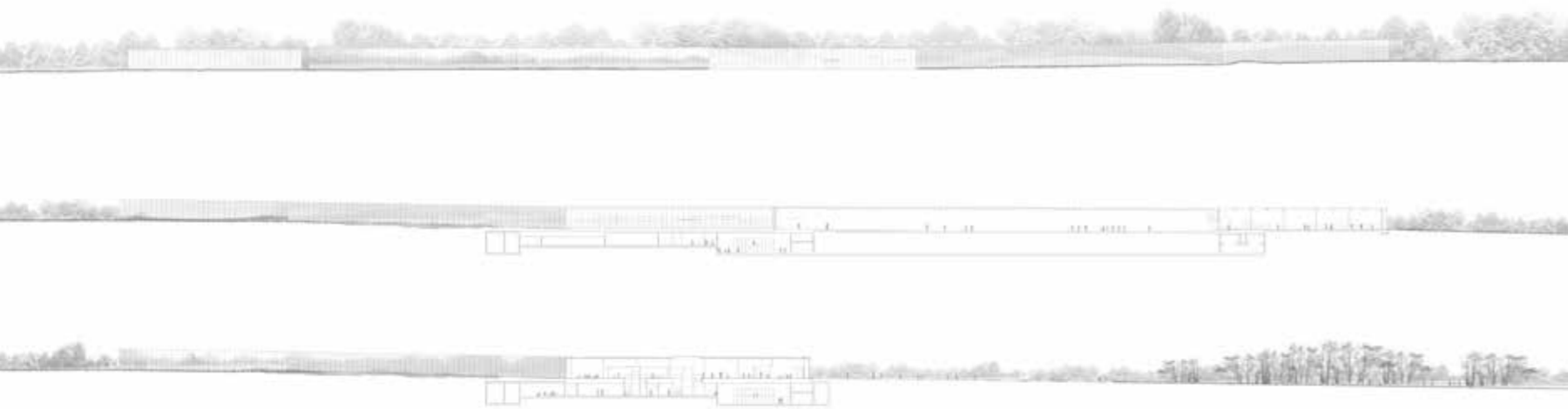

*„Ezek a formák tetők
és szintek,
amelyek emlékeztetnek
minket a fák
lombkoronájára”*

jegyzik, és úgy tűnik, hogy nemsokára Magyarország is gazdagítja ezt a sort. Az Új Nemzeti Galéria városligeti épületének nyertes pályázata került ki Sejima irodájából.

Kazuyo Sejima és Ryue Nishizawa (SANAA) múzeumépületei az eltelt egy évtizedben fáradhatatlanul kutatják a múzeumok használatának építészeti re-interpretációját. Az általuk tervezett múzeumok kivétel nélkül nagy nemzetközi figyelmet kaptak érzelmi intelligencián alapuló építészeti és szokatlan emberközelségük miatt.

A szűkszavú építészpárossal a megnyert pályázat szerződésének aláírása előtt ültünk le beszélgetni, éppen a tervezési helyszín közelében, a Városligeti-tó partján. Különösen értékeltem a situációt, mert ugyanennek a lapnak a felkérésére, 2001-ben már eltöltöttünk egy alkalommal három hónapot Tokióban egy tervezett SANAA-interjú miatt, japán tol-

▲
Louvre Lens (2012, fotó: Hisao Suzuki)
▼

◀ A Louvre Lens (2012), az Imrey Culbert (New York) és a SANAA közös munkája (OCTOGON 2013/1; fotók: Iwan Baan)
▼

máccsal, rengeteg lelkesedéssel és próbálkozással, de végül nem jártunk sikerrel, pedig akkor hol volt még a Velencei Biennále kurátorsága, az Arany Oroszlán-díj vagy a Pritzker! Ezek után érthetően nem számítottam arra, hogy Budapesten lesz a következő felvonás.

Volt-e korábban bármi kapcsolódásuk Magyarországgal? Esetleg jártak erre?

Sejima: Most vagyunk először Magyarországon. Eddig nem volt alkalmunk itt dolgozni, úgyhogy az egész nagyon új és nagyon izgalmas.

A tervpályázatra beadott épület meglehetősen markáns külső jegyekkel bír, mint különböző méretű és lejtésű tetősíkok egymásra vetett halmaza jele-

nik meg. Engem leginkább egy ázsiai halászfalura emlékeztet, ami a globális felmelegedésre való tekintettel lehet, hogy nem is olyan elrugaszkodott asszociáció itt, a Kárpát-medence közepén. Hogyan született az ötlet?
Nishizawa: Nem volt szándékunkban halászfalut imitálni. A célunk az volt, hogy egy múzeumot csináljunk egy parkban, egy múzeum-parkot. Ezek a formák tetők és szintek, amelyek emlékeztetnek minket a fák lombkoronájára, funkcionálisan ugyanakkor elmoszák a határt a múzeum és a környező park között.

A Galéria a legnagyobb magyar közgyűjteménnyel rendelkezik, de nem kizárt, hogy nemzetközi gyűjtemény is része lesz az új intézménynek.

Az épületnek van bármilyen kapcsolódása a magyar épített örökséghez, vagy inkább nemzetközi kapaszkodókat keressünk?

Sejima: Éppen csak elkezdtük a projektet, így van még tanulnivalónk a múzeum lenyűgöző gyűjteményéről. De a Budapestről szóló első élményem az, hogy ez egy rendkívüli szépségű város, erős építészeti örökséggel, ezért mi is masszív anyagot kerestünk, mint a beton. Egy ilyen típusú anyaggal nagyon óvatossá kell lennünk, nehogy túl nagy kontrasztot teremtünk a parkkal, ezért a finoman ívelt rámpák és tetők rendszerével úgy érezzük, az épület lágyabb benyomást kelt, jobb viszonyba kerül a közvetlen zöld környezetével.

▲
Serpentine Gallery pavilon, London (2009, fotó: Luke Hayes)
▼

Serpentine Gallery pavilon,
London
(2009, fotó: Luke Hayes) ▶

Serpentine Gallery pavilon, London (2009, fotó: James Newton)

Volt a megrendelőnek bármilyen külön kérése?

Sejima: Ez lesz az első projekt-találkozónk a megrendelővel és a csapattal, nagyon kíváncsiak vagyunk a véleményükre. Szívesen dolgozunk velük együtt, hogy jó megoldásokat találjunk.

Van magyar partnerük, akivel együtt dolgoznak majd?

Sejima: Igen, a Bánáti és Hartvig iroda lesz a partnerünk, de más magyar, európai és japán szakértők is közreműködnek majd a tervezésben.

Mi volt a fő koncepció? A „fehér kocka”, mint ideális kiállítótér fejlődött valamit a 21. században?

Sejima: A fehér kocka egy önálló életet élő tapasztalat egyúttal, de ebben a projektben nem csak, mondjuk úgy: ellenőrzött tereket akartuk teremteni, amikre nagy szükség is van, hanem olyan tereket is, ahol a látogatók megállhatnak és kapcsolatba kerülhetnek a parkkal. Ezek a pihenők nagyon fontosak a tervben és a múzeum narratíváját tekintve egyaránt. Azt hiszem ez a galéria különleges tulajdonsága.

A kanazavai Kortárs Művészeti Múzeum óta lezajlott-e bármiféle belső téri fejlődése az önök által tervezett múzeumoknak?

Sejima: Azt gondoljuk ez a helyszín több lehetőséget teremt majd a múzeum számára, hogy a természeti környezettel keveredjen.

A Városligetben történő építkezés egy jelentős vitatémává nőtte ki magát Magyarországon, leginkább azért, mert a helyi emberek nem érzik magukat megkérdézve és bevonva a döntés-előkészítési folyamatba, és érthető módon a nagyvárosi zöld területek egyre nagyobb értéket képviselnek. Emellett Budapest rendelkezik korábbi, használaton kívüli rozsdáövezetekkel, amelyek akár alkalmasak is lehetnének egy hasonló célú rehabilitációra. Mit gondolnak a Galéria elhelyezkedéséről? Ideális a 21. században egy közpark ilyen funkcióra?

Sejima: A mi fókuszunk az volt, és most is az, hogy világszínvonalú múzeumot tervezzünk, ami harmóniában van a parkkal. A Liget Park egyedi, különleges szépségű helyszín, így reménykedhetünk abban, hogy ez az épület is – a többi múzeummal egyetemben –, hozzáadott kulturális, építészeti értékkel gazdagítja a parkot.

Hogyan néz ki egy napja az irodában? Bemutatná, hogyan dolgozik?

Sejima: Mi nagyrészt csapatként dolgozunk. A koncepciót is közösen rakjuk össze. Az irodánk ennek megfelelően elég demokratikus hely.

*„A pihenők
nagyon fontosak
a tervben
és a múzeum narratíváját
tekintve egyaránt”*

Egy héten mennyi időt tölt a Sejima-, mennyit a SANAA-irodában és mennyit az egyetemen?

Sejima: Három irodánk van: a SANAA, Nishizawa irodája és az enyém, egymás mellett dolgozunk, ugyanazon a helyen, ezért ez nagyon kényelmes felállás.

Hogyan tölti a szabadidejét? Megengedheti magának, hogy elvonul egy csendes helyre, ahol nem elérhető a nap 24 órájában?

Sejima: Igen, van időnk szabadságra is. Ezt nagyon fontosnak tartjuk.

Japánban néha kritizálják az épületeit a fenntarthatóságuk miatt. A hatalmas üveg- és plexifelületek óhatatlanul nagy hűtési költségekkel nézhetnek szembe. Mi a hozzáállása általánosságban, és különösen ebben a városligeti Galéria-projektben?

Nishizawa: Ez Japánban is egyre fontosabb kérdésnek számít. Minden projektnél alaposan tanulmányozzuk a helyszínt és annak természeti adottságait azért, hogy a legjobb megoldást megtaláljuk.

Tervezik, hogy tartanak előadást valamelyik helyi egyetemen? A diákok nagy várakozással tekintenének rá.

Sejima: Igen, kifejezetten szeretnénk egy helyi egyetemen előadni. Reméljük, hamarosan sor is kerülhet rá.

Van idejük Magyarországon egy kis városnézésre, egy múzeum, egy fürdő meglátogatására?

Sejima: Ezúttal csak nagyon röviden vagyunk itt, de a következő alkalommal próbálunk sort keríteni rá. Szeretnénk meglátogatni a híres fürdőket és felfedezni kicsit a Dunát is.

4 Az Új Nemzeti Galéria látványtervei, ©SANAA (Sejima and Nishizawa and Associates), 2015

DIDERGÉS

*SG-ház
a Balaton felett*

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**
Építész **BÉRES ATTILA**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Továbbra sincs könnyű dolga a kritikusnak.

Szöveget kell írnia

egy elbeszélhetetlen,

narratíván túli, transznarratív házról.

Egy fiatal építész második családi házával mutatkozik be magazinunkban.

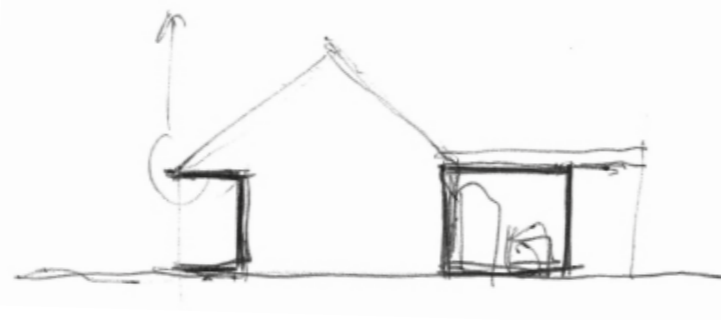

Előző épülete az elmúlt évek egyik legjobb lakóháza lett. A kőszegi Hideg-ház szinte minden jelentősebb hazai és nemzetközi médiumon, médiában megjelent. Mindenki érteni véli az épületet, mindenki érzi a jóságát, a minőségét, kitűnő házról van. Az írások, azonban kerülnek a mélyebb értelmezést. Általában az építésről, a megrendelő és építész együttműködéséről, a ház és a természeti környezet egyértelmű kapcsolatáról szólnak a bemutatások. Aki az árnyaltabb képet akarja láttatni, annak fel kell tennie a kérdést: vannak-e szavak?

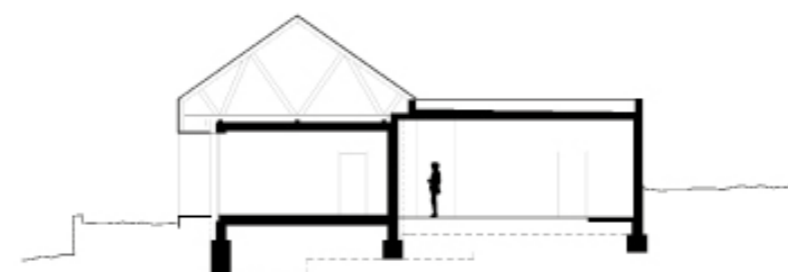
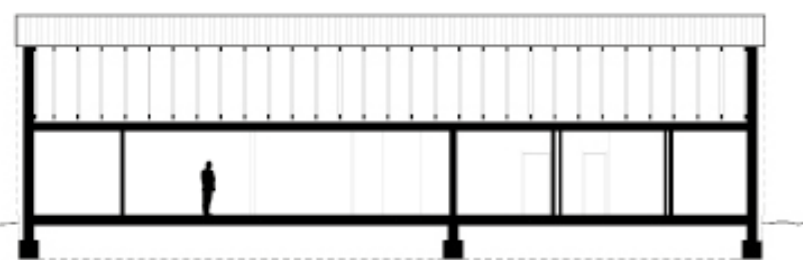
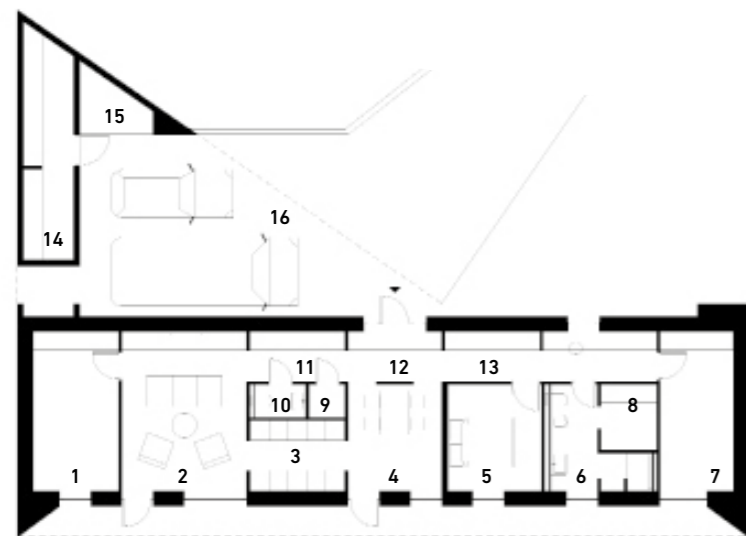
A ház zártabb, északias homlokzata az érkezési irányból. Itt látható gépkocsibeálló is

Déli irányban ritmizált kiosztású üvegfelületekkel fordul a ház a Balaton felé ▶

1. vendégszoba
2. nappali
3. konyha
4. étkező
5. hálószoba
6. fürdő
7. műterem
8. háztartási helyiség
9. kamra
10. wc
11. közlekedő
12. előtér
13. közlekedő
14. tároló
15. hulladékgyűjtő
16. gépkocsibeálló

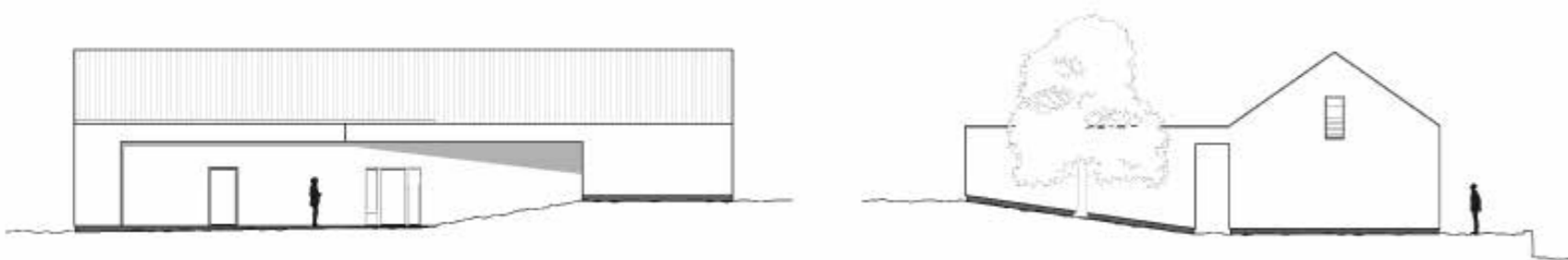

A Szent Mihály-kápolna irányába fordul az épület

Megnyitások és falsíkok ritmikus váltakozásai a közlekedő vonalában

Az étkező tere, háttérben a mindkét irányból nyitott, körbejárható konyha látható

Nagy ablakok nyílnak a nappaliból a Balaton felé

A kritikusnak a válasz felől továbbra is kétségei vannak. A fiatal alkotó első hazai házáról ugyanezen sorok szerzőjének volt szerencséje kritikát írni. Volt abban a szövegben szó a csodálatos építetőről, az esztétikai szótlanúságról, a szerkezeti-formai szikárságról, amit egy csodálatos, „lélegző” szikla-lény ellenpontos, ami (aki?) ugyancsak a ház lakója. Mindezek ellenére abban az írásban (OCTOGON 2013/4) a szavak, az elméleti koncepciót feltáró elméleti szöveg, a kritikai elbeszélhetőség alulmaradt. A ház megette a narratívát reggelire. Ott, akkor Wittgensteint szólalt meg: „A világ mindaz, aminek esete fennáll.”

Hideg van. Didergünk a gyerekkel a Győrök feletti domboldalon. Állunk a felgyorsuló jeges szélben. Süt ugyan a nap, de a jégtáblás Balaton felől az egykori szőlőhegyre fel-futó, majd két dombvonulat között felgyorsu-

ló orkán rohamai ellen nincs védelem. Most hideg van! Varjúcsapat kavargó felettünk.

Nemrégiben készült el itt, a település felső vége és a szőlőhegy közötti lankás részen Béres Attila új épülete. Az épített környezet igen vegyes: itt-ott ordenaré, vagy túlzó, vagy jellegtelen. Van ugyan néhány omladozó, szépen romló présházacska a dűlők szélén, de a telken álló új háznak most nincs közvetlen szomszédja, a legközelebbi épületekről pedig jobb nem is beszélni. Észrevenni azt is, hogy a Balaton nincs igazán közel. Tükre délen, szinte a horizont szélén látható. Telepítés szempontjából fontosabb azonban, hogy egy távoli zöld halom tetején, kissé délnyugati irányban a Szent Mihály-kápolna látszik. Erre a látványra fordul a ház hosszanti, nyitott, karakteres belső ritmussal tagolt üveges fő-homlokzata. Ebből következik, hogy a szürke

fémfedésű, túlnyomórészt mégis hófehér épülettömeg hossz tengelye a lanka szintvonalai-val párhuzamosan áll, így a panoráma is teljesen kinyílik, illetve a háznak nem kellett jelentősebb szinteltolással megküzdenie.

A megrendelő házaspár nem „elsóbálozó” a kortárs építészet táncparkettjén. Korábbi nyaralójukat ugyancsak bemutattuk a magazinban (OCTOGON 2009/6). Vándor karakterek. Úgy mesélik, még mindig keresik a helyüket itt, a Balaton partján. Béres Attila ideális választásnak bizonyult a tervezéshez. Noha továbbra is dolgo-

zik távmunkában a kanadai-norvég Saunders Arkitektúr irodának, mostanság már idehaza is vállal munkákat. A Hideg-ház esetében és itt, az SG-háznál is igény mutatkozott a „passzív ház” szintű energiahatékony szerkezetek, nyílászárók, árnyékolás, szigetelés és gépészet beépítésére. Nyáron az erős déli naptól fém zsaluzia védi a lakóteret, míg télen nyáron egy kifinomult vezérlésű, elektromos, hűtő-fűtő légtechnikai központ temperálja a levegőt. Elképesztően professzionális, végletekig letisztult, költségvetésében, üzemeltetésben, térszervezésében, építhetőségében is hihetetlenül racionális ház lett

a végeredmény. Noha alaprajzi elrendezésében, a belső terek egymásba fűződésében, leginkább a konyha centrális pozíciójában felsejlik a régi tornácos hosszú-házak téri képlete, de a nagy üveg megnyitások, a környezettel való erős vizuális kapcsolat felülírja a „paraszti építészet” narratíváját is.

Ez az a pont, ahol elkezdődnek az esztétizáló kritika problémái, hiszen az elmondottakon és néhány technikai részleten, meg a lakóterek szenttelen felsorolásán kívül, alig akad az épületről írni való. A háttérbeszélgetésben elhangzik, hogy az érzékesi oldalon lévő félnyitott-félfedett,

legyezőszerűen kiforduló kocsibeálló tulajdonképpen azért ideális megoldás, mert a tulajdonos házaspár európai túrákra használt lakóbusza szinte emelet magasságú, kisebb ház léptékű. A leforduló sík volt az egyetlen lehetséges megoldás, ami révén olyan takarást kaphatott a jármű, ami nem zavarja meg az épület tiszta formálását.

Mindezeket túl továbbra is szótlán marad ez az építészet. Narratíván túli (transznarratív) jellege megoldhatatlan kihívás elé állítja a kritikust. Nagyon nincs ugyanis kedvünk ahhoz, hogy csípőből, reflexszerűen, pusztán rutinból a kortárs

építészet lokális törekvéseit emlegessük a ház kapcsán. Érzékeljük azt, hogy kapcsolatban van a tájjal, az egykori dűlővel, amiben áll, de részletmegoldásai elidegenítik attól, hogy ezt a házat egyfajta agrár-építészet átíratként értelmezzük.

Valahol biztosan van valamiféle kulcs, amit egyelőre nem talál a kritikus. Jó házról van szó, világszínvonalú építészetről, fegyelmezett, tökéletes mérnöki munka, ugyanakkor esztétikai értelemben egy nagyon szűkszavú, néma történetről. Ez a történet valószínűleg még hosszan elkísér majd.

Építész tervező:

Béres Attila / Béres Építésziroda Kft.

Tervezés:

2014

Kivitelezés:

2014-2015

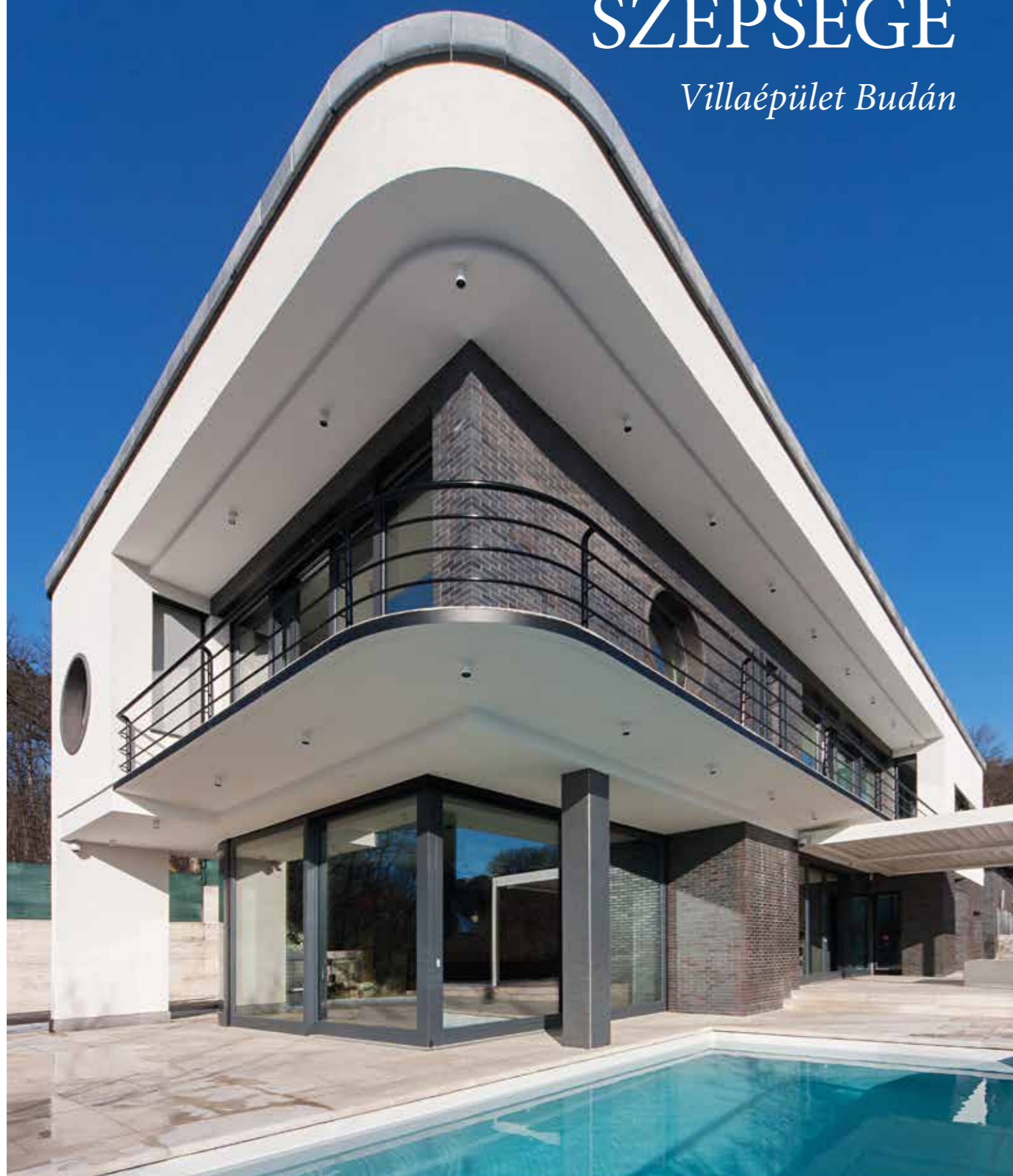
Alapterület (nettó):

120 m²

A HÉTKÖZNAPOK SZÉPSÉGE

Villaépület Budán

A főváros és a Budai-hegység erdeinek határára tervezett Bara Ákos családi villát. A meredek domboldalba illesztett épület nagyvonalú tömegével és finom részleteivel erőltetett nosztalgia nélkül idézi meg a magyarországi modern szellemét.

Szöveg **MIZSEI ANETT**
Építész, belsőépítész **BARA ÁKOS**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

A délnyugati fekvésű saroktelek magasabban fekvő végében helyezte el a tervező a tetőterasszal együtt háromszintes házat, kiemelve azt az erősen lejtős terepből. Ennek köszönhetően nemcsak a kertben nőtt fenyőliget, hanem a nagyszerű panoráma is a kompozíció részévé válhatott: a dombok között tiszta időben el lehet látni a Belvárosig, ami városi villává avatja a valójában erdőszéli házat.

Ahogy egy mai család történetében ott a huszadik század teljes lenyomata, éppúgy viseli magán az épület több évtized jellegzetességeit. Kortalanság helyett valódi időtállóság jellemzi. A kora-moderntől örökölt kubusai, finom lekerekítései talán legintenzívebben az oldalsó utca és a hátsó front felől érvényesülnek, mint ha csak a dombtetőn átbukó szél és eső koptatta volna. A bejárati zóna kővel burkolt falába természetesen ágyazódik be Garányi József 1964-es kerámia domborműve, amelynek szín- és formavilága összecseng a galériaszerűen kialakított emelet falát borító festménnyel, a Picasso-tanítvány Pedro Simon munkájával.

Visszaléptetett sötétebb kubus adja a ház magját

Az alsó utca felől garázs és bejárat is nyílik, s hosszú lépcsősor vezet a kertben át a házhoz, saroktelek lévén a megközelítés a ház mellől is lehetséges. A család számára a gépkocsitárolást az épülettel elválasztott, terepszintbe süllyesztett garázsban oldják. Fedett-nyitott előtérrel

Az alkalmazott anyagok és a tömegformálás is a modernista építészeti idéző

csatlakozik a hátsó bejáráthoz. Innét aztán folyamatos átmenetekkel tárul fel a konyha, az étkező, no meg a társalgó, amely elegáns, egyedi, nagyméretű kandalló köré szerveződik. Ide érkezik egy kis előtérrel a ház első bejárata is. Az étkezőtől néhány lépcső választja el

A megtartott fényvilágot a telepítési koncepcióban is közrejátszott

a délnyugati nappalit, amelyhez a teraszok és a kert közvetlenül kapcsolódnak, s amelynek csodálatos fókuszpontja a hatalmas üvegtáblák mögött megnyíló kilátás.

Az idővel folytatott izgalmas párbeszédét bontják ki aztán a burkolatok, anyagok és bútorok is. Tudatoságot és a legjobb értelemben vett bőkezűséget árulnak el a beépített anyagok.

A nagyméretű táblákban lerakott valódi kő világos, meleg tónusai közt elszórtan intarziászerű sötétebb sávokra rimelnek a sötét kőben természetesen jelenlévő világos zárványok. Ugyanez az anyag tér vissza a vizes helyiségekben, ahol lepelként borítja a padlót és a falak víznek kitett felületeit. Magasfényű, nikkelezett kilincsek és szerelvények hozzák

vissza megint csak a harmincas évek kedvelt anyagait, technológiáit. A tároló funkciókat finom struktúrájú, bordázott fapanelek rejtik, a kővel együtt a hetvenes évek reprezentatív tereit megidézve, de „retro” hangulat nélkül. Ugyancsak fa, méghozzá szinte kezeletlenül, a maga nyers anyagszerűségében megjelenő anyag adja a nappali padlózatát is.

A kő, a fa és a bőr újra meg újra visszatérő elemei a háznak

A feszes, ünnepélyes architektúrát helyenként elegáns, könnyed bútorzat oldja

Bepillantás a szülői lakosztályba

Ez a tapinthatóság, a valódi anyagok textúrája, hőmérséklete, akusztikája teremti meg a ház sajátos légkörét.

Eleganciája mellett józan racionalitás nyilvánul meg az épületben. Méretét tekintve nem több mint kényelmes családi otthon, s ez teszi lehetővé, hogy valóban minden sarka, szeglete személyes térré váljon. A mértéktartó építé-

szeti – és megbízói – magatartás azonban egy pillanatig nem fakad kényszerűségből. Ahol szükséges és indokolt, nagyon is nagyvonalú ez a ház, aminek jó példája a galériászerű emeleti közlekedő alatti nagy belmagasságú társalgó. Tengelyében áll az önmagában is kortárs műalkotásként felfogható egyedi kandalló. Mögötte kényelmes lépcső vezet az emeleti pri-

vát zónába, hegesztett korlátja a Napraforgó utcai házakra utal, ahogyan az üvegezett tetőkiemelés és a tetőterasz is.

A házat belülről kisszerű designbútorok, mennyezetig felfuttatott ajtónyílások, egyedileg megtervezett és legyártott elemek „öltöztetik”. Elemeire bontva: a hasonló igény szintű házak nemzetközi trendjébe illeszkedik. A hosszú

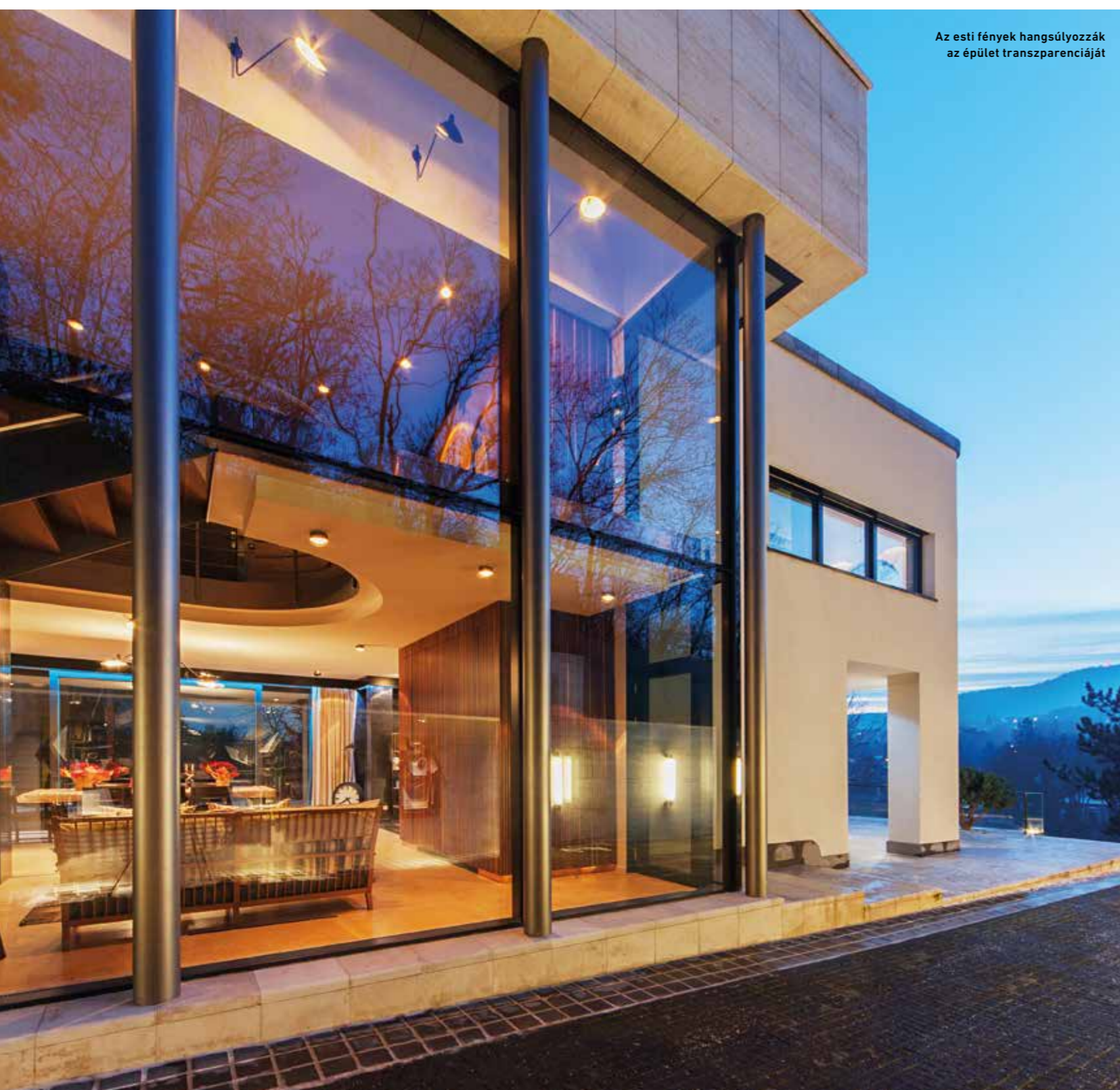
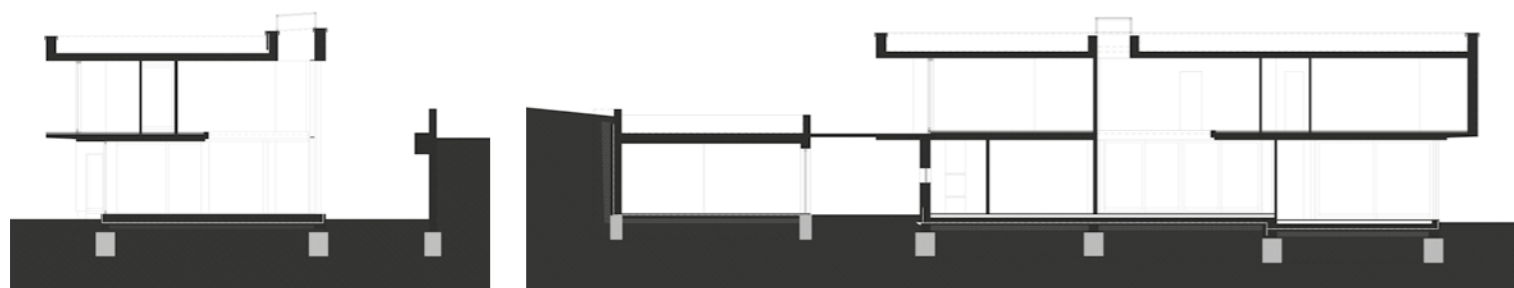
Natúr anyagok és színek, a fa és a természetes bőr kombinációja teszik meghitté a nappalit

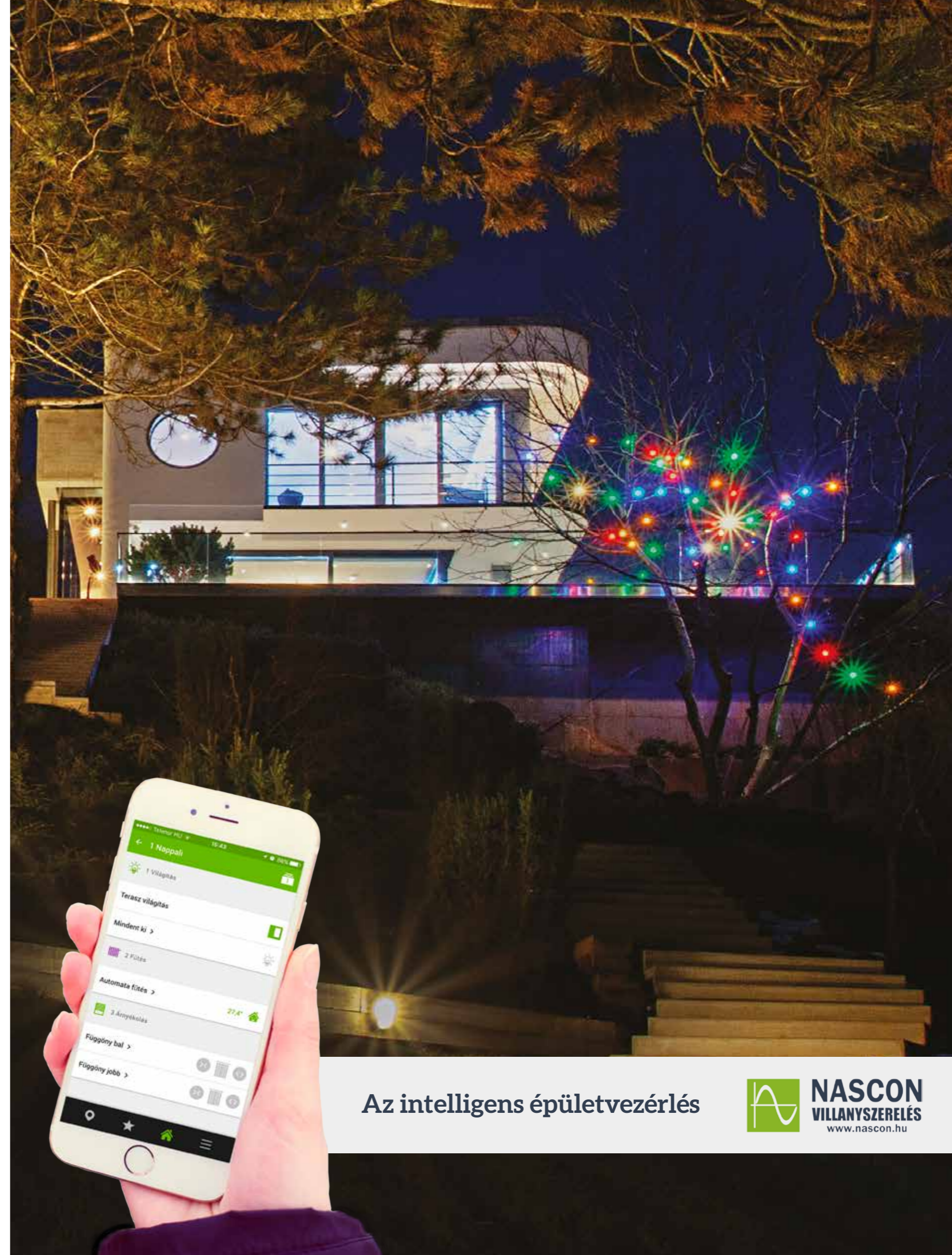
tervezési és kivitelezési folyamatnak köszönhetően sok más villaépülettől mégis megkülönbözteti az, ahogyan a terek és tárgyak a ház filozófiáját követik, ez pedig állásfoglalás a valódi igények, a kézművesség és a személyes terek kialakítása, végső soron egy humánus, hétköznapi esztétika mellett.

Építész és belsőépítész tervező:
Bara Ákos (Bara Design Studio)
Munkatárs (engedélyezések):
Váji László
Munkatársak (belsőépítész):
Benson Marcell, M. Tóth Miklós

Tervezés éve:
2009
Átadás éve:
2014
Art works: **Garányi József (fali relief, 1964),
Pedro Simon (festmény az aulában)**

Az esti fények hangsúlyozzák az épület transzparenciáját

Az intelligens épületvezérlés

NASCON
VILLANYSZERELÉS
www.nascon.hu

SZENVEDÉLYÜNK A FA
BELSŐÉPÍTÉSZET • DESIGN • EGYEDI KIVITELEZÉS

1223 Budapest, Kápolna u. 28. • +36 (30) 332 6754 • katonamanufaktura@katonamanufaktura.com • www.katonamanufaktura.com

Edzett üvegfalok,
keret nélküli nyíló
és tolóajtók,
egyedi méretű
zuhanykabinok,
üvegkorlátok és járható
üvegfelületek

DUALGLASS

Egyedi zuhanykabinok:

Mala Garden, Regency, Atlantisz,
Aurora, La Riva, Liszkay Pincészet

Tárolók, vitrinek:

Jurisics vár, Aquincum Múzeum,
Szántó Kovács János Múzeum

Üvegportálok:

Vodafone, Dockyard, Játék-Vár

Dual Glass Kft.

2243 Kóka, Nagykátai út 133.

info@dualglass.hu

www.dualglass.hu

70/398-4845

TISZTUL A KÉP

*Rekonstrukció
a szegedi Fogadalmi templom
épületében*

Köszönhetően az EU pályázati forrásainak, szakrális építészeti objektumok és műemlékek sora újult meg, bővült ki, formálódott át az elmúlt időszakban.

Ez a trend sok esetben jótékonyan írja felül a konzervatív szemléletű műemlékvédelem dogmáit, miközben „turizmus fejlesztés” címke alatt új szempontokat, új megközelítési lehetőségeket kínál korunk embere számára.

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**
Építész **CSILLAG KATALIN, GUNTHER ZSOLT,**
VÁNCZA LÁSZLÓ
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

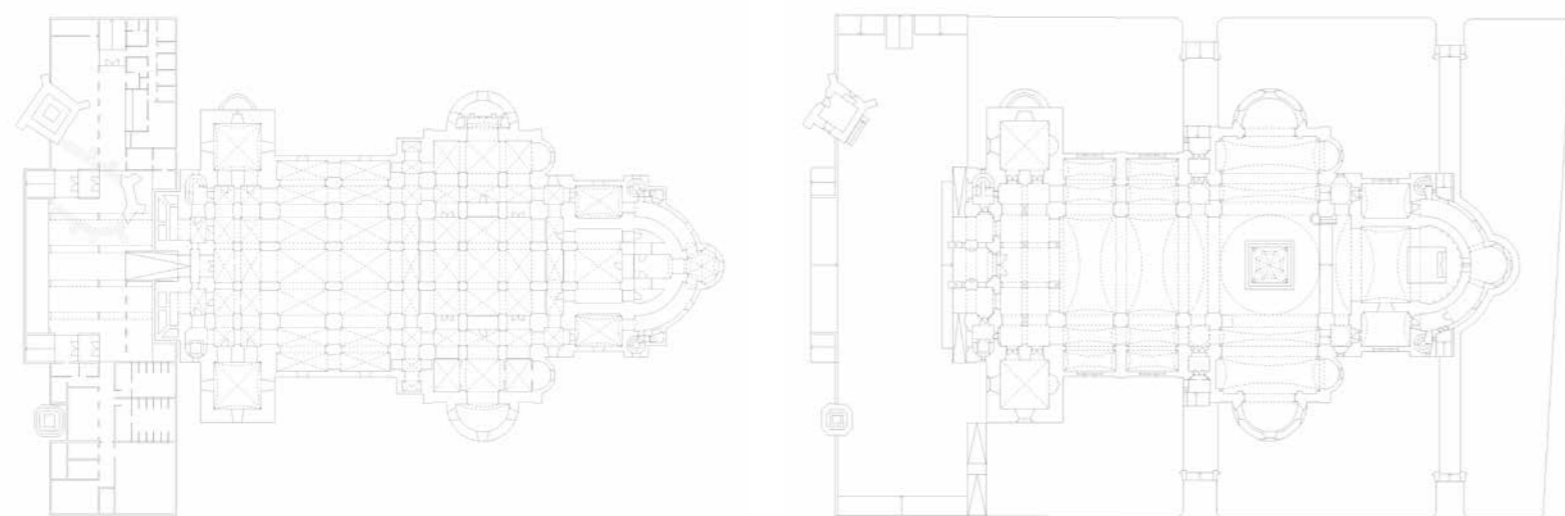
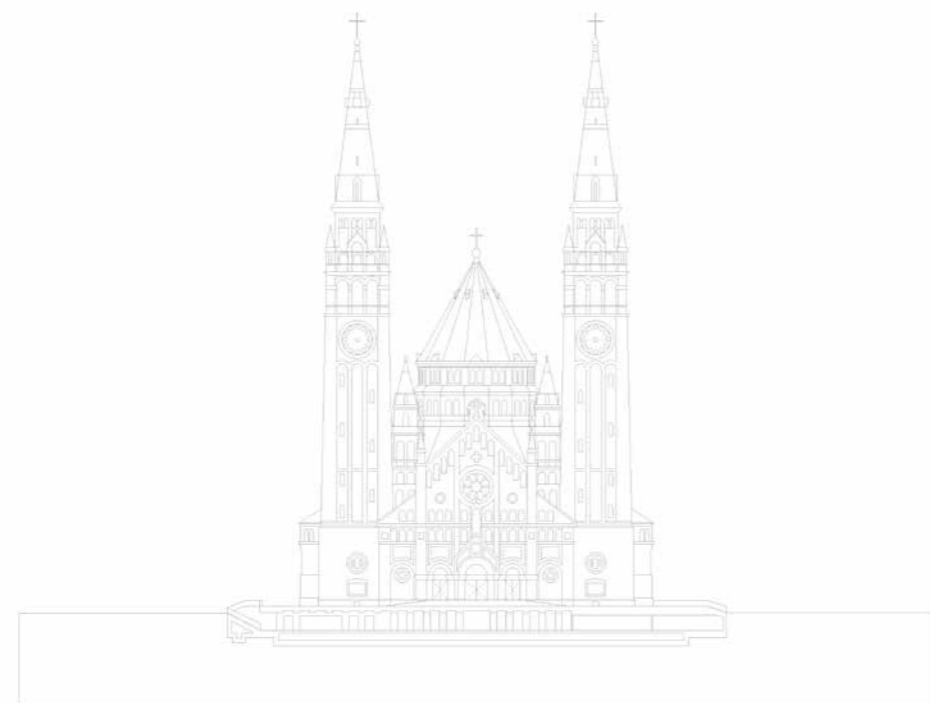
Ezek a „belépési pontok” gyakorta a progresszív kortárs építészet eszköztárához tartoznak. Így történt Szegeden is, a Fogadalmi templom, azaz a Dóm 2,2 milliárd forintból zajló, nemrégiben befejezett turisztikai célú

rehabilitációjával is. A kortárs építészeti kritika-írás kötelező feladánya annak dokumentálása, miképpen is működik a tervező érvényes és hiteles szerepfelfogása a tervezői praxis során, egy-egy konkrét projekt tervezése kapcsán. Ha az építész szereprepertoárja kellően széles vagy éppen nyitott rendszerű, akkor esély mutatkozik arra, hogy a részfeladatok megoldása során jó kérdéseket tegyen fel magának, majd jó válaszokat képes ezekre adni. Egy százéves, erősen historikus

felfogásban épített szakrális műemléken történő beavatkozás esetén ennek a szerepfelfogásnak a tisztasága, szilárd belső logikája stratégiai kérdéssé válik.

A szegedi Fogadalmi templom évtizedes (1883-1930) építéstörténete, Schulek Frigyes majd Foerk Ernő tervei alapján, talán jól ismert olvasóink előtt. Ehelyütt mellőzük a kötelezőt, mint ahogyan a Rerrich Béla építész tervei alapján 1929-32 között felépült Dóm tér részletes bemutatását szintén kikerüljük, és itt csak

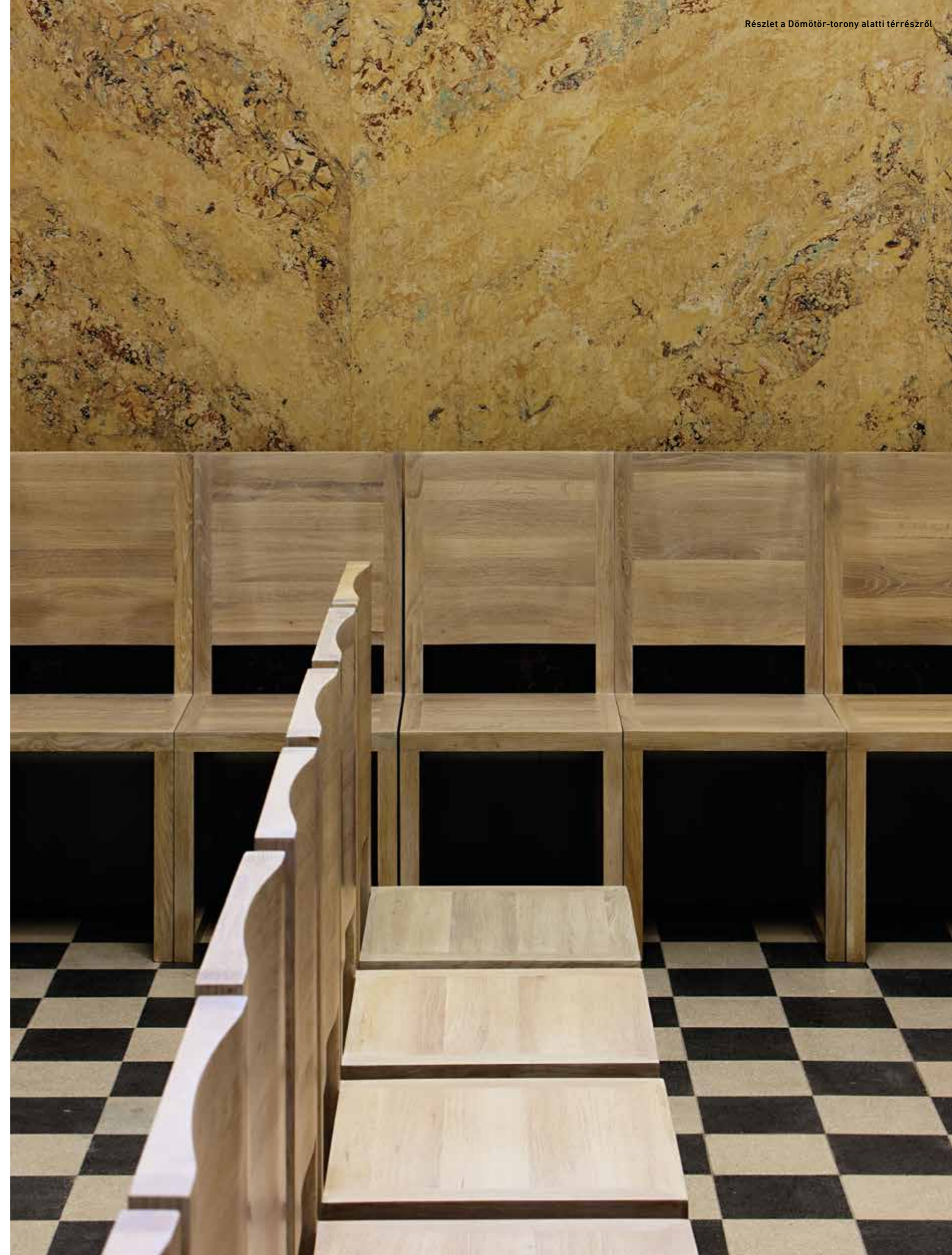
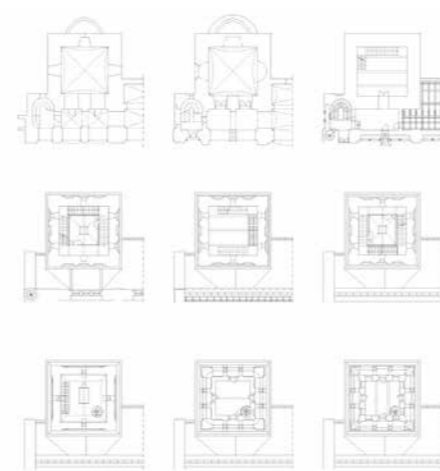

éppen megemlítjük a kompozíció harmadik elemét, a 12. században épült, csonkán is lenyűgöző Dömötör-tornyot is.

Fontosabb megérteni és bemutatni az olvasók számára azt a logikát, ami átlátja az épület-együttes stílisis és időbeli rétegzettségének szerkezetét. Pontosabban azt, hogy az egymásra rakódó rétegek a szó Umberto Eco-i értelmében

„nyitott művet” eredményeztek. Ebből az következik, hogy az alkotók az elmúlt két évben a templom rekonstrukcióján, funkcionális bővítésén, „turisztikai célú megújításán”, „megtisztításán”, „átrendezésén” dolgoztak, bátran élhettek a kortárs alkotó szerepfelfogásával. Bátran használhatták azt az építészeti nyelvet, ami egyazon szinten mozoghat a műemlékes szemlélet-

tel. Úgy viszonyulhattak a meglévőhöz, mint Foerkék a középkorhoz, vagy mint Rerrich a neoromán nemzeti romantikus historizáláshoz, vagy – ad absurdum –, a nyári Szabadtéri Játékok paravánépítésze mindezekhez. Szabadon, kortárs építészként értelmezhetnék újra viszonyukat a meglévő épületekkel és a téri szituációkkal. Minden ponton kortárs építészként,

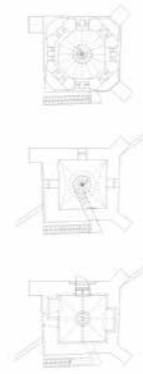
Az egyetlen középkori épület a 12. századi Dömötör-torony

Új lejárát az attemplomi tér felé

A Dömötör-torony belső lépcsője

Keresztelőkút az Aba-Novák freskó „ölelésében”, mindez a Dömötör-torony belsejében

a kortárs építészet narratív keretében mozogva végezheték el a feladatot.

Meglátásom szerint a fentiekben leírtakból, illetve a szerkezeti adottságokból fakad az, hogy Guntheréknek sikerült a múlt-jelen dichotómiájából, az időbeliségből kiszakítani a Dóm historizáló tömbjét. Megszüntették azt az „időbe-ragadtságát”, amit a historizmus kódolt az eredeti épületbe. A rekonstrukció metszeti rajzán látható, hogy az attemplom vaskos pillérvázára emelt fő tömeg úgy lebeg az új bejárat zóna, a lépcsőtér, a fogadótér, illetve az éteri derengésű boltívek felett, mintha valami

felhőpaplanon nyugodna. Az egykor vakolatlan, koszos téglafalú raktárként használt attemplom kitisztítása, illetve a szimmetrikus, valamint diagonális térsorokat szervező tengelyek feltárása, ez a geometriai pontosság csak fokozza a lebegés érzését. Majd a tengelyekből szerkesztett geometria mintegy kortárs ornamentikává, belső, lényegi, szerkezeti „dekorációvá” is átlényegül. Ennek az épületrekonstrukciónak ugyanis az egyik kulcseleme az, hogy az összes épített dimenzióban képes legyen az építész megérteni a díszítés/dekoráció, illetve az ornámens mintázata közötti lényegi különbséget.

Míg a templom historikus tereiben a korstílusból fakadóan leginkább az előbbi dominál, addig a profán fogadó- és kiállítóterek karakterétől az új oltárkö felszíni mintázataig, a templomtér bútorainak formáin, vagy a baldachin világítási képletén át a Dömötör-torony lépcsőig a „rátétek” új esztétikai réteget teremtenek. Ez az időkezelés, a historizmustól való elszakadás gesztusa egyébként rögtön a bejárat zónában, a Dömötör-torony alagsorba történő leképezésével, a falmaradványok takarva bemutatásával kézzelfoghatóvá válik. Az építészek szimbolikusan „elmagyarázzák” azt, hogy ezentúl ne

a múlt és jelen koordináta-rendszerében tessék olvasni mindazt, ami látható, hanem kortalan esztétikumában fogják fel azt vagy hívőként éljék át mindazt, ami anyagi, ami megfogható.

Ez az idődramaturgia, kortárs időkezelés alapozza meg a változás logikáját. A már meglévő idősíkok rétegződése tovább gazdagítható. Így már érthető és elfogadható, hogy a templomtérben, illetve részben a tornyokban és torony alatti kápolnában történő lokális beavatkozás nem a múltra történő stiláris reflexió, hanem a kortárs építészek érzékenységéből fakad. Így a bejárás során immár távolról sem meglepő, hogy

Az attemplomi új bejárat alatti fogadótér, háttérben középkori falmaradványok

a nyugati torony két emeletén, mintegy „házban ház” gesztusként találkozunk a „kohóknak” nevezett, 10-15 fős közösségi terekkel, amik formailága egy minimalista japán építészettel foglalkozó magazin lapjain is megállná a helyét.

Kritikusként, tehát az építésznek az a szerepfelfogása érdekel ezúttal, ami az időbeliségből, a lineáris, diakrón időkezelésből képes kiszakadni és egy sokrétegű szerkezetet létrehozni. Szegeden, a Dóm rekonstrukciója kapcsán az alkotóknak sikerült egy kiemelt egyházi műemlék esetében is kortárs alkotóként szemlélni a feladatot. Egyszerűnek hangzik, de hatalmas kihívás! Gratulálunk!

Megbízó: DÓM Fejlesztő- és Turisztikai Szolgáltató Szervezet

Eredeti tervezők:

Fogadalmi templom: Schulek Frigyes, Foerk Ernő (1913-1930)

Dóm teregyüttes: Rerrich Béla

Vezető építész tervező: Csillag Katalin, Gunther Zsolt (3h építésziroda), és Váncza László (Váncza Művek Építészeti Műterem)

Projektvezető: Békesi Tamás, Kolláth Zsuzsanna, Pataj Orsolya

Építész munkatársak: Garay Dorottya, Kiss Anna Sára, Fehér Zsombor, Lang Zoltán, Váncza Márk
Előkészítő munkarészek (művészettörténet): Bor Ferenc
Régészeti és restaurálási munkálatok

Régészet: Lajkó Orsolya, Szarka József (Móra Ferenc Múzeum, Szeged)

Festő-restaurátorok:

Verebes Dóra, Seres András (MentArtis Kft.)

Fém-restaurátor: Páhi Attila (Cellin-Art Kft.)

Fa-restaurátor: Győri Mihály (Framart Kft.)

Kő-restaurátor: Kovács Attila (Ancien Bt.)

Szilikát (tégla)-restaurátor:

Csáki Klára (Csáki és Társa Bt.)

Tervezés-kivitelezés: 2012-2015

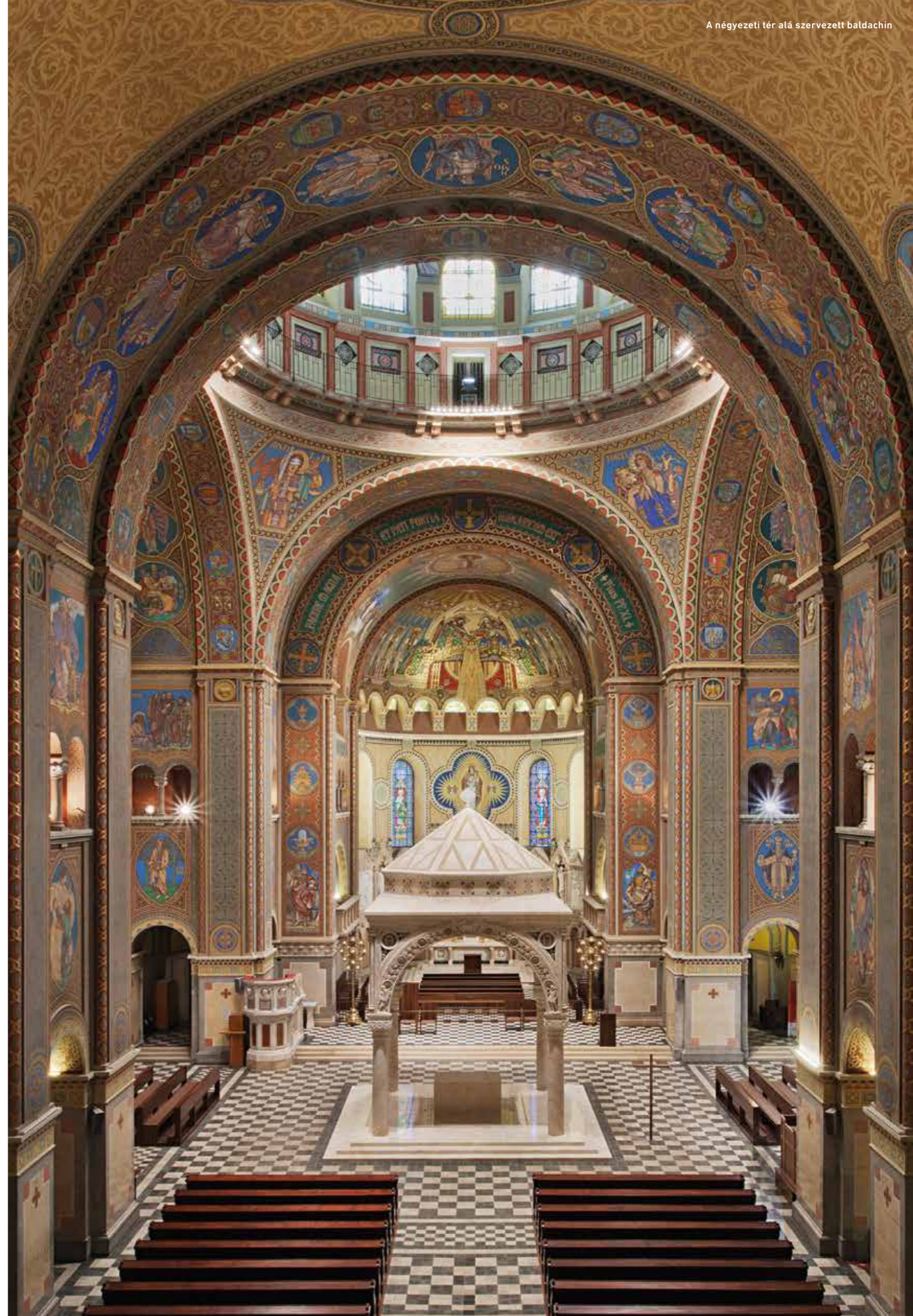

Az attemplom előtti fogadótér

Rámpa vezet a fogadótérről az attemplomba

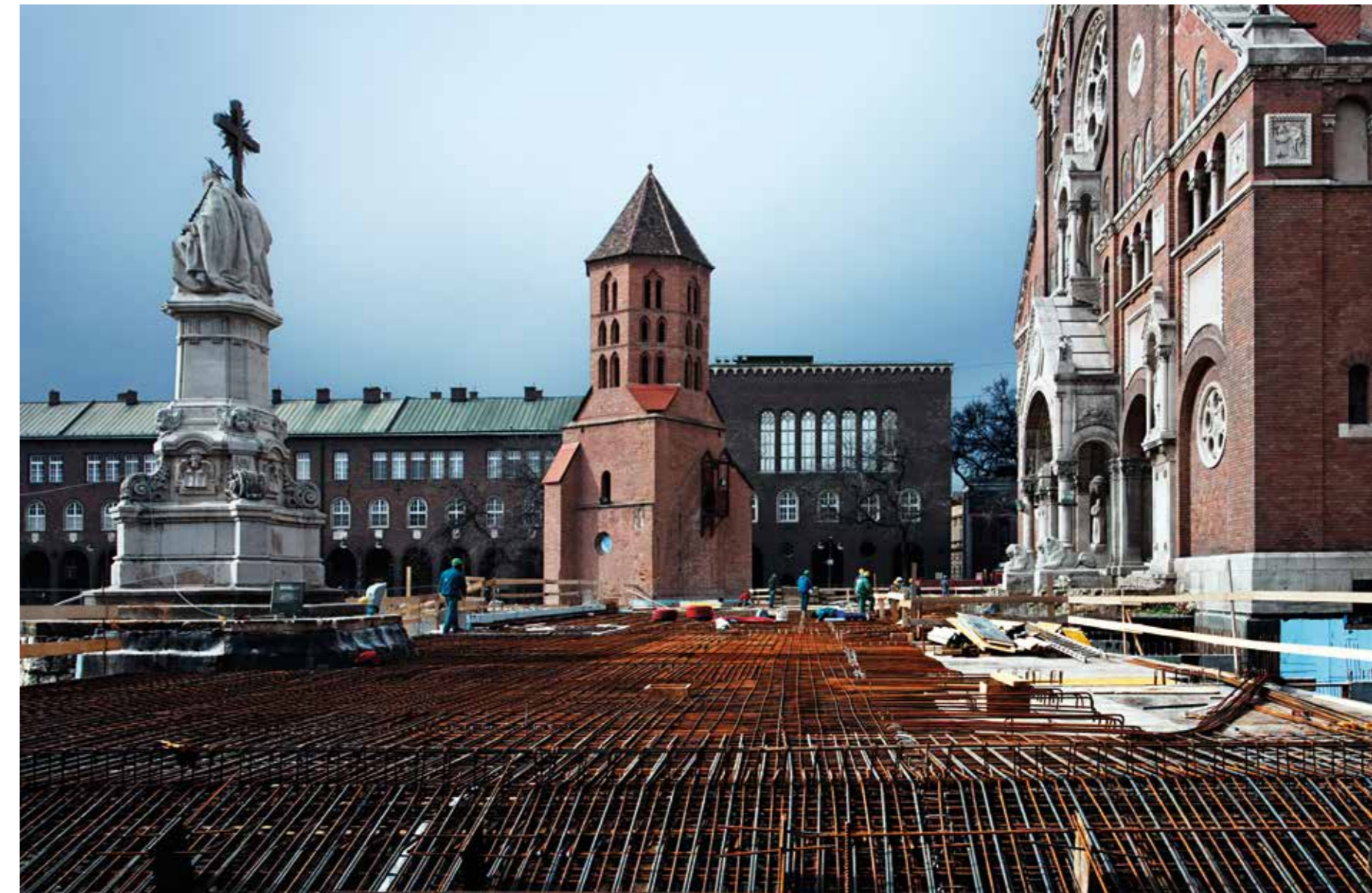

Az attemplom multifunkcionális közösségi térré alakult

A négyezeti tér alá szervezett baldachin

TISZTA (TÉR) SOR

Torma Tamás: Hogyan kezdődött?

Váncza László: 2012 februárjában mentünk el először Szegedre, hogy bemutatkozzunk a püspök úrnak.

Gunther Zsolt: Szerintem nagyon sokat számított, hogy mi Pannonhalmán már foglalkoztunk egyházi átalakítással, és hogy annak turisztikai vonzata is volt (*OCTOGON 2012/8*). Arra voltak kíváncsiak, hogyan tudunk együttműködni Szeged esetében.

Milyen változtatásokat szerettek volna leginkább a megbízók?

Csillag Katalin: Az altemplomban szerettek volna változást, ez a rész raktárterületként működött, illetve a püspök úr nagyon komoly kérése volt, hogy liturgiai okokból a baldachin kerüljön előbbre, a kupola alá. Nagyon távol állt az oltár, messze volt a hívektől.

VL: A háttal misézéshez alkalmas oltárt már a hetvenes években szembe misézővé alakították át, a püspök úr szerette volna, ha az oltár közelebb kerül a hívekhez. Közösen a klasszikus megoldást választottuk: az új

Uniós pályázatok és szakrális korszerűsítés. Elkészült a Szeged jelképének számító Dóm és környezetének felújítása.

Az első világháború után több évtizeden át épülő, majd 1930-ban felszentelt templomban azonban nemcsak rekonstruálták a neoromán architektúrát, a kortárs beavatkozások finoman átírták a templomnak, közösségi tereinek és környezetének viszonyát.

A rendkívül összetett programról a projektben együttműködő vezető tervezőket,

Csillag Katalint, Gunther Zsoltot és Váncza Lászlót kérdeztük.

.....rengeteg helyszínen, rengeteg építészettel, rengeteg szakággal kellett párhuzamosan egyeztetni..."

oltár kerüljön a kupola alá, a latinkereszt metszéspontjába. Amikor először néztük meg a templom terét, a kereszthajóknak nem volt igazi funkciója, az új elrendezésben az oltár központi helyzetbe került, a szentélyből kikerülő baldachinnal pedig hangsúlyt kapott. Építészeti szempontból jó döntés született, korszerűbb teret tudtunk létrehozni. Mindenki nagyon félt megváltoztatni a meglévő állapotot.

GZs: Látszik, mennyit számít egyetlen építészeti aktus: a szentély átfogalmazódott, a kereszthajókba padok kerültek, megerősödött a főtengely, így új szerepet kapott a főbejárat. Egyetlen dolog kihatott rengeteg egyébre.

Említetted a pannonhalmi munkátokat: a két nagyon különböző templom között mennyi az érvényes párhuzam?

GZs: Az a döntő, hogyan nyúlhatunk bele kortárs eszközökkel egy történelmi szubsztanciába. Ennek más módja volt a szerzetesi templomban Pannonhalmán és más itt, ahol annyira gazdag a környezet, hogy alkalmazkodni kellett hozzá. A Dóm akkora, hogy a beavatkozásaink gyakorlatilag láthatatlanok maradnak. Pannonhalmán ez erősebbnek hat. **VL:** A megrendelők részéről a másik fő gondolat volt, hogy közösségteremtő tereket is szerettek volna létrehozni. Ahogy elemeztük a Dóm

eredeti térrendszerét, született meg az a konstrukció, ami aztán kihatott a liturgikus tér átalakítására, az altemplomra és az egész Dóm tér új arculatára, mert a Dómot megnyitottuk a tér felé! A pályázati program „turisztikai vonzerővé fejlesztés” programját a megbízó közösségi fejlesztésként élte meg – az már ránk volt bízva, mit tudunk kihozni a székesegyház építészeti adottságaiból.

GZs: Arra törekedtünk, hogy felfűzzük az egymástól helyenként távol eső pontokat. Tehát, ha fel lehet menni a toronyba, akkor ott is történjen valami: közösségi objektumokat helyeztünk el benne, amelyek hitoktatásra vagy turistáknak tartott előadásra egyformán használhatók. Az altemplom alulhasznált tereit tartalommal töltöttük meg, a profán használatokat áthelyeztük a fogadótérbe, a főbejárati előtér alá. A két torony alatti kápolnából az egyik keresztelőkápolna lett, így a másik hangsúlyosabban imakápolna tud lenni, ahol kisebb miséket lehet tartani.

CsK: A sok kis beavatkozásnak lett egy nagy hozadéka is: a templom elkezdett kommunikálni a város irányába. Az átalakítás előtt a főbejáratot ugyanis nem lehetett használni.

A Szabadtéri Játékok nézőterével mindig volt ott egyfajta ideiglenesség.

CsK: Ráadásul szembenézett a Dómmal és díszletként használta a homlokzatát. Most, hogy a látogatóközpont közösségi térként kinyílt az altemplom irányába, ez sokkal porózusabb rendszer lett, és így jóval hívogatóbb is.

VL: Mi azt az '56 utáni állapotot találtuk, amit még Aczél György ötlött ki. Az enyhülés jelszavát hangoztatva hozta vissza a Szabadtéri Játékokat Szegedre, de e mögött a látványos gesztus mögött volt egy hátsó gondolat is: a kezdet kezdetén beépített vasbeton lelátóval lényegében használhatatlanná tették a számukra irredentának vélt eredeti Dóm teret is. Nyilván piszkálta őket a sok vármegyés címer meg a 64 oszlopos kerengő, az egész kompozíció. Akkor bontották el a Dóm eredeti előlépcsőjét, helyette kiépült a Játékok leaszfaltozott kiszolgáló-zónája a technikai helyiségekkel, öltözőkkel. Májustól szeptemberig pedig lényegében bedeszkták a Dóm főhomlokzatát. Amikor elkezdtük megbontani ezt az újkeletű „hagyományt”, mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy változtatni kell a helyzeten. Az új megoldás átfordította a Szabadtéri Játékok egész kiszolgáló-zónáját a másik oldalra, a kis Rerrich Béla térre, s egy tiszta funkcionális rendet hozott létre. Az elmúlt két év tapasztalata szerint jól működik az új szisztéma.

GZs: A dómiban még nagyon fontos volt a tengelyesség. Végig ezt próbáltuk hangsúlyozni. A fogadótér főbejáratát azonban nem lett volna illő a főtengelyben elhelyezni, ezért azt szimmetrikusan, a főlépcső két oldalára terveztük. Így szinte észrevehetetlen lett és szépen illeszkedik a tengelyhez.

Mi szerint osztották el a munkákat?

VL: Mindent közösen csináltunk, az csak egy praktikus döntés volt, hogy a kiviteli tervnek melyik részét melyik iroda munkatársai rajzolják meg.

CsK: Elég intenzív volt a kommunikáció közöttünk...

GZs: ... arra figyeltünk, hogy a koncepció közös legyen. De így is majdnem belepusztultunk, amikor a rengeteg helyszínen, rengeteg építésvezetővel, rengeteg szakággal kellett párhuzamosan egyeztetni sok-sok apró részletet.

Egy templomtérben a díszítések kérdése mindig nagyon kényes. Az új oltár csipkeszerű kódíze egészen kivételes. Meglévő díszítéseket igyekeztetek folytatni vagy voltak a környezethez képest radikális újdonságok?

CsK: Amikor műemléki környezetben tevékenykedik az ember, az nagyon bonyolult, összetett feladat. Alázatot követel. Meg kell hozzá érni. Öt éve, amikor a zuglói Mozgásjavító új tömbjét terveztük a Lajta Béla-féle téglapalota mellé, ezt spontán tettük, a díszítőrendszerére nem reagáltunk. Nagyon jó tanulási folyamat volt viszont a pannonhalmi bazilika. Az „ássunk a dolgok mélyére, keressük meg a bennük rejlő szellemiséget, ami már ott van” módszerrel keresztül jutottunk el ide, ahol az adottságokat is jóval érettebben tudtuk kezelni. Tehát nem kell feltétlenül „üvöltöni”. Az új tervezésű terekben a régi struktúráját

elemeltük, a régi szövetét akartuk logikusan folytatni. Ugyanakkor kellett az ellenpontozás is a túldíszítettség szemben.

GZs: Azokban a terekben, amiket úgymond ki kellett tisztítani, próbálgattuk a dísz használatát: köthetjük-e valamihez, mennyire lehet ott díszes bármi stb. A Dóm előterében például a Rerrich Béla által tervezett térburkolat mintája inspirált: ez kicsiben átvétve taposórácsok formájában jelenik meg, nagyobbban egyfajta átfogalmazott térburkolattá vált a fogadótér fölötti szinten. Dekoráció vagy ornamentika kérdésében inkább az ornamentika mellett döntöttünk, tehát a díszítés a tárgyakba szorosan integrált ornamentalsé vált.

Hol érzitek legerősebbnek ezt a soktényezős átalakítást?

VL: Visszaállt a Dóm eredeti, tiszta térrendszere.

GZs: Nem beszéltünk még az egyetlen középkori maradvány, a Dömötör-torony és a Dóm viszonyáról, ami korábban értelmezhetetlen volt. Most, amikor a feltáratlan régészeti elemeket, a régi, középkori templom alapjait is bevonhattuk a rendszerbe, a fogadótér szintjén –, ami valószínűleg a régi templom járósintje volt – újra összefüggés jött létre a Dömötör-torony és a Dóm között. Ez újabb élmény, ami a bonyolult egymásra rétegződő térsorban megjelenhet.

VL: Ez nagyon fontos. A Dömötör-toronnyal, Dél-Alföld legrégebbi építményét sikerült restaurálni, ami nagyon kedvelt turisztikai látványosság a Dóm téren. A torony új feljáratot kapott és az eredeti '31-es állapotnak megfelelően restauráltuk a keresztelőkápolnát is az Aba-Novák freskóval, Bille Béla kovácsoltvas kapujával, Weichinger Károly keresztelőkútjával. Mindezeket következő 50 évre megővtük az utókornak.

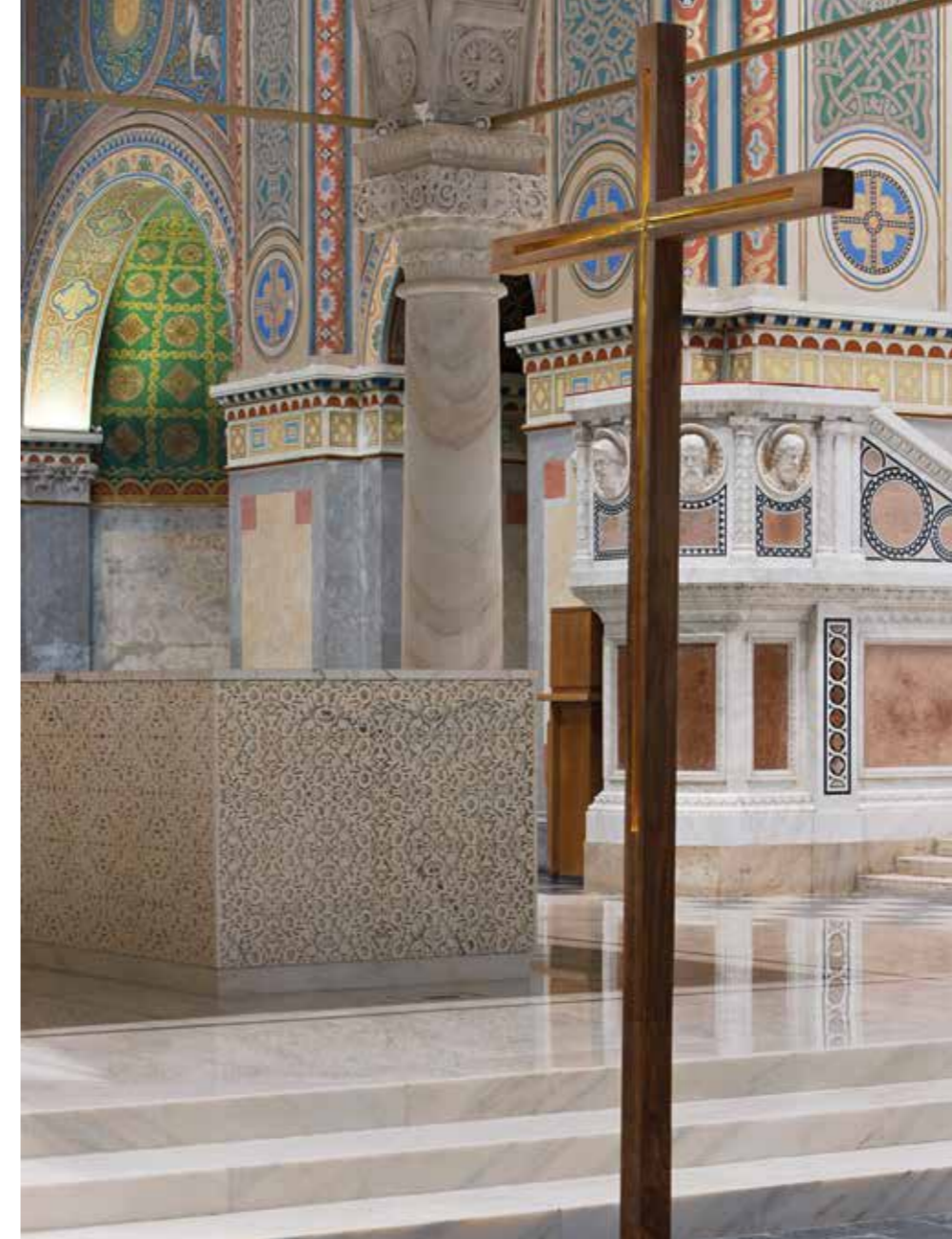
„Látszik, mennyit számít egyetlen építészeti aktus”

.....a Dómot megnyitottuk a tér felé!”

GÁLHIDY PÉTER KÖRMENETI KERESZTJE

A szegedi Dómban

A szegedi Fogadalmi templom 2015-ös felújítása és bővítése során a nagyléptékű építészeti beavatkozások, átépítések és felújítások mellett az enteriőr jelentős szakrális művészeti tárggyal is gazdagodott: a szentélyből a négyezeti térbe helyezett baldachinos főoltár mellett, keleti irányban új – az egyházi megbízóval közösen kialakított koncepció szerint korpusz nélküli – körmeneti kereszt került.

ACsillag Katalin és Gunther Zsolt által tervezett és érthető módon a pannonhalmi bazilika belsőépítészeti kialakításának hatását mutató, nemesen egyszerű vonalú, feketediófa padokhoz és püspöki-papi székekhez hasonlóan geometrikus formálású a kereszt is (világosabb árnyalatú) diófából készült.

Van-e az európai kultúrának nagyobb múltú szimbóluma, mint a kereszt? Van-e ugyanakkor a keresztény ikonográfiának olyan eleme, amelynek kisebb művészeti súlya volna, mint éppen az ugyan számtalanszor ábrázolt, de főszerepet sohasem kapott keresztnek?

A kereszt művészeti értelemben legkülönösebb sajátossága, hogy egyszerre jelkép és valóságos tárgy is a kereszténység történetében: Jézus Krisztus halálának (kivégzésének) és feltámadásának eszköze és helyszíne, sőt, a későbbiekben szám-

talán apró darabra bontott ereklje. Krisztus feltámadása által a halál felett aratott győzelmét jelképezi, ami egyenlő az üdvösséggel. Legrégibbi ábrázolása a római Santa Pudenziana bazilika apszismozaijkja (i. sz. 384), ahol arany crux gemmatáként (drágakövel kirakott) jelenik meg, valamint a Santa Sabina bazilika V. század közepi cédrusfa-domborműve, amelyen a Krisztus és a két lator látható.

Nem mindennapi feladatot kapott tehát Gálhidy Péter, amikor a kereszténység alapszimbólumát, a geometriailag szinte már tovább nem egyszerűsíthető, mégis az emberi lét alapdrámáját, föld és ég Istentől belénk plántált kettősségét hordozó keresztet kellett szobrászati műként megfogalmaznia.

Gálhidy elfogadja és érintetlenül hagyja a feszület és a kereszt gazdag keresztény ikonográfiai hagyományát, s mégis személyesen és átélten állítja elének az évezredek szimbólumot.

Szöveg **SULYOK MIKLÓS**
Fotók **SZALONTAI ÁBEL (NYITÓKÉP),
BUJNOVSZKY TAMÁS**

A kereszt szárainak belsejében megjelenő arany vájat, (arany folyam?) által felfedi a kereszt jelentését: a szenvedés eszköze magában hordozza a legnagyobb értéket: az életet az élet után, azaz a feltámadást. Ez az érték belül van, tehát nem külső, felületi díszítésként jelenik meg, ami pusztán az anyagi, földi valóságra utalna. Gálhidy a modern szobrászatban nem ritka plasztikai megoldással a tárgy belsejébe hatol, s innen bontja ki annak terét. Az addig rejtett válik így láthatóvá. A vájatok a keresztoszárak találkozása felé egyre kisebb mélységűek, fenekük közelít a keresztoszárak felületéhez, s ezáltal egyre fényesebb hatást tesznek, ami dinamikus fényviszonyokat teremt az egyébként minimalista egyszerűséggel „mintázott” „geometrikus plasztika” látványában. A keresztoszárak találkozásában több a fény, mint a végein, s ehhez az a különleges megoldás nagyban hozzájárul, hogy a függőleges szár felső lapját Gálhidy megnyitja, így itt a fény nemcsak frontálisan, hanem fölülről is bejut a szár belsejébe. A kialakítás különlegessége, hogy az aranyfűst lemezzel fedett vájat keresztmetszete nem végig U alakú, hanem fokozatosan Ω alakká változik, ami tovább fokozza a „fénycsapda” erejét: az arany vájat mintegy belülről fénylik.

A kereszt az Isteni fény csapdájává válik, a jó híré, amelyet a kereszténység hirdet: nem vagyunk belebetonozva a véges földi létbe, sem saját életünk tévelygeibe. Az arany a fizikai léten túli, tiszta spiritualitás megtestesítője itt is, mint Galla Placidia ravennai mauzóleumában, ahol az arany mozaik kereszt a sötét égen világító csillagok között tündököl. A szobrászi formálás szándékolt egyszerűsége csendkért veszi körül a keresztoszárakban futó vájatot, ami az emberi szenvedés belső értelmét az arannyal azonos értékűnek mutatja meg.

„Törekszem arra, hogy ne egy egyedi személyes vagy individualista élmény uralja le az adott tárgyat. Minden tevékenységemet, minden időmet átészövi a transzcendenssel, az Istennel való párbeszéd. A szobrászatomhoz kapcsolódó spirituális tartalmak ebből táplálkoznak.” – mondja a szobrász egy interjúban.

A személyes élmény, a túlzottan egyéni formáló kedv háttérbe szorítása egy ennyire időlen közösségi szimbólum megjelenítéskor szinte kötelező alkotói hozzáállás, míg az arany felületborítás a transzcendencia irányába viszi, s így megtartja a személytelenség szférájában a kereszténység alapszimbólumát. Az ősi keresztény szimbólum ideje és a mi időnk között húzott idővet Gálhidy Péter keresztje, miközben mindkettőt az örökkévalóság fényébe vonta a Krisztus keresztjét belülről átjáró fényel.

Fugamentes, ásványi dekorpadló

MC-TOP Floor

A padlóburkolat páratlan módon képes befolyásolni egy-egy helyiség kialakítását és összképét. Az öntött, csiszolt padlók innovatív színei, formái és felületmintázatai nagy mozgásteret engednek az egyedi stílusú belsőépítészeti kialakításnak.

Az MC-TOP dekor habarcsok a különleges összetételüknek és cement kötőanyagoknak köszönhetően jól illeszthetőek akár műemlék, akár modern, ipari környezetbe.

BIZTOSRA ÉPÍTVE
mc-bauchemie.hu

Angol szabadalmaztatott technológia, Magyarországon 1997 óta alkalmazzuk. Épületszerkezeti problémák megoldásakor feltétlenül szükséges a meggyengült falazatok, épületelemek, falkapcsolatok megerősítése. Ilyen munkák készültek el pl. az e számban ismertetett Szeged Fogadalmi Templom felújítása során is.

A Brutt Saver rendszerrel az épületszerkezet rugalmasságát megtartva állítjuk helyre az épület károsodott szerkezeti kapcsolatait.

A rendszer alapelemei a különleges spirál alakú, ausztenites korrózióálló, szabadalmaztatott gyártási eljárással készült elemek. Ezek horonyba vagy furatba való rögzítésére tixotróp, nem zsugorodó, injektálható kétkomponensű, cementalapú ragasztót használunk.

Az elmúlt közel húsz év során a hazai mérnökök és szakkivitelezők kreatív és ötletes szakmai megoldásai tovább gazdagították az átvett beépítési technikát. Így a falazatok, boltozatok megerősítésén, falvarráson, falazati gerenda képzésén túl lemez- és konzolszerkezetek (erkélyek, függőfolyosók, lépcsők), oszlopok és vasbeton héjszerkezet megerősítését is elvégezték. Az egyszerű falvarrástól a komplett statikai rehabilitációig, családi- és társasházak, ipari létesítmények, templomok, kastélyok, várak, műemléképületek, hidak megerősítése készült el sikeresen.

A technológia magyarországi rendszergazdája a GEO '96 Kft., a megrendelőket a tervezőkhöz, szakkivitelezőkhöz irányítjuk.

Ha szerkezeti repedést észlel és megoldást keres, hívjon, írjon! (x)

BRUTT SAVER

Szerkezet-megerősítés,
falvarrás

GEO 96 Kft
KÖ-TÁR
1154 Budapest,
Gábor Áron u.76.
Tel.: 06 1 410-0334
Fax: 06 1 417-1864
E-mail: geo96@t-online.hu
www.geo96.hu

INTELLIGENS VÉSZVILÁGÍTÁSI RENDSZEREK

TERVEZÉS

KARBANTARTÁS

BEÜZEMELÉS

www.lumentron.eu

DERENGÉS

A pannonhalmi Szent Márton-bazilika
belső átalakításának befejező üteme

Élesen csattan bele az üres térbe

a kamera zárszerkezete.

Állunk fent az orgona karzatának

szűkösségében és nézünk valamit,

ami éppen színültig töltődik fel neszekkel,

fényekkel,

az ima hangjaival,

árnyakkal,

áhitattal.

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**

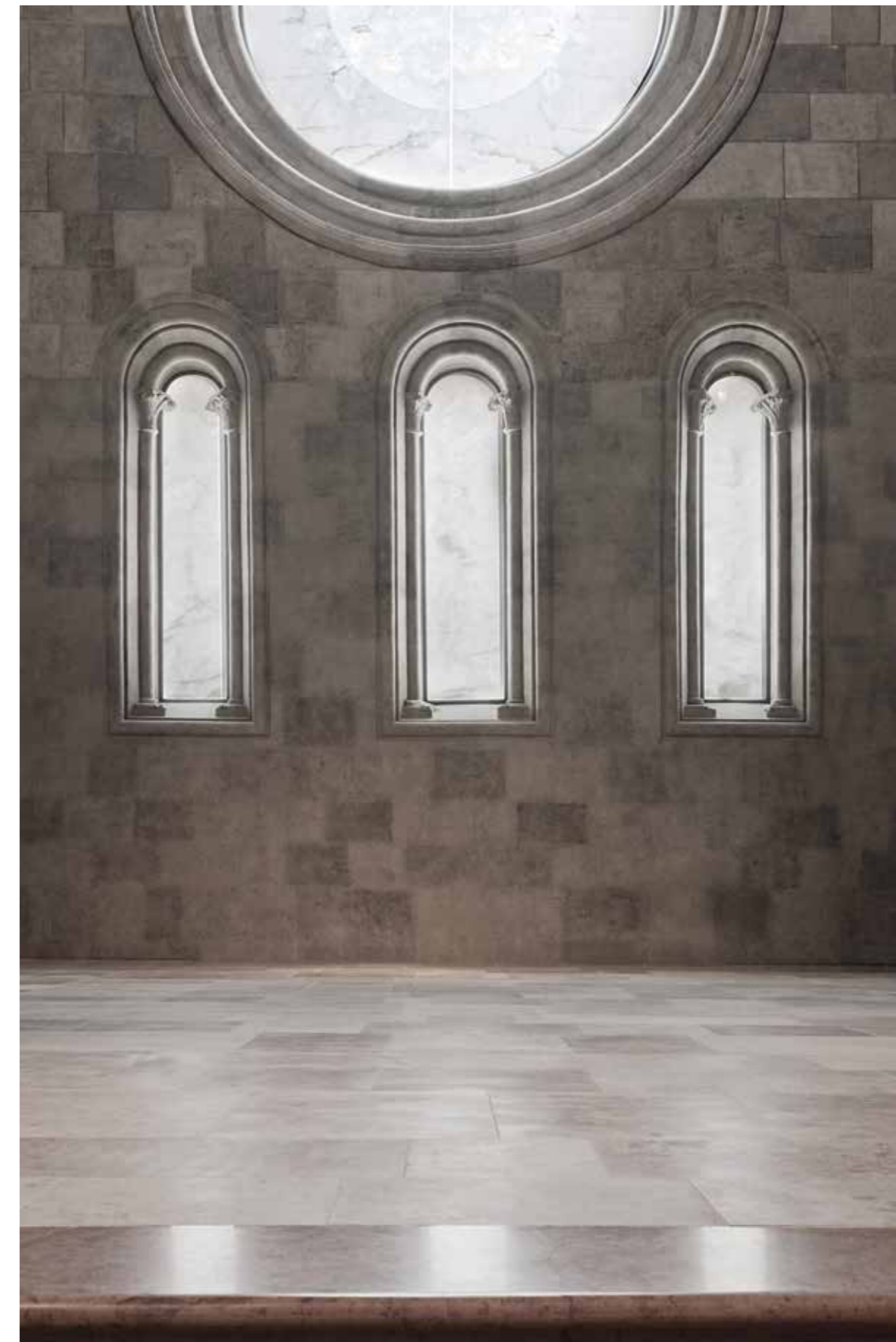
Építész **JOHN PAWSON**

Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Egy dalszöveg részlete jut eszembe: „most, a por mutatja a szél testét...” Megfoghatatlan és mégis jelenlévő. A pannonhalmi Szent Márton-bazilikában zajló munkálatok eredményét 2012-es őszi, jubileumi számunkban mutattuk be olvasóinknak. Évtizedes folyamat zárult le akkor majdnem egészében. A szerzetes közösség gondolatait tolmácsoló Bazilika Műhely kiérlelt programot fogalmazott meg az építészek számára. Ennek a programnak jelentős része megvalósult ugyan az első ütemben, egy fontos elemének megvalósulását azonban műemlékvédelmi aggályok akadályozták. 2015 végén ezek az akadályok elhárultak az elől, hogy a szentély terében lévő 19. századi baldachint kivegyék innen, így a bazilika legmagasabb pontján „üres tér”, funkcionális értelemben egy karzat jött létre. Így végül a bazilika belső tere liturgikus és esztétikai értelemben is kiteljesedhetett, a meghatározott építészeti program megvalósult.

Pannonhalma kortárs építészeti törekvéseivel a hazai zsurnálkritika nagy terjedelemben és az átlagot jóval meghaladó színvonalon érkezett az elmúlt években. Ehelyütt a bazilika terének átalakításának részleteire nem térnénk ki. Elég felidézni a tisztuló nyugat-keleti tengelyt, a belső tér nyugat-kelet irányú fellépcsőzését, amiben az élet és a szentség hármassága is megidéződik. Nyugaton a torony alatti keresztelőkút szintjével indul az út, majd a középső két szint következik a plánossal, a szerzetesi padokkal, az oltárkövel és az ambóval, végül a Mennyei Jeruzsálemet megtestesítő „szentély” szintjére emelkedik fel. Ennek a szintnek a tere most már üres. Pontosabban nem az, de az úr igen összetett.

Megszólítani az üres teret. Van-e ennél nehezebb feladat egy építész életében? Van-e egyáltalán más feladat egy építész életében? Itt a bazilika keleti falának ónix ablakain áttörő fény

derengésében értem meg, hogy az építészeti fizikai dimenziói csak eszközök, amivel a tér valódi, lényegi minőségére mutathat rá az alkotó. Egyedül állok a derengésben. Egyedül az üres térben. Nincs fizikai kapaszkodó, csak a lelkiek maradtak. Igaza lehet azoknak az értelmezéseknek, miszerint ezen a helyen, a Szent Hegy előképének szánt üres magaslapon állva a fényben még sincs egyedül az ember. Az építés elérte célját.

Vezető építész tervező:

John Pawson

Felelős tervezők:

Csillag Katalin, Gunther Zsolt

Építész munkatárs:

Kiss Anna Sára

Építész munkatársak:

Stefan Dold, Szűts Nóra

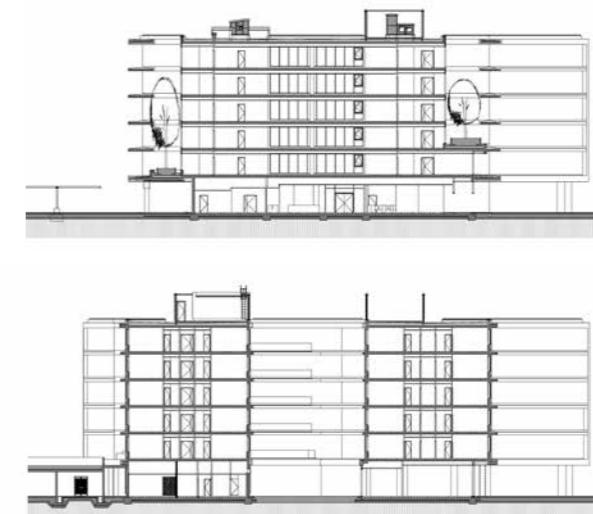
„A HAZA HASZNOS SZOLGÁLATÁRA...”

Ludovika Campus, Budapest

Több mint 200 évvel ezelőtt, 1808-ban e szavakkal határozta meg a frissen alapított Ludovika Akadémia egyik fő célját a törvénycikkely szerint. Az Akadémia épületéhez kapcsolódó Campus pedig igényes kollégiumi lakhelyet biztosít mindezen célok megvalósításához.

▲ Homokszínű homlokzat a fehér „bütükkal”

▲ Az Orczy-kert új térkapuja

kapcsolódó kollégium tervezési folyamata is, melynek kivitelezési munkálatai a 2015. év őszén fejeződtek be, így az egyetemi fiatalság birtokba tudta venni.

A Finta és Társai Építész Stúdió Kft. által tervezett architektúra fő célkitűzése az volt, hogy megteremtse egy színvonalas és a jelenkori elvárásoknak megfelelő lakhelyet az egyetemen tanuló diákok számára. Az architektúra alapvetően kétpólusú és íves tömegkezelésre épül, amelyet egy keskenyebb centrális tér köt össze, ezzel maga az épület H alakot mintáz. Az ellenpontozás az épület homlokzatán is tetten érhető, hiszen az ablakok ritmikájára épülő szárnyakat a központi mag hatalmas üvegfelületei egészítik ki.

Belépve az épületbe azonnal láthatóvá válik, hogy a szokványos kollégiumi felszereltség és igény szint helyett egy sokkal magasabb komfortfokozattal bíró épület áll a diákok rendelkezésére. Az ötszintes épület középső magja nem csupán összeköti a két hosszanti szárnyat, hanem egyszersmind biztosítja a közlekedési lehetőséget is a szintek között. Ezen magban helyezkednek el a közösségi terek, a konyharész, így a tanulók fizikális és szociális igényeire is figyelem fordítódik. Jól mutatja a színvonalat, hogy a szintenkénti konyha mellett a jellemzően négyfős szobák mindegyikében található hűtő és mikrohullámú sütő, mind a belső terek, mind a szaniteretek minősége szinte már a szállodai igény szint felé mutat.

Az architektúra homlokzati megoldásaiban erőteljesen reflektál környezetére. A koncepció része volt egy olyan épület létrehozása, amely egyúttal térfalként is működik, esztétikus bevezetőként szolgál az Orczy-kerthez. Az épületnek kettős célt kellett megvalósítani: egyrészt színhasználati és tömegkezelési sajátosságaiban idomulnia kellett a vele egységet képező Ludovika Akadémia épületével, részint pedig 21. századi – fiatalok lakóhelyéül szolgáló – épületként ehhez a generációhoz is közel kellett kerülnie. Éppen ebből kifolyólag a homokszínű és fehér

Szöveg KOVÁCS PÉTER
Építész DR. FINTA JÓZSEF,
SZABÓ TAMÁS JÁNOS DLA
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

A 8. kerület sok olyan történeti helyszínnel, értékkel rendelkezik, amelyeknek őrzése és megújítása a város egésze számára is lényegi értékkel bír. Ezek közül minden bizonnyal az egyik legfontosabb az Orczy-kert a hozzá kapcsolódó épületekkel egyetemben. A kert története egészen

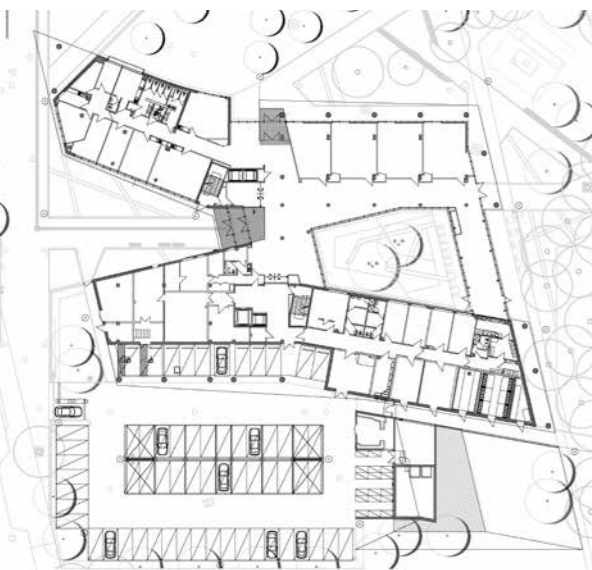
a 18. század végére nyúlik vissza, az 1830-as években felépülő Ludovika Akadémia pedig erőteljesen meghatározta ennek a városrésznek az arculatát. A 20. század viharai sajnos a kertet és az épületet sem kímélték, a lovardában működő mozi jól mutatja a deklasszáldási folyamatot. A kilencvenes évektől kezdődően a Magyar Természettu-

dományi Múzeum kapott itt helyet, egészen addig, míg az Akadémia jogutódjaként működő Nemzeti Közszolgálati Egyetem meg nem kapta az épületet. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a helyszín erőteljes revitalizációja, illetve bővítése.

Nem csupán az épület esett át teljes felújításon, hanem 2014-ben megkezdődött az egyetemhez

dominanciája érzékenyen „felel” az akadémia homlokzatára, az enteriőrben található élénk színek pedig – amelyek szintenként változnak – összefűzik mindezt a fiatalság lendületével és hangulatvilágával. A belső terek hangulatában fontos szerepet játszik a központi mag összefüggő üvegfelülete, és a kis belső kert is; a belépő fények szépen egészítik ki a belső színek harmóniáját.

Az emeleteken helyezkednek el a szobák, amelyek összesen 600 fő számára szolgálnak lakhelyként. A földszinti helyiségek azonban az adminisztrációs szobákat tartalmazzák, emellett találunk egy konferenciatermet is, amely térhatárolók által 4 kisebb teremre osztható – így tanulószobai funkciók is megvalósíthatóak benne, viszont egybenytva kiváló rendezvényhelyszíneként szolgál, amely adott esetben a kollégium ösztöndíjasait is képes befogadni. A Ludovika Akadémia klasszicista épületének létrejött tehát egy 21. századi párja, amely méltó utódként egységet tud képezni mind az esztétikum, mind pedig az oktatás szervezésének tekintetében.

Építető:

**Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-
tudományi kar**

Felelős építész tervező:

**Dr. Finta József, Szabó Tamás János DLA (Finta
és Társai Építész Stúdió Kft.)**

Építész tervezőtárs: Péter Gábor DLA

Belsőépítész tervező:

Kulcsár Zoltán, Tóth Petra

Koordináló építész: Mezei Gábor

Munkatársak:

**Koncsol András, Erősné Honti Mariann, Kalmár
Gyöngyi, Z. Havas Anikó, Varga Éva**

Környezetrendezés:

Garten Stúdió Kft., Szloszjár György

Tervezés: 2014

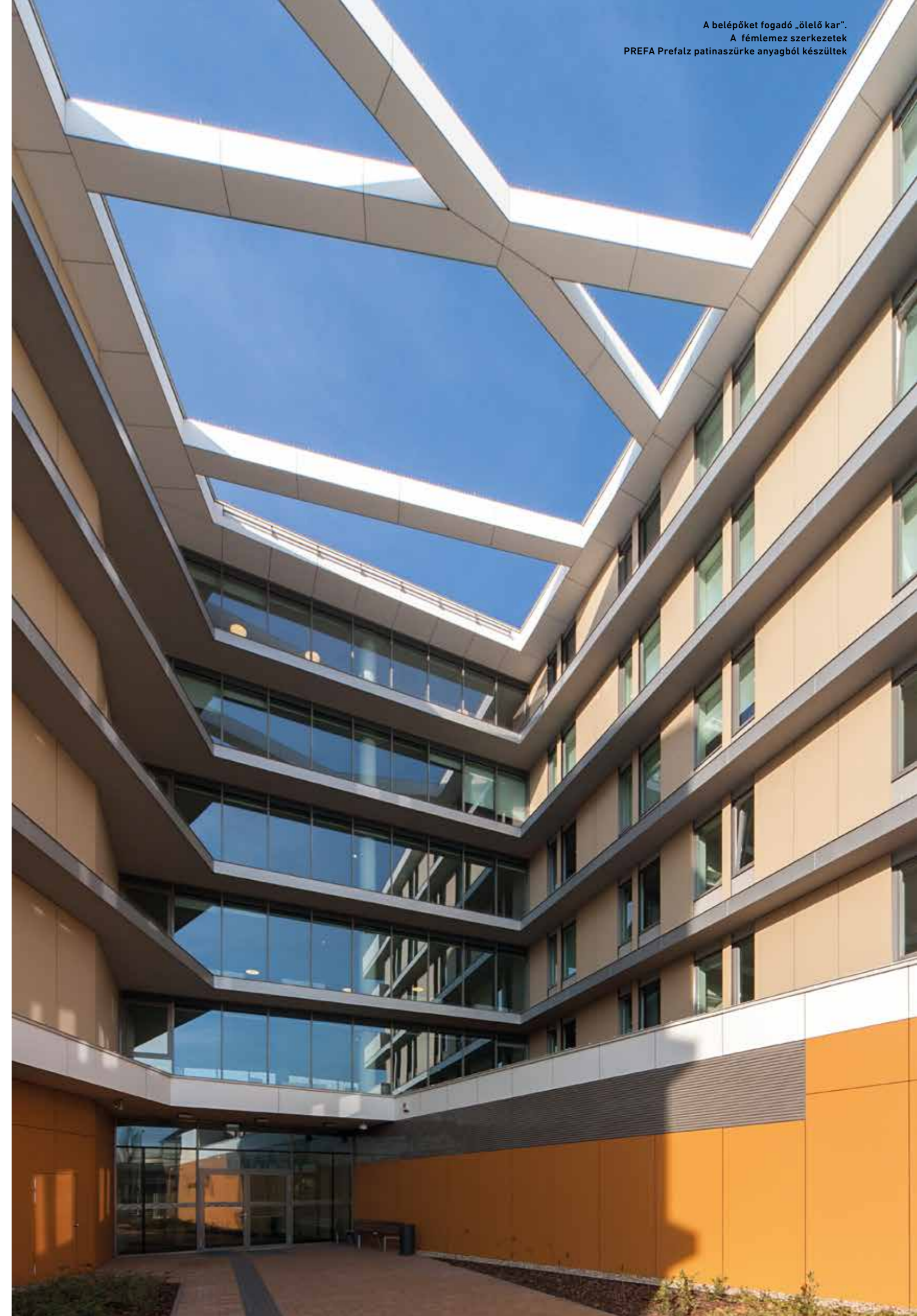
Átadás: 2015. szeptember

Alapterület (bruttó):

12 650m²

Fiatalos színvilág a szobák enteriőrjében
Közösségi tér, konyhával felszerelve

Maradandót alkotunk

PBE ÉPÍTŐ KFT.
H-2051 Biatorbágy,
Vendel Park, Huber utca 1.
Tel.: + 36-23/332-020
Email: info@pbe.hu
www.pbe.hu

WEST HUNGÁRIA BAU KFT.
H-2051 Biatorbágy,
Vendel Park, Huber utca 1.
Tel.: + 36-23/532-730, 23/532-731
Email: whb@whb.hu
www.whb.hu

ÉPKAR ZRT.
1149 Budapest,
Egressy út 28-30.
Tel.: +36- 1/422-3550, 1/422-3559
E-mail: info@epkar.hu
www.epkar.hu

TERVEZZEN EGY BIZTONSÁGOSABB VILÁGOT!

Az AGIS Fire & Security a Ludovika Kollégium komplett sprinkler rendszerének tervezője és kivitelezője.

Képzelen el egy biztonságosabb világot, ahol ingatlanában, üzletében, üzemében, vállalatánál a biztonságtechnikai eszközök és megoldások többet jelentenek egyszerű vagyonvédelemnél! Képzelen el, hogy a megtervezett és beépített elektronikus biztonságtechnikai és tűzvédelmi rendszerekkel értéket és életet menthet! Képzelen el, hogy beépített magas színvonalú technikai rendszereinkkel már akkor is felügyelheti vagyonát, ha Ön egy másik országban tartózkodik! Képzelen el, hogy biztonsággal kapcsolatban felmerülő problémáira azonnal megoldást és profi szakembereket talál! Váltson valóra elképzeléseit, és lépjen kapcsolatba az AGIS csapattal! Onnantól kezdve már minden a mi dolgunk.

Vállalatunk az AGIS Fire & Security Kft. több mint 20 éve azért dolgozik, hogy Ön biztonságban tudhassa mindazt, ami igazán fontos. A vállalati bevezetése óta európai és hazai viszonylatban is vezető szerepet tölt be az elektronikus biztonságtechnika, tűzvédelem és oltástechnika területén. Termék kínálatára és szolgáltatásaira a széleskörű

lefedettség, az újdonságok és speciális megoldások alkalmazása, és a vevői igényeket mindig szem előtt tartó magas színvonalú minőség és ügyfélorientált kiszolgálás jellemző.

Már az első kapcsolatfelvételtől számíthat ránk az ingyenes helyszíni felmérésben és szaktanácsadásban; a felmerülő probléma közös gondolkodással történő megoldásában, áruvédelmi, tűzvé-

delmi, komplex biztonságtechnikai rendszerének megtervezésében, a professzionális eszközök helyszínre szállításában, a kivitelezésben és beüzemelésben. Országos szerviz- és karbantartási hálózatunk Ügyfeleink számára a nap 24 órájában elérhető. Az AGIS, Ügyfeleit az első kapcsolatfelvételtől kezdve végigkíséri a közös munka utolsó mozzanatáig, mert az emberi élet és tulajdon védelme a legfontosabb küldetésünk! (x)

AGIS Fire & Security Kft.
1037 Budapest,
Montevideo u. 3/A
Tel.: +36 1 430 3700
Fax: +36 1 453 0358
E-mail: agishu@agisfs.com
www.agisfs.hu

moratus
A LUDOVIKA KOLLÉGIUM
SZERKEZETÉPÍTŐJE

KORSZERŰ, GAZDASÁGOS HULLADÉKKEZELÉS ORWAK GÉPEKKEL

Az ország egyik legmagasabb színvonalú kollégiumában a hatékony hulladékkezelés megvalósításakor a *költség-optimalizálás, maximális higiénia és a kezelők biztonsága alkották a fő szempontokat.* Az ORWAK hulladékprések telepítésével mind-ezek mellett egyszerű, gyors, zárt rendszerű hulladékkezelés valósult meg.

A beruházó szakmai stábjába a legkorszerűbb technológia mellett döntött, mely felkészültségüknek és környezettudatosságuknak köszönhető. Nagyon jó választásnak bizonyultak a csendes, kis helyigényű, legnagyobb tömörítési hatékonyságú hulladékprések: az 1100 literes szabványméretű kukába tömörítő ORWAK 4110-es eszköz, valamint egyedülálló ORWAK 5030C típusú zsákos hulladékprék, mely a hulladékot egy fém paláston belül úgy tömöríti, hogy a zsákok sosem sérülnek.

Hol működnek eredményesen gépeink?

A kicsiktől a multikig, mindenütt jelen vagyunk. Az ingatlan üzemeltetés, kereskedelem, ipar,

vendéglátás, egészségügy, hulladékgazdálkodás, mezőgazdaság, társasház-kezelés stb. vagyis mindenhol, ahol hulladék keletkezik!

Miben vagyunk jók? 25 éve a korszerű hulladékkezelés éllovasaiként fáradhatatlanul kereszük, tanuljuk és tanítjuk a leggazdaságosabb hulladékkezelési megoldásokat. Élőben tartunk gépbemutatókat és próbalehetőséget biztosítunk. Már 1 hónap után azonnali megtakarítást garantálunk, a beszerzéshez egyedi finanszírozást (részlet-fizetés, bérlet) kínálunk. 2+1 éves garancia programmal, megbízható és gyors szervizzel hosszú élettartamú, legmagasabb ár/érték arányú gépeinket ingyenesen szállítjuk és telepítjük. Képzett és tapasztalt szakembereink minőségi kiszolgálással és eszközökkel segít az ideális hulladékkezelési tevékenység kialakításában. (x)

ORWAK

ORWAK Magyarország Kft.
www.orwak.hu
1147 Budapest, Miskolci u.99.
Telefon: +36 1 363-8888
E-mail: info@orwak.hu

Fensterm
Kontakt

A Fensterm Kontakt Kft elsősorban a többszörös **Superbrands-díjas Fensterm nyílászárók** értékesítésével, beépítésével foglalkozik.

A nyílászárók hőtechnikai értékei minden konstrukcióban **megfelelnek az előírt követelményeknek.**

Fensterm
nyílászárók

Elérhetőség: Fensterm Kontakt Kft. 1081 Budapest, Kun utca 4.

projekt@fenstermkontakt.hu | +36 [36] 542-577

műanyag
ALUMÍNIUM
BORÍTÁSOS
ABLAK AJTÓ

FEHÉR
garanciavállalás
technológia

KORSZERŰ SZÍNES
SZAKKIVITELEZÉS

Uw érték "A" KATEGÓRIA
szaktanácsadás TERVEZÉS

Nordikal Tervező és Szolgáltató Kft.
Alumínium nyílászárók, függönyfalak
tervezése, gyártása, kivitelezése
H-1113 Budapest, Bartók B. út 152.
Telefon: +36 1 204 0052 Fax: +36 1 204 0053
E-mail: iroda@nordikal.hu Web: www.nordikal.hu

nordikal
alumínium az építészetben

INVERZ

Tüske Úszoda

Szöveg **KOVÁCS PÉTER**
 Építész **KÁDÁR MIHÁLY**
 Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

A városi szövet minden esetben erőteljesen meghatározza egy épület fizikai és esztétikai jellegzetességét. De vajon mit tehet egy építész, ha egy mérhetetlenül heterogén közegbe kell egy architektúrát terveznie? A 2016-os évben befejezett Tüske Úszoda tükrözi ennek nehézségét, és a tervezők által választott utat.

megrendezésére is. A tervezői feladatokat Technical Supervision and Planning Hungary Kft. végezte, tervezőik hamar szembesültek a rendkívül nehéz adottságokkal. Dönteni kellett tehát, hogy a megépülő uszoda milyen módon fog reagálni a környezetére. Maximális egyetértés uralkodott azzal kapcsolatban, hogy

az épületnek – főként hogy fizikális kapcsolat is létesül – esztétikailag is mindenképpen illeszkednie kell a Tüskecsarnokhoz, reagálva annak tömegképzési és szerkezeti-vizuális sajátosságaira. Emellett azonban nem lehetett ebben az eklektikus mezőben egy újabb radikálisan ikon-szerű szerkezetet létrehozni, hiszen az még

Színes
nyílászárók
törik meg
a homlokzat
lendületét

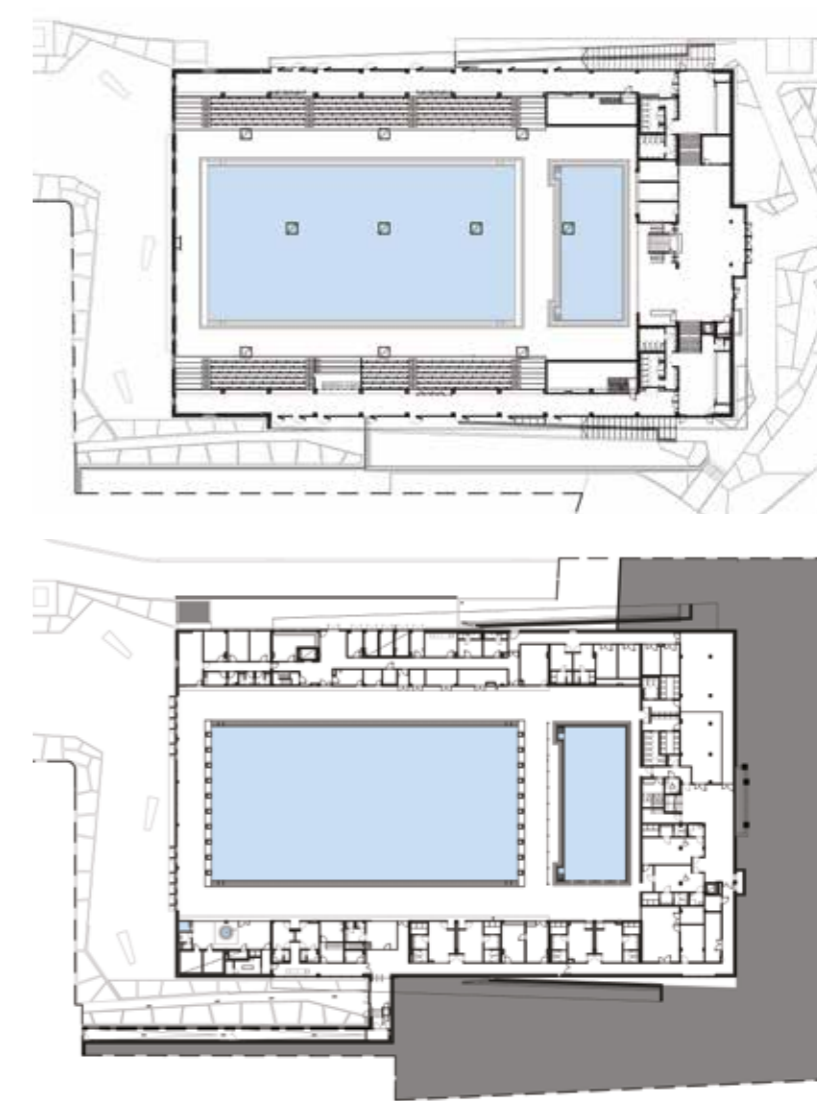
Budapest építészetének van néhány olyan torzószerű épülete, amelyeknek létrejötte sok évtizedes múltra nyúlik vissza. Nagy öröm, ha végül ezek az épületek „kiteljesednek”, létrejöhet a ténylegesen befejezett architektúra. Ennek ikonikus példája minden bizonnyal a Petőfi híd budai oldalának közelében található Tüskecsarnok. A Lázár Antal és dr. Magyar Péter által tervezett sportközpont tervezési szakasza 1994-ben kezdődött el, de sok-sok befolyásoló körülmény miatt csak 2014-ben vált teljes mértékben befejezetté. Minden bizonnyal elmondható azonban, hogy egy olyan karakterű épület vált teljessé, amely alapjaiban határozza meg Lágymányos arculatát.

Adott tehát egy igen erőteljes jelenléttel bíró épület, amely azonban nem az egyetlen számításba vendő szempont volt a Tüske Úszoda tervezésekor.

Hiszen a csarnok közelében található a BEAC íves vonalvezetésű – és sajnálatos módon meglehetősen rossz állapotban lévő – sporttelepe, valamint a Magyar tudósok körútján álló téglahomlokzatú architektúrák meghatározó jellege is. Belátható tehát, hogy ez a mérhetetlen heterogenitás nagy munka elé állította az uszoda tervezőit.

A Tüske Úszoda története szintén a régmúltba nyúlik vissza, hiszen eredendően itt helyezkedett volna el a Kistüskeként emlegetett Tüskecsarnok párdarabja, amely azonban nem épülhetett meg, helyét pedig sok éven keresztül az alpnak kiásott és növényekkel benőtt gödör jelezte. A Nemzeti Sportközpontok mint beruházó ezen területre gondolta el egy olyan korszerű uszoda megépítését, amely részint kiegészíti a Tüskecsarnok funkcióit és korszerűsége okán lehetőséget ad akár nemzetközi versenyek

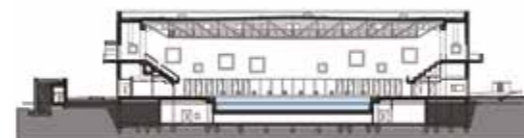

Lineáris tömegképzés a Tüskecsarnok ellenpontjaként

tovább erősítette volna a helyszín „mix-jellegét”. A végső megoldás egy olyan tömeg létrehozása volt, amely egyszerre tudja képviselni a letisztult-visszafogott kubusjellegét, és ugyanakkor nevének tüske-alakjához is valamilyen módon hű tud maradni. A tervezők ebből kifolyólag az inverzió fogalma mentén gondolkodtak. Felmerül a kérdés, hogy hogyan lehetséges egy már-

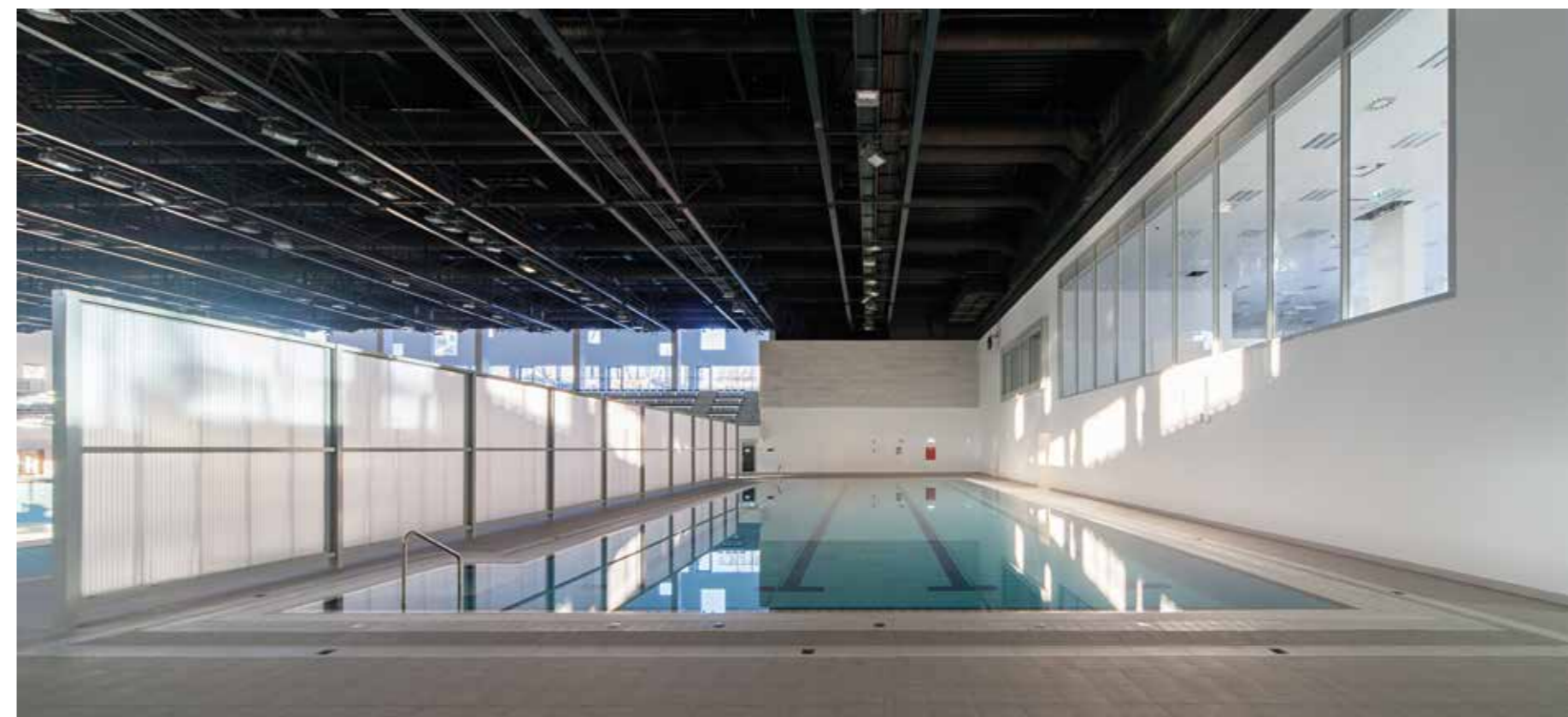
már minimalista koncepcióba beleilleszteni a tüske-jellegét? A választ az épület funkciója adja meg, amely szoros kapcsolatban áll a víz, valamint a transzparencia fogalmával. Ha megvizsgáljuk az épület homlokzatát, egy alapvetően homogén, világos felületet látunk, amelynek lendületét csak a nyílászáróinak színes keretei törik meg. De épp ezen törések jellegében értel-

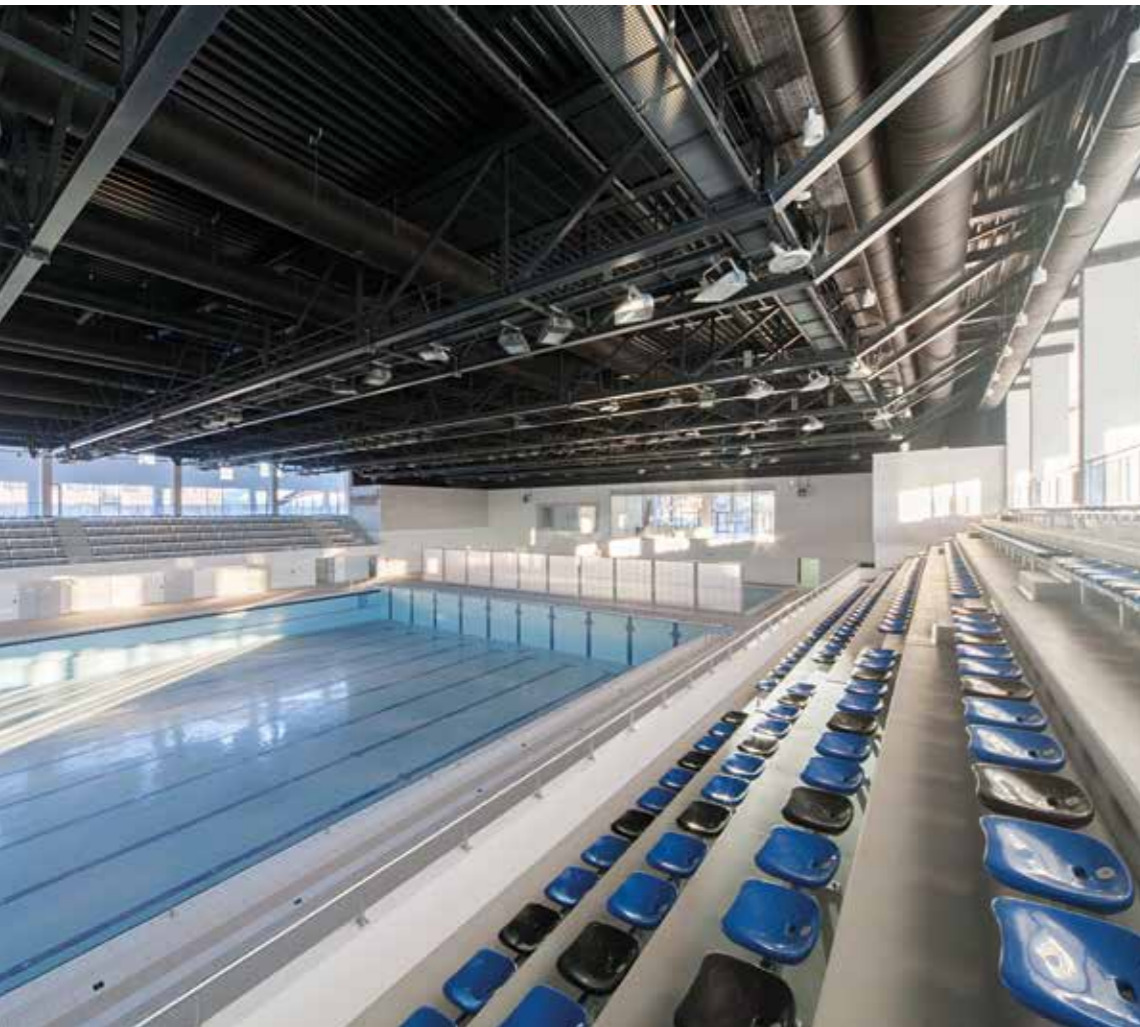
mezhető az épület lényegi eleme. A fény ugyanis – bejutva az ajtókon és ablakokon – sávokként, önálló nyalábokként „lép be” az enteriőrbe. Innen pedig érthetővé válik, hogy miért beszélhetünk a Tüskecsarnok inverziójáról: itt a tüskék nem fizikálisan, hanem vizuálisan jelennek meg, és nem külső szervezőelemként, hanem a belső térben. Vagyis egyszerre teremtik

A fehér homlokzati koncepció a belső térben is folytatódik

A belső „fény-tüskék” az enteriőrben

meg az esztétikai kapcsolatot a mellette elhelyezkedő csarnokkal, és ugyanakkor érzékeny megoldásként „szólnak” az uszodáról, mint funkcióról. Ezt a jellegzetességet erősíti a szigorúan lineáris szerkezet a csarnok íves formájának ellenpontjaként, valamint a fehér homlokzat, amely még inkább hangsúlyossá teszi a kubusos tömegképzést. Elmondható tehát, hogy egy olyan épület jött létre, amely koncepciójában erőteljesen reagál a környezetére, teszi azonban mindezt oly módon, hogy nem uralja el a látványt, hanem finom részleteivel tömegképzésével beleilleszkedik a tér heterogén mezejébe.

Megbízó:

Nemzeti Sportközpontok

Felelős építész tervező:

Kádár Mihály (TSPC Kft.)

Építész tervezők:

Pintér Tamás, (kiviteli tervek:) Rónaszéki Gábor,

Könözi Szilvia, Vezér-Vereb Éva

Környezetrendezés:

Hencz Helga

Kivitelező:

SWP Konzorcium (Swietelsky Magyarország Kft.,

West Hungária Bau Kft., Pannon Nívó Építő Zrt.)

Tervezés éve: 2013-2015

Átadás éve: 2016

Alapterület (bruttó):

51741,49 m²

Nem lehetett ebben az eklektikus mezőben egy újabb radikálisan ikonszerű szerkezetet létrehozni

AKUSZTIKA & DESIGN = Heraklith®

A Lágymányosi Sportuszoda akusztikai szigetelése

Egy kormányzati szinten kiemelten kezelt, új koncepció szerinti beruházás

kivitelezésén való közreműködés, mindig is nagy kihívást jelentett számunkra.

Nem volt ez másképpen a Lágymányosi Sportuszoda projekten sem, ahol cégünk, a Celsius Építőanyag - Kereskedő Kft. a homlokzati szigetelőanyagok szállítására vállalkozott, mely iránymutató megoldás a hazai sportlétesítmények belső tereinek kialakításában.

Bár az osztrák és a skandináv országok közintézményeinek elengedhetetlen építészeti eleme a belső terek akusztikai szigetelése, hazánkban ez a terület elsősorban a szakértelem hiánya miatt nem kap megfelelő figyelmet. Hangelnyelő felületek kialakítása nélkül a belső terekben a zajok visszaverődnek, felerősödnek, ezáltal a mindannyiunk számára jól ismert nagy zajterhelés és zavaró visszhang keletkezik. A feszített víztükörrel rendelkező uszodateretek esetében különösen fontos a megfelelő teremakusztika biztosítása, hiszen a vízfelület önmagában egy nagy hangvisszaverő felületként működik, melynek hatását feltétlenül kompenzálni kell. Kiváló referencia erre a Lágymányosi Sportuszoda kialakítása, ahol a Knauf Insulation Kft. zalaegerszegi gyárában készülő Heraklith fagyapot termékei kerültek beépítésre.

A folyamatos termékfejlesztés során ma már 2 mm-es, finom szárazasú, homogén és kellemes megjelenésű termékek kerülnek ki a gyárból, valamint 2013 óta A2 tűzvédelmi osztályba sorolt fagyapot táblák is rendelhetőek. A Heraklith lapok gyártása során lehetőség van továbbá a lapok tömörítésére, aminek köszönhetően a táblák élképessége és illesztése markánsabbá, szebbé válik. Az elemek felülete a beépítés előtt gyárilag, vagy azt követően egyedi igények szerint festhető.

A Heraklith táblák kiváló akusztikai tulajdonságukat a lapok porózus, szálas szerkezetének köszönhetik, kemény, homogén szerkezetével ellenállnak a mechanikai behatásoknak, valamint az uszodateretek jellemzően magas páratartalmának.

A Lágymányosi Sportuszoda esetében, a trapézlemez alatti síkban függesztett, 50 mm vastag, 500/2000 mm táblaméretű, gyárilag alapozott RAL 7016 antraciszürke színre festett, élképességgel ellátott Heraklith C fagyapot táblák kerültek beépítésre.

Bízunk benne, hogy ez a beruházás is gondolatébresztően hat, minden ezen a területen tevékenykedő szakember számára. (x)

KANÁSZ ÉPÍTŐ KFT.
2162 Órbottyán, Kossuth utca 42.
+36 70 366 1211
kanaszepito@kanaszepito.hu
www.kanaszepito.hu

KIEMELT SZOLGÁLTATÁSAINK:

- SZIGETELÉS & HOMLOKZATKÉPZÉS
- ÁRNYÉKOLÓ SZERKEZETEK TERVEZÉSE, GYÁRTÁSA ÉS KIVITELEZÉSE
- TELJES KÖRŰ ÉPÍTŐIPARI TERVEZÉS
- KŐMŰVESMESTERI MUNKÁK
- NAPELEMÉK TELEPÍTÉSE
- FESTÉS, BURKOLÁS, BÁDOGOZÁS
- HOMLOKZATTISZTÍTÁS

REFERENCIÁINK A TELJESSÉG IGÉNYE NÉLKÜL:

- Szekszárd, Polgármesteri hivatal - üveghomlokzat gyártása és telepítése
- Budapest, Lágymányosi Sportuszoda - dryvit rendszer kivitelezése
- Családi ház - árnyékoló szerkezetek tervezése, gyártása és telepítése
- Gárdony, Rehabilitációs központ - dryvit szigetelése
- Csongrád, Üdülő épület - tervezés, generál kivitelezés
- Debrecen, ITSH épülete - árnyékolók beépítése és karbantartása
- Hatvan, Albert Schweitzer Kórház Rendelőintézet - dryvit szigetelése, árnyékolók gyártása és telepítése
- Budapest, Kreatív Dentál épülete - árnyékolók beépítése és karbantartása
- Budapest, Tüskecarnok - szigetelések beépítése, kőművesmesteri munkák

ÁLLANDÓ FEJLESZTÉSBEN

2010-ben kezdtük meg székesfehérvári telephelyünkön a tevékenységünket. Fő profilunk alumínium nyílászárók gyártása és beépítése, de ezeken kívül műanyag nyílászárók beépítését is vállaljuk. Technológiailag jól felszerelt telephelyünkön lemezgyártást, porfestő üzemünkben a RAL-színskála alapján színtervezést végzünk, egyedi igények-

nek megfelelően (acélprofilok, felnik). A megbízható minőség érdekében az eddig megszerzett szakértelem és tapasztalat mellett folyamatosan bővítjük szaktudásunkat és fejlesztjük gépparkunkat, ekként ma már lehetőségünk van – bevizsgálás alapján – a tisztatéri helyiségekben, műtőkben végzett munkára. Munkakultúránk alapja a vevőközpontú szemlélet, a rugalmasság, a minőségi garancia és a gyártási határidő betartása. Szakembereink

segítségével tervdokumentációk, valamint helyszíni felmérés alapján pontos árajánlatot készítünk. A teljesség igénye nélkül néhány referenciánk: Járó beteg Szakrendelő (Zirc); Karolina Kórház, Futura Magtár (Móvár); MOM Park, Ludovika, EMKE, Tüskecarnok (Budapest); Dóm (Szeged); Városi Könyvtár (Siófok); Sportcsarnok (Kisbér); Simbad Hotel (üvegteret, Mosonmagyaróvár); pénztárcák, élelmiszer-áruházak (Auchan, Tesco); MOL kutak. (x)

Elérhetőségeink:

Glass-Regia Kft.
8000 Székesfehérvár,
Kapos u.2.
Tel.: +36 22/502-220
Mobil: +36 20/9581-903
(Csíha Sándor)
E-mail:
glassregia@gmail.com

A láthatatlan hőszigetelés

Kecses, vékony erkélyvonalak, hőhid nélkül. A Schöck Isokorb® elem egyszerűen beépíthető, innovatív és időtálló megoldás, ahol a hőszigetelés láthatatlan marad. Hőtechnikailag elválasztja az erkélyt a belső szerkezettől, így csökken az energiavesztés és elkerülhető a penészképződés.

Schöck Hungária Kft. | 2040 Budaörs Office Park | Szabadság útja 117. A ép. 1/102 | Tel: +36 23 50 72 72 | www.schoeck.hu

építészet : környezet : innováció

epiteszforum.hu

WELLIS – WELLNESS AZ ÖN OTTHONÁBAN!

Ön megálmodja,
mi megvalósítjuk!

A Wellis Magyarország Kft. hazai gyártóként mára piacvezető szerepet tölt be a wellness-berendezéseket gyártó és forgalmazó cégek sorában.

Fürdőszobai részlegek, kádák és medencék gyártása mellett sokéves tapasztalattal rendelkezik a magán és közületi wellnessrészlegek kivitelezésében. Mára két elkülönült részlegben, összességében közel 18 000 m²-en folyik a gyártás. A jelentős kapacitásbeli növekedésnek köszönhetően évi akár 20 000 család is részese lehet a minőségi, magyar jakuzzi és szaniter nyújtotta wellnessélménynek!

A Wellis Projekt részlege széleskörűen vállalja komplett wellness- és fürdőszobai részlegek kivitelezését, akár a vásárlók egyedi igényeivel összhangban. A közületi szférák mellett szálláshelyek, egészségcentrum, szépség- és fitneszszalon, sportlétesítmény, gyógyfürdő és egyéb közösségi tér wellnessrészlegének kialakítása is cégünk profiljához tartozik. Kiváló szolgáltató háttérrel biztosítva legyen szó masszázskád, masszázsmeden-

ce, zuhany és hidromasszázs kabin, valamint fűthető pihenőágyak, finn vagy kombinált szauna, zuhany- és gőzkabin, sószoba vagy netán só homokozó beépítéséről, a Wellisnél mindez megvalósítható! Állandó fejlesztésünknek köszönhetően újabb és újabb típusokkal igyekszünk vásárlóinkat kiszolgálni. Az egyedi, Wellis márkadesign mellett minőségi előnyt képviselve, a hazai és a nemzetközi elvárásoknak megfelelően kerülnek tesztelésre termékeink.

A lágymányosi Tüskecsarnok wellnessrészlegét a Wellis termékeivel alakították ki. A kezdeti belsőépítészeti koncepciót az AD Stúdió Lázár Antal irányításával álmodta meg, ahol a Wellis Magyarország Kft. terveivel összhangban sikerült kialakítani a belső tereket. A generál kivitelezést a Swietelsky Magyarország Kft. nyerte el, akikkel közösen együttműködve került véglegesítésre a tervezet. Szakkivitelező-

ként garantáltuk, hogy a megálmodott wellnessterek európai színvonalon épüljenek meg.

A sportlétesítménybe beüzemelésre került két süllyesztett Acapulco Deep-in jakuzzink is, melyek feszített víztükrükkel kivételesen egyedi hangulatról gondoskodnak. A felszereltséghez tartozó exkluzív szín- és aromaterápia pedig feledhetlenné teszi a fürdözést használói számára. 3 x 3 lóerős masszázsszerével és mintegy 40 db fűvókaszámával kitűnő pihentetést és felfrissülést nyújthat akár sportolók számára is.

Kialakításra került továbbá egy épített finn- és egy infrasauna, melyekhez afrikai abachit és északi finn lucfenyőt használtunk fel alapanyagként. Karbantartási szerződésünkkel fogva ciklikusan látogatjuk a csarnokot, hogy wellnessrészlege mindig az elvárásoknak megfelelően szolgálja ki a kikapcsolódni vágyók igényeit. (x)

Wellis®

Wellis Magyarország Kft.

2371 Dabas, Mánteleti út, 0417 hrsz.

www.wellis.hu

Vörös Gábor / Projekt manager

Mobil: +36 70-680-7723

projekt@wellis.hu

BUJA DISZNÓ(K): NÉVADÁSTÓL KULCSÁTADÁSIG

Élmény-tér teremtés

Szókimondó séf, újszerű közeg,

kulináris élmény:

ez Bíró Lajos és a Béfex Zrt.

koprodukciónak, a felújított

Hold utcai piacra megálmodott

Buja Disznó(k) gasztrobisztró.

Fotók: Csekme Dorka

Ennek a kapcsolatnak múltja van, pont mint a felkínált menüsornak. Bíró Lajossal a Múzeum Kávéház és a Bock bisztró arculatának kialakítása kapcsán már alkalmunk adódott az együttműködésre. Idén, alkalmazkodva a trendekhez valami újszerűt csináltunk. Mindketten. Ő megálmodta, mi pedig a névadástól az arculat és a teljes design koncepció megtervezésén át a komplex megvalósításáig kivitelezte mindezt.

Hogy miért fontos az egyszerű, letisztult menüsor megemléteni? A rántott karaj, a malacfül, az abált disznóorr és szalontüdő nem feltétlenül trendi a 21. századi gasztrokultúrában. Kivéve, ha az ember úgy talál vissza a gyökerekhez, hogy közben észrevétlenül újragondolja azokat. Pontosan ez történt a bisztró arculatának kialakítása esetén is. A Hold utcai piac pedig tökéletes helyszínnek bizonyult ehhez, ahol a megrendelőnk egy olyan világot szeretett volna kialakítani, amely bohém és rusztikus, vidékies hangulatot teremt, egyes elemeiben szándékosan meghökkenítő, zavarba ejtő és elgondolkodtató, de bájos eklektikájával, buja kontrasztjával mégis kerek egészet alkot. Élő, harmonikus közeget varázsol az étlapon kínált egyszerűségében fenséges fogásokhoz.

A belépő számára az alaphangulatot a hónapokig tartó személyes gyűjtés során egyedileg válogatott és mozaikszerűen párosított, nyese-dékfából kialakított pultelőlappal és falburkolattal teremt meg. A faanyagok nagy része teljesen natúr állapotában került felhasználásra, van köztük főúri kastélyból származó álmennyezet darab, ajtótok borítás, redőnyelem. A grandiózus padok és az asztalok a hajdani budapesti orgonagyár több mint kétszáz éves fafödémjének megmentett elemeiből készültek.

A kiegészítőket is egyedileg válogattuk, a kreativitást ezért a kivitelezési szakaszban sem mellőzhettük. Ezek a tárgyak sokszor „szembejöttek” és helyet követeltek maguknak: különbözőségükkel is párokat alkotó fogantyúk, vas-karikák, vályú, mosdótál: mind olyan stíluspon-
tók, amelyek a pikáns falgrafikákkal és retro fotókkal együtt tudatosan feszegetik a határo-

kat. A „bontottból új”, „családias, de életszagú” koncepció a megrendelőnk elvárásaival összhangban álló finomhangolt fricska.

A projektben részt vevő designer, faipari szakember és a generál kivitelezésért felelős projekt manager kollégáink számára hatalmas élményt jelentett a kihívásokkal teli, sokoldalú feladat a névadástól a kulcsátadásig zajló komplex projekt. Íz-, és vizuális élménykeresőknek kötelező.

A Béfex Zrt. a lap 68. oldalán bemutatott Tüskecsarnok, valamint a 60. oldalon található Ludovika Campus projektben is közreműködött. (x)

BUJA DISZNÓ(K)

BEFLEX

Béfex Zrt.

Cím: 1097 Budapest, Táblás utca 36-38.

Telefon: +36-1/456-3600

Telefax: +36-1/456-3610

Email: beflex@beflex.hu

Web: www.beflex.hu

SZÍNEKET KEVERNEK

Aromagyártó üzem,
raktár és iroda
Gödöllőn

Jól eleresztette a fantáziáját Petőcz-Tóth Anikó és Csizmadi Péter, akik a hazai ipari épületekhez képest szokatlanul vidám, színes üzemmel rukkoltak elő a főleg aromákat, valamint ételszínezéket gyártó vállalkozás számára.

Színeket, formákat, játékosságot szeretett volna új üzemi, raktár- és irodaépületébe az ételaromák és -színezékek gyártásával foglalkozó gödöllői Food Base Kft. Az építetési koncepció az volt, hogy a beruházás teljes folyamatát, a tervezéstől a kivitelezésen át a használatbavételig egy csapatnak adja, ezért a kivitelezést végző Terváz Kft. mellé a velük már összeszokott Reload Építész-stúdiót kérte fel a tervezési munkára. A tervezés első fázisa a tértömeg és a külső megfogalmazására fókuszált, itt a megrendelő kérése az volt, hogy az épület legyen költségtakarékos, ugyanakkor találjunk benne izgalmas részleteket, valami szokatlant.

Petőcz-Tóth Anikó és Csizmadi Péter tervében a háromszintes irodaszárny belső terét voltaképpen két különálló tömbbé szedték szét, a kettő között pedig egy 9 méter magas átrium vágja ketté a teret. Ebben hidak futnak keresztül, amelyek összekötik a két szárnyat, s egyben megtörik a belmagasságot is. Az egyik tömbben kisebb irodákat, két tárgyalót, a földszinten recepciót helyeztek el, a másik oldalon étkező, hozzá kapcsolódó kisebb konyha, felette pedig egy tizfős iroda található. Az átrium nagyfokú átláthatóságot biztosít a belső térben – belátunk az irodákba, a tárgyalókba –, épp ezért a különböző építészeti elemek is e szerint hangolódtak össze.

Az építészeti tervek elkészítése után a teljes belső megvalósításra is megbízást kapott az alkotópáros, akik egy friss, színes, könnyed

Szöveg **BÁN DÁVID**
Építész, belsőépítész **PETŐCZ-TÓTH ANIKÓ ÉS CSIZMADI PÉTER DLA**
Fotó **BÓDIS KRISZTIÁN**

Homlokzat a német és holland építészeti ihlette designnal

János András egyedi gyűrűlámpái fontos funkcionális és díszítő elemei a tereknek

Az élénk színhasználat a cég egyik fő termékére, az ételszínezékekre utal

tér kialakításában gondolkodtak. Az élénk színhasználat a cég egyik fő termékére, az ételszínezékekre utal, ez jelent meg később a márka logóján is. Ugyanakkor a gyártólaborban, a funkcióhoz igazodva, már inkább a világos, főként fehér falak dominálnak. Az irodaszárny átláthatóságát a belsőépítészeti elemekkel is sikerült

kihangsúlyozni: a recepció lamellás mennyezete visszaköszön az emeleti kávézónál, így a szelfőgőn belépő egyben láthatja az egymásra reflektáló elemeket. Az étkező kialakításában igyekeztek kilépni a megszokott munkahelyi környezetből, inkább egy családi ebéd vagy kávéházi csevegés hangulatát idézi a helyiség.

A megrendelő biztatására az építészek merészebbet léptek és grafitszürkére festették a homlokzatot, ebbe illeszkednek a szalagablakok színes osztásai, amelyek ízeltőt nyújtanak a belső tér játékos világából. A homlokzat, a német és holland építészeti ihlette designnal meglepő és karakteres szín-

Friss, színes, könnyed tér kialakításában gondolkodtak

Az étkező kialakításában igyekeztek „kilépni” a megszokott munkahelyi környezetből

használatával kiemeli a főépület tömegét az ipari park architektúrájából. A Food Base irodaház és gyártóüzem bizonyítja, hogy az összeszokott tervező és kivitelező párosítása, a megbízás sikerének kulcsa lehet.

Építész, belsőépítész:
Petőcz-Tóth Anikó, Csizmadi Péter DLA (Reload építészstúdió Kft.)
Építész munkatársak:
Varga Noémi, Horkai András

Egyedi gyűrűlámpák: **János András (Lumoconcept)**
Tervezés éve: **2014**
Átadás éve: **2015**
Szintterület (irodaépület + raktárcsarnok; bruttó):
890 m² +1090 m²

Az épület ötletes homlokzatképzése, színezése okán kiemelkedik az ipari park általános architektúrájából

IDŐTÁLLÓ ANYAGOK ÉS PÖRGÉS

Iroda a W.UP-nál

Szakított a megszokással, és új brandet teremtett

a W.UP nevű startup cég új irodája,

amely a lenyűgöző látványon túl különlegességeket is felvonultat.

Dékány Annamária belsőépítésszel a rendhagyó megoldásokról beszélgettünk.

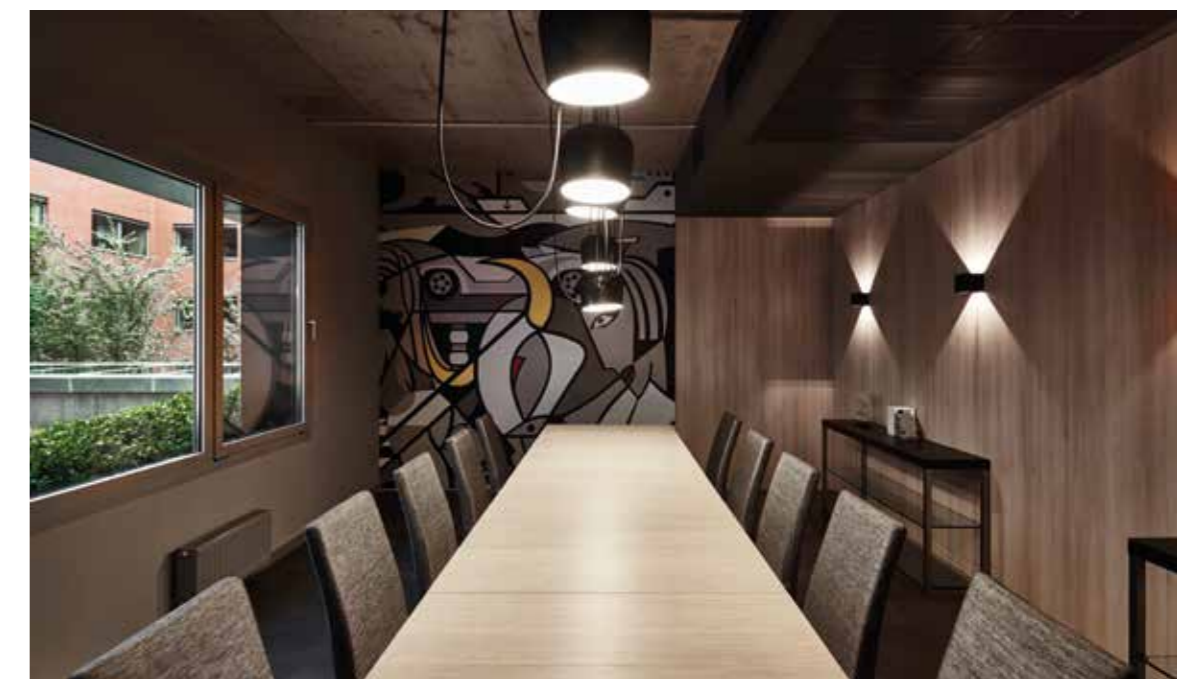
Szöveg **UJLAKY ISTVÁN**
Belsőépítész **DÉKÁNY ANNAMÁRIA**
Fotó **BATÁR ZSOLT**

Először a pesti bulinegyedben gondolkodott, végül a budai Residence Irodaházakban talált új otthonra a W.UP nevű magyar startup cég. Dékány Annamária belsőépítész már az irodaválasztási folyamatban is részt vett, annyira komolyan vette a vállalkozás a célt: egy lehangoló látványos főhadiszállás kialakítását. A W.UP banki informatikával foglalkozik, ám a szakterületen megszokotthoz képest „éppen az ellenkező hatást szerették volna elérni, tehát elengedni a szigorú környezetet, és az ügyfelek helyett inkább a munkatársakhoz igazodni” – fogalmazott Dékány, megjegyezve, hogy „azért az ügyfeleknek is nagyon tetszik ez a szokatlan iroda”.

A 380 négyzetméteren harminc dolgozó osztozik, de van a cégnek egy valamivel nagyobb

létszámú miskolci csapata is. Mi azonban maradjunk Budán, és Residence-ben született új stílusnál, amelyhez új logó és új munkakultúra is társult. A designos iroda fotója lett a vállalkozás Facebook oldalának borítóképe, ami szintén aláhúzza a hely fontosságát. Dékány igyekezett a startupok pörgős világát időtálló megoldásokkal összehangolni: „Az alapvető koncepcióm az volt, hogy betonnal, fával, és újranyomatott printekkel dolgozunk a falaknál – ezek teljesen időtálló anyagok, a térforma pedig bármilyen designfelülettel tud működni.”

A képek szerepe különösen hangsúlyos, egyrészt „ugyanolyan arányban vannak jelen, mint a beton és a fa”, másrészt „fontos volt, hogy ne egy öncélú képregény legyen, hanem egy festmény”. Egy MSL-festmény jogát vették meg,

Gondosan kimunkált részletek

A munkavégzés itt cseppet sem kötött

a kép a bejáratnál teljes egészében látható, a belső terekben pedig egy-egy fekete-fehér részlet, amelyekből csak egy részt emeltek ki színessel. Ám nem ez az egyetlen finomság: a tartópilléreket – az alapvetően téglalap alakú iroda egyedüli meghatározóit – tükrökkel borították. „Ez egy optikai trükk, a tükör mindig nagyon jó, ha a térben le akarunk simítani dolgokat” – jegyezte meg

a belsőépítész, aki ezúttal is egyedi bútorokat tervezett, finomítandó az industriális stílust.

Ehhez mérten az Xbox, a csocsó, a darts-tábla meg az open-space tárgyaló már kötelező gyakorlatnak számít az Y generáció irodáiban. A számos üvegfelülettel határolt, inspiráló környezet előmozdítja a rendkívül nyitott és rugalmas munkavégzést, akár a tér

elhagyásával is, elvégre az irodának kertesített tetőterasa is van. Minden sarokból sugárzik, hogy a W.UP „friss cég, de nem bizonytalan, hanem nagyon is határozott – jelenti ki Dékány. – Az egész tervezés másfél hónap alatt lezajlott. A megrendelő nagyon következetes volt, nagyon tudta, mit szeretne, ráadásul hosszú távon gondolkodik.”

A társalgó-boksztokat az ügyfelek is hamar megkedvelték

EZ NEM CSAK EGY TERV

Ritmust adtunk a térnek

Szöveg **UJLAKY ISTVÁN**
 Belsőépítész **BERTÓTY ESZTER, SZENES ANDREA**
 Fotó **BATÁR ZSOLT**

A Profession.hu új irodájának tervezői számos kötöttséggel találkoztak, amelyeket egyedi ötletekkel, finom megoldásokkal oldottak fel.

Bertóty Eszter belsőépítésszel a nehézségekről,

a csapatmunkáról

és az elismerésekről beszélgettünk.

Tavaly év végén költözött új irodába a Profession.hu csapata. Bertóty Eszter és Szenes Andrea belsőépítészek igazi csapatmunkát végeztek a 900 négyzetméteres iroda kialakításakor, elvégre a dekorba is besegített több fiatal tervező. „Utánanézünk, milyen a cég arculata, ez alapján készítettük el az előzetes koncepciót – mondta Bertóty. – Amennyire egy open air iroda tervezésekor szabadok lehetünk, azt a szabadságot itt megkaptuk.” Mivel a Krisztina Palace számos irodája közül csak egy a Professioné, néhány dologban – például a burkolatok színében, vagy az árnyékolók minőségében – alkalmazkodni kellett a ház egészének designjához.

De kötöttséget jelentett a tér belső szerkezete is. „Nagyon sokat játszottunk a térrel, hogy minden funkció be tudjon kerülni – árulta el Bertóty. – Nagyon kicsi volt a belmagasság, így

Szellős, nyitott, mégis jól tagolt irodai tér

nem építhettünk külön álmennyezetet a világítás kedvéért, ezért találtuk ki a belógatott lámpákat, amelyekkel adunk egy ritmust a térnek. Ezt a megoldást nagyon szeretem, bár fényképen kevésbé érzékelhető, mint a való-

ságban.” Kritikus pontot jelentett az egyik keskeny, hosszú folyosó is, amely szintén adott volt, és ahová „azóta került egy festés, amitől jóval barátságosabb lett. A folyosó végén pedig egy gépészeti szekrény csúfította a képet, ezt

toronyháznak álcáztuk, a festmény most magába foglalja a gépészeti részeket.”

A piacvezető állásközvetítő cég új otthonát tágas konyha, masszázsszék, csocsó, zenehallgatásra is alkalmas puffok és egyedi tárgyalók

A burkolatoknál alkalmazkodni kellett

dobják fel. A konyhánál újabb formabontó újítást láttunk: a színes bögréket több sorban kifüggesztették az ablak elé, így számos játékos lehetőség bontakozik ki – akár a fényel és a színekkel, akár a bögrék elrendezésének logikájával –, miközben a kilátás sem vesz el. „Ez is egyedi ötlet, egy fiatal kreatív, Trellay Levente tervezte és kivitelezte” (az irodabútor-rendszereket pedig a Do work Kft. szállította be). A színes dekorációk az iroda egészében finoman ellenpontoszák a fehér és pasztellszínek uralta visszafogott hangulatot, a designötleletek nem csupán belesimulnak a térbe, hanem tagolják, szervezik is azt.

A designötleletek nem csupán belesimulnak a térbe... ▶

Az alacsony belmagasság sok mindent meghatározott

A csapatmunka meghozta a gyümölcsét: az egyedi megoldások barátságos, természetes és egyszerű munkakörnyezetet teremtettek, amelyet az Év Irodája-díjra is jelöltek. Ám a legfontosabb, hogy a Profession 84 dolgozója máris kötődik az új helyhez, mondván, az nem csak egy terv, hanem „ahogy van, mi vagyunk”. Bertóty erre a legbüszkébb, szerinte „ha máris magukénak érzik az irodát, az a legnagyobb dicséret, amit kaphatunk”.

...hanem tagolják, szervezik is azt

A konyhában lényeg a játékoság

PROFESSION.HU IRODA

Bertóty Eszter és Szemes Andrea (Szemes Design Stúdió) lakberendezők megkeresésére kezdtünk el egyeztetni a Profession.hu iroda egyedi beépített berendezéseinek gyártásáról.

Az igényes designhoz hozzátettük anyag és gyártási tapasztalatainkat. Érdekes és izgalmas feladat volt a több méretben és elrendezésben megálmodott, a nagyteremes irodai elrendezés zsongásában a nyugalom szigeteit nyújtó magas támlás egyedi kárpitozott bútorok elkészítése.

A juhar furnérozott, olajozott felületek a magas minőséget, míg a fekete táblafestékekkel felületkezelt ajtófrontok a funkcionalitást szolgálják, mint íróasztal és üzenethordozó.

Az *open space* területre az ablaksor elé beépült 17 méter hosszú padosornál több funkcionális kérdést is meg kellett oldani – a padok ne vegyék el a fényt, kényelmesek és tartósak legyenek. Öröm volt dolgozni a tervezőkkel és a megbízóval.

A BÚTORG Kft. a Kemabo csoport tagjaként – 2 éve átadott piliscsési gyártóüzemben 50 fős létszámmal működik. A folyamatos technológiai és műszaki fejlesztések biztosítják, hogy megrendelőinket magas minőségben és teljes körűen ki tudjuk szolgálni. Az irodák belsőépítészeti kialakítása területén nagy tapasztalattal

rendelkezünk. Cégünk kivitelezte a Reckitt-Benckiser Magyarország Kft, a Jófogás.hu, az Elmű irányító központ, DTZ iroda, Roche Magyarország cégek irodáit is.

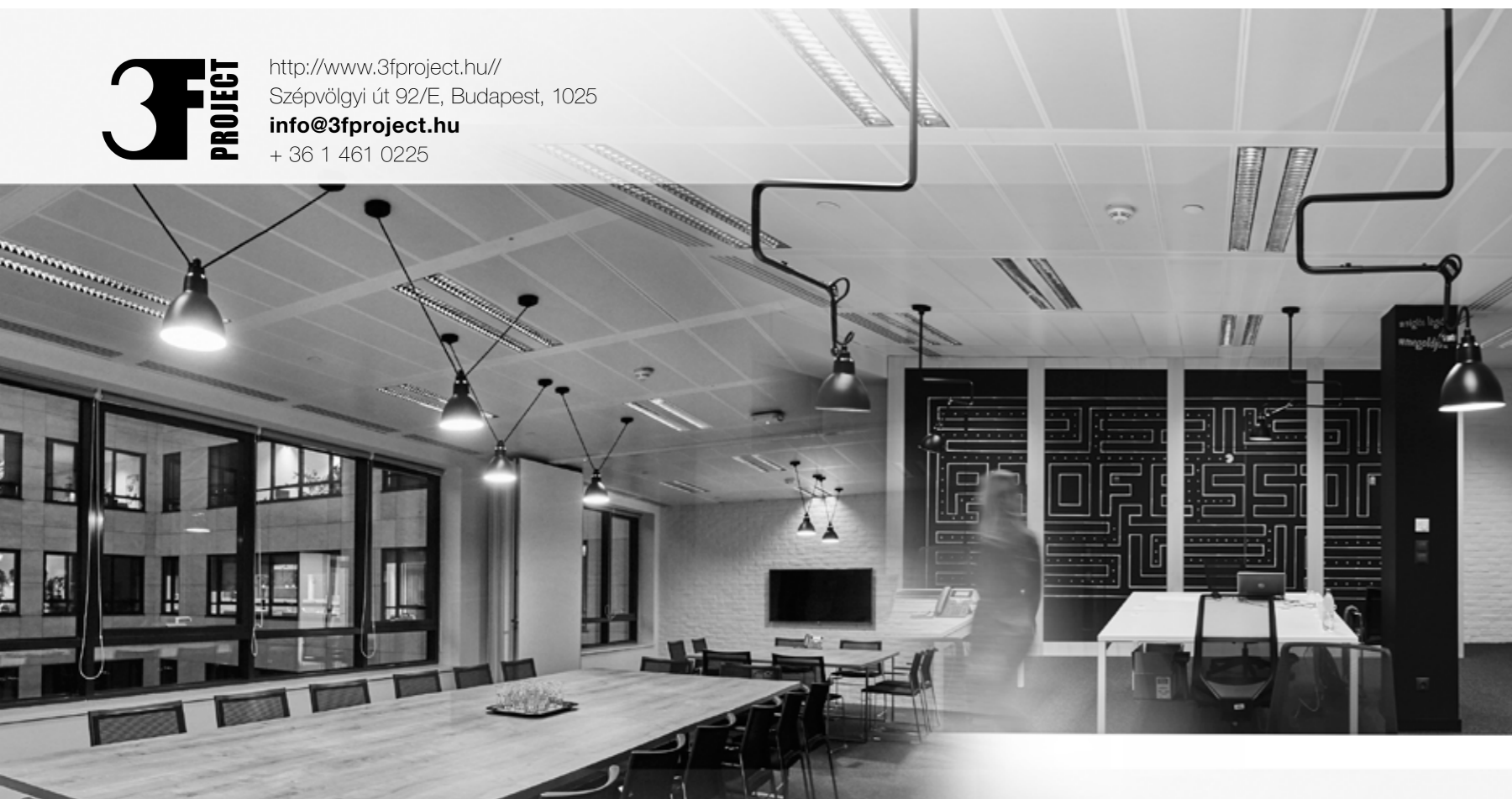
Célunk:

A tervezők és megrendelők által megálmodott teret a legjobb szaktudásunk, műszaki ismeretünk szerint teljesíteni – megrendelőink maximális megelégedésére. (x)

Bútorg Kereskedelmi és Szolgáltató kft.
H-1037 Budapest, Bojtár utca 37.
Telefon: +36 30 242 23 54
E-Mail: info@butorg.hu
Web: www.butorg.hu

3PROJECT <http://www.3fproject.hu/>
Szépvölgyi út 92/E, Budapest, 1025
info@3fproject.hu
+ 36 1 461 0225

Lighting Design Service | Giving light to your life!

ANNA ÉS HANS BRUNNER SZERINT A JOSKO KOMPLEX JÖVŐ OTTHONÁNAK:

HA A RÉSZLETEK ÖSSZEILLENEK, AKKOR MINDEN RENDBEN, TÖKÉLETES A HARMÓNIA.

**MEGÚJULT
BEMUTATÓTERMÜNKBEN
várjuk
szeretettel!**

JOSKO
naturholzböden
by Trape

ÚJ ÉS CSAK A JOSKONÁL: A JOSKO SMART MIX

Ablak, bejárati és beltéri ajtó valamint padló anyagban, színben egymással összehangolva.

A hagyományos kézműves tudás alapján kiválasztott fajtáknak és megmunkálásnak, valamint a nemes olajok alkalmazásának köszönhetően, az egyes elemek egyetlen kellemes élettérre egyesülnek – a padlótól a lábazon és lépcsőkön keresztül az ablakokig, beltéri és bejárati ajtóig. Így teremt a Josko Smart Mix harmóniát, amelyben évtizedek múltán is garantáltan jól érzés élni. És mivel mindez egy helyről származik, időt és pénzt spórolhatunk. Egyszerűen tökéletesen szép, egyszerűen JOSKO.

JOSKO SZALON
1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a
Információ: +36 30 430 8064
+36 30 480 9830 v +36 1 445 4600
E-mail: info@joskoszalon.hu
www.joskoszalon.hu

GANZ SCHÖN JOSKO.

josko
FENSTER.TÜREN.BÖDEN

ÚJ EGYETEMI ÉS OKTATÓ- ÉS KUTATÓBÁZIS ZUGLIGETBEN

Január 29-én hirdették ki a MOME Campus tervpályázat eredményét. A Bíráló Bizottság által legjobbnak ítélt tervet a 3h építésziroda tervezői jegyzik, a vezető tervezők: Csillag Katalin, Gunther Zsolt, munkatársaik: Kiss Anna Sára, Boromissza Júlia, Garay-Kiss Dorottya, Kállay Gábor, a szakági tervezők pedig: Kapás Enikő, Szabó András, Bukovics János. Az alapos, részletes műleírást online felületünkön teljes terjedelmében lehozzuk, itt, terjedelmi okokból csak kivonatot van módunkban közölni. „Úgy érezzük, hogy a MOME bővítésének tervezésekor az egyik alapvető kérdés az identitás, amelynek definiálásakor a név szolgál legfőbb mankóként. Nem véletlen, hogy az egyetem Moholy-Nagy László nevét vette fel: a névválasztás kapcsolódást jelent a múlt század úttörő iparművészeti intézményéhez, a Bauhaushoz, ugyanak-

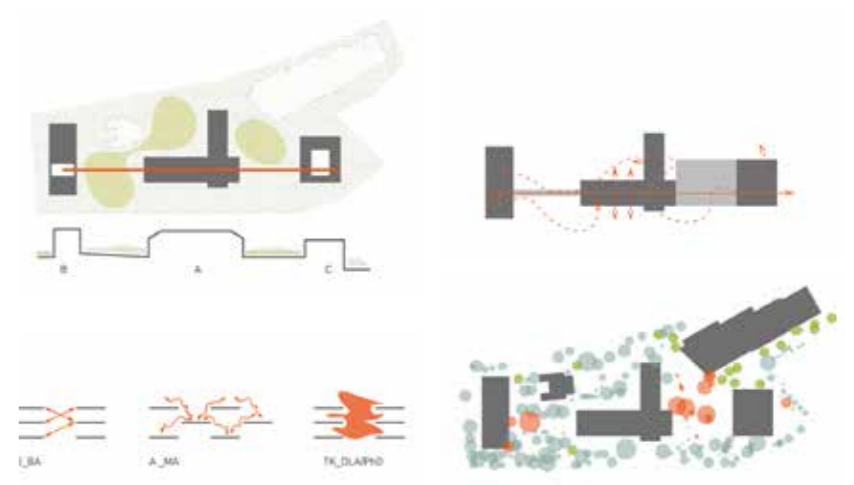
kor kötődést magához a művészhez, a személyhez, aki az innovációt, a művészeti és technikai korlátok feszegetését alkotói habitusává tette. Az identitást meghatározó másik vonás az egyetemen folyó tevékenység. A gondos, kézműves iparművészeti magatartás mára gyökeresen átalakult, a szakmai tudás mellett egyre fontosabb a gondolkodás komplexitása, a koncepcionálási készségek erősödése, a valós problémák felismerése. A gondolkodást segítő digitális kultúra teret hódít, ugyanakkor megtermékenyítőleg hat rá a manuális munka. Nem véletlen, hogy a két irányzat egy fogalomban nő össze: ez a digitális kézművesség. Az egyetem múltja, jelene és az IIP-ben meghatározott jövőképe olyan ívet feszít ki, amire válasz az időtálló, neutrális design, amely nem szabja meg a viselkedésmódot, ellenben

lehetőséget nyújt, szabadságot ad, ugyanakkor inspirál és munkára serkent. Ilyen módon a legnagyobb fokú adaptivitás valósulhat meg, a korszerűtlenné válás valószínűsége csekély.

- Mi az, amitől a terek, az épületek neutrálisak maradhatnak?**
- Kortárs építészeti nyelv használata, mely mentes a formai bravúroktól, viszont terekben nagyvonalú,
  - mai szerkezetek beépítése, az elkészülő együttest a mai korhoz kötve,
  - olyan informális terek láncolata, ahol a véletlen és a szándékolt találkozás, ezáltal a tudástranszfer létrejöhet, és amelyből nyitottság és minőség árad (egészséges elitizmus).

- Mi az, ami inspirál? Változás**
- a mozgásban – szabadság az útvonal megválasztásában,
  - a tevékenységek váltogatásában (koncentrált munka és relaxáció),
  - a fényben (különböző fényminőségek az egyes terekben, föld alatt és föld felett),
  - a terek használhatóságában,
  - a léptékváltásban (a kicsi és a nagy egyidejű jelenléte),
  - a váratlan és az esetleges megjelenésében (rendetlenség topográfiajaként). [...]

Farkasdy Zoltán eredeti szándéka szerint az épületképlet a következőképpen alakult volna: B – A – C, melyből a harmadik épület nem valósult meg. Az A épület önmagában aszimmetrikus, de a kompozíció a három épülettel szimmetrikus lett volna. Mi a Farkasdy-féle koncepciót folytattuk, mely szerint mindhárom épület ugyanazon a koordinátarendszeren helyezkedik el, így az eredeti elképzelés gondolati síkon kiegyensúlyozottá válik. Amennyiben a Tudásközpont ebből a tengelyből kifordul, láthatósága csökken, a kompozíciós rend felborul. A továbbfejlesztett képlet: épület – természet – épület – természet – épület. A területen megjelenik a nehéz tömeg (Farkasdy-ház) és a könnyű (B épület / Tudásközpont), valamint a föld alatti világ. Két könyvűnek ható épület fogja közre a nehéz épületet, mögöttük / közöttük jelenik meg a föld alatti sáv és a természet. Mivel az épületegyüttes hosszabb idő alatt alakult ki, ezért vállaltan heterogén megjelenésű. Az általunk tervezett új épületek ebbe a logikába illeszkednek: inkább a gondolati kapcsolódások, mint a formai kötődések dominálnak. Az épületek elhelyezésében egyrészt igazodtunk a Farkasdy-féle koncepcióhoz, másrészt a környező házak léptékéhez... ..

Kutyák éji dala

A TŰLÉLŐ ÁRNYÉKA – AZ EL KAZOVSKIJ-ÉLET/MŰ, MNG

Szöveg **TORMA TAMÁS**
Fotó **ÁMENT GELLÉRT**

Képein egymást érik az állandó motívumok: az önmagát megszemélyesítő,

örök-vándorállat kutya, az angyal figurája, az éles, vágó tárgy kasza,

a kettősség és az örökös balanszot kereső libikóka.

El Kazovszkij egyszerre volt Kossuth-díjas és babaarcú punk, félig orosz-félig magyar és transzszexuális, expresszív és túl romantikus a kortárs művészet mai konceptes korában.

De kiállítása nemcsak ezért jelentős esemény a Nemzeti Galériában.

Különös világa ugyanúgy táplálkozott örök kettősségeiből, az orosz és távol-keleti hagyományokból, mint az egyiptomi és görög kultúra vagy éppen a rock and roll mitológiáiból. Késeket éppúgy mániákusan gyűjtött, mint plüssmackókat és Nina Hagen vagy David Bowie relikviáikat. Önmítosának része volt, hogy a Szovjetunióból érkezett, de kislánként az orosz kultúrából örökölt férfi-

as szerepekkel kezdett azonosulni, majd a hetvenes években a születési nevét is megváltoztatta – így lett El Kazovszkij.

Ezt a sokoldalúságot a kiállítás is erősen használja: díszlet- és jelmezterveiből ugyanúgy láthatunk, mint képeiből, saját ruhadarabjaiból, egyéni házi oltáraiból. A kiállítás inkább egy nagy, érzelmes esszé, aminek labirintusszerű tere a kontrasztos, kissé baljós megvilágításban

mintha közelebb vinne az El Kazovszkij képek metafizikai világához is. A rendezés nem állít fel kronológiai vagy fontossági sorrendet, illetve nyilvánvaló bejárású utvonulatot sem, viszont már a bejáratnál lenyűgöz a művész Dzsán-panoptikumának monumentális, lépcsőzetes díszletével.

A kiállítás a Nemzeti Galéria A épületében – a Ludwig Múzeum egykori terében – látható, és erről a szárnyról érdemes tudni, hogy csarnok-

szerű fogadóterme mindig is a kiállítás-tervezők rémálma volt. Korábban jó 15 évig a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum működött itt, a központi aula falait tardosi vörös márvánnyal borították, a monumentális tér nagy részét pedig a „vonulásra tervezett”, emeletre vezető, L alakú lépcső foglalja el.

Ezt a hátrányt fordították előnybe most a kiállítás kurátorai és látványtervezője – a teljes látványtervezés elkészítésére pedig az El Kazovszkij Alapítvány Somlai Tibort kérte fel.

Somlai Tibor és a kiállítás plakátját tervező Katona Klára még az A épület egyik legnagyobb hibáját (kiesik a fő közlekedési útvonaltól, a turisták elmennek mellette) is korrigálni tudta azzal, hogy a bejáratot egy szögletes, tölcészerű fém-szerkezettel attrakcióná nagyították.

A múzeum vörös márványos, kriptaszerű aulájában viszont felfedezték, milyen erős az egybeesés El Kazovszkij sok képe és a fogadóter architektúrája között. Somlai Tibor elmondta, hogy már a Rényi Andrással folytatott első beszélgetésükkor eszébe jutott az erős de Chirico-hatás – a boltív sorok, az alakok éles vetett árnyékai ott vannak El képein is. A vörös márványborítás ellen sötétszürke építési hálót vetettek be, rárintelve az emlegetett boltívsort, a közepén álló nagy lépcsősor – ami El Kazovszkij képein is gyakori motívum –, különös konstrukcióját pedig fekete gipszkarton fállal takarták el, így nem vonja el a figyelmet

El Kazovszkij sokoldalúságát a kiállítás is használja

„A kiállítás inkább egy nagy, érzelmes esszé”

a műcsarnokbeli Dzsán-panoptikum rekonstruált lépcsősoráról.

A kiállítás másik meghatározó pontja az a szoba, ami Kazovszkij-féle Dzsán egyfajta szentélye. (Kihangsúlyozva szerepel itt a 1975-ös dátum, amikor El találkozott az akkor 19 éves török-magyar Dzsánnal /Can Togay-jal/, amire aztán felépítette a szinte egész életművét meghatározó sajátbejáratú mitológiáját.)

A kiállításon a képek elrendezése is szokatlan, általában csoportokba, „felhőkbe” sokszor a sarkokba rendezve, a hozzájuk passzoló, sötét, baljós megvilágításban, fénykeretekben

Az életművét meghatározó sajátbejáratú mitológia

Erős az egybeesés El Kazovszkij sok képe és a fogadótér architektúrája között

kaptak helyet, kivéve azt az emeleti helyiséget, ahol négy kép a Magyarországon még kuriózumnak számító white cube-ban kap más értelmet. Már-már ironikus geg, hogy a kortárs művészeti szakirodalom kissé elitista, fényözönnel és a festőiségen kívül minden egyéb lehetséges kontextust kizáró sterilítással dolgozó, zárt térkockájába most éppen a mindenféle más értelmezésekkel teli El Kazovszkij került.

A kiállítás meghatározó színei pedig a piros, a fekete és szürke. Előbbi Somlai Tibornak és El Kazovszkijnak is kedvenc színe – ez a feketével párosítva meg is adja a kiállítás alaphangulatát.

A kiállítás főkurátora, Rényi András szerint itt nagyon erősen érzéki művészetről van szó – mondhatni hatásvadász módon intenzív művészetről. De El Kazovszkij nyolc éve halott, még akkor is, ha ez a kiállítás egészen különleges, új fókuszba tudta állítani. Az idősebb generációk még ismerhették, de a mai fiatalok már nem, és kérdés, hogy ennyi szabadon engedett expresszivitás eléri-e a következő generációkat, akik már online és koncepteken nőttek fel...

Végigsétálva a felkínált bejárési alternatívák valamelyikén, szemünk elé tárul El Kazovszkij sajátos univerzuma.

A túlélő árnyéka – Az El Kazovszkij-élet/mű Magyar Nemzeti Galéria, A épület, 2015. november 6. – 2016. február 14.

A kiállítás kurátora: Rényi András

Társkurátorok: Jerger Krisztina, Siklós Péter, Százados László

A kurátorok asszisztensei: Bogyó Virág, Erdő Rebeka, Hódi Csilla, Kacsvinszky Tamás, Király Judit, Kiss Dóra, Muskovics Gyula, Soós Andrea, Urai Dorottya

Látványterv és arculat: Somlai Tibor – Somlai Design Stúdió, Katona Klára

Kiállításgrafika: Katona Klára, Megyeri Ági

A rendezés nem állít fel kronológiai vagy fontossági sorrendet

Visegrádi 4-ek

Itthon üzletek léteznek, majd megszűnnek, programok elhalnak, így van ez a design világában is, ezért különösen fontos, hogy hírt kapjon az 1994 óta innovatívan működő Eventuell Galéria bármely eseménye, mert évek óta láthatunk ott olyan kiállításokat, amik a regionális művészeti történéseket, a környező országok alkotóit ismertetik meg velünk. Szigeti Szilvia textildesigner és Radnóti Tamás belsőépítész lelkesedése, kreativitásuk és munkabírásuk szemmel láthatóan nem csökken. A Nyáry Pál utcai galériában most éppen, azaz február 4. és március 23. között *SUBJECTS* címmel rendeznek tárlatot, melyen cseh, lengyel, szlovák és magyar bútortervezők - Helena Dařbujánová (CZ), a Kosmos Project: Ewa Bochen & Maciej Jelski (PL), Veronika Paluchová (SK) és Fogarasi Demeter (H) - munkáit láthatjuk. A MOME+ Programmal együttműködésben, a Visegrad Fund támogatásával létrejött SUBJECTS a Budapesti Tavasz Fesztivál keretében, az Új Budapest Galériában (BÁLNA) 2016. április 9. - május 15. között látható 11. madeinhungary és a 4.MeeD (Meeting of European and Central Eastern European Designers) közös tárlat előfutára. (MSz)

Bloggerek keménykötésben

A karácsonyi könyvesbolti forgatagban az újdonságok polcán már felfigyeltem erre a kötetre, mert telitalálata a szürke alapon rikító sárga, kollázsszerű címrészlet, a DIY, és hát igen, kíváncsi lettem, hogy mit mond erről az irányzatról egy könyv, mely irányzat elképesztő karriert futott be a 2000-es évek végétől az interneten, ezen belül a DIY-blogok formájában. Innen tekintve erre a remekül tagolt, világos szerkezetű, jó fotóanyaggal megalkotott, információkban gazdag, pontos hivatkozásokkal szerkesztett kötetre (ezek amúgy általában a Boook kiadványok erőnyei) lényegében egy külön világ – a DIY-bloggerek – és egy mára jórészt lecsengett időszak – a tematikus blogok

A NAGY DIY KÖNYV.
BOOOK KIADÓ KFT.,
2015, 180 OLD.

tömeges felfutása – hazai összegzésével van dolgunk. A megvalósítás szempontjából változó nehézségű, összesen 21 ötletet tartalmaz a könyv, 21 blog 23 bloggerétől, olyanoktól tehát, akik komoly követői, rajongói körrel bírnak, számosan már az offline lakberendezési szcénában is véleményformálók. Számomra igazán ez a kötet tartalmi erőssége: ezeknek a kreatív, vállalkozó szellemű embereknek a bemutatása – bizonyára nem volt egyszerű időpontokat egyeztetni a produkcióhoz. A 21 kreatív ötlet lépésről-lépésre fázisfotózása, leírásuk nem igazán okozott aha-érzést, nem az összeállítás milyensége miatt, hanem azért, mert egyszerűen ez az a műfaj, aminek az internet lett a terepe, aki kedvet kap a DIY-hez szinte öntudatlanul a világhálóra „mászik fel” és nem a könyvespolchoz lép. (MSz)

Olajozott munka

Az ipusztúriálhoz, feszes geometriához ma is hű Tom Dixon *Lustre* címmel dobott piacra új, 4 különféle formában gyártott függesztéket. Az irizáló felületű lámpatestek a tervező első keményporcelánból készült sorozatát alkotják. Családi manufaktúrában készül minden darab, az első lépéstől az utolsóig kézműves technikával. A szupertitkos receptúra alapján kifejlesztett felületkezelés, amely igazán hasonlít a mi eozinunkra, a máz anyagába kevert ásványok és nemesfémek révén lüszteres hatású. A formákat a maja templomok és az Art déco építésze inspirálták, a felület olajos csillogását egyrészt valóban a szívárványos olajfoltok, valamint a pávatollak színei ihlették.

01 →

Csomagoljam?

Sokszor a klasszikus orosz-szovjet avantgárd gyökerekig képes hatolni papírintallációival, papírszobraival a szentpétervári születésű és működésű Asja Kozina. De gyakran készít papíroltözékeket is hajtogatással, vágással, ragasztással, s ami minden alkotására jellemző, az a színpadiasság. Legutóbb a barokk kort választva készített papírpárókát és fejdíszkollekción. A látvány önmagáért beszél. (Fotó: Anasztázia Andreeva, make-up: Marina Sziszoljatina, Szvetlana Dedushkina)

← 02 →

Feketelyukaktól az erőzióig

Farkas Bence (MOME) 1. díjas *Singularityje*. A szaniter formai témája az univerzumban található feketelyukak és az általuk átluggatott tér-idő síkról mesél (a mosdó a Laufen cég SaphirKeramik anyagából tervezve)

Lezárult a Caracalla és a Laufen közös formatervezési pályázata, melyre közel 40 pályamunka érkezett az ország számos felsőoktatási intézményének diákjaitól. Harmadik éve már, hogy megrendezik a Caracalla Formatervezési Pályázatot, melyet minden évben egy-egy nemzetközi márkával közösen írnak ki. Az idei pályázatra minden eddignél több, összesen 39 pályamunka érkezett, melyek egytől-egyig rendkívül színvonalasak voltak. A hazai és nemzetközi tagokból álló zsűri egyöntetű véleménye szerint a nyertes alkotások bárhol a világon megállnák a helyüket egy hasonló megmérettetésben. A díjak átadására a Caracalla Design Days 2016 rendezvény nyitóestjén kerül sor. A nyertesek között szakmai utat nyertek a Laufen znojmoi központjába, a legkiemelkedőbb alkotásokat pedig megnézhetik a Caracalla Design Days 2016 kiállításon a Tesla Kultban február 25-28. között.

A Wawa mosdó koncepciója a víz hullámzásának analógiájára épül. Ez az analógia segíti elő a formai és funkcionális igények szerves együttműködését. (2. helyezett: Csobáncki Patrícia, Nyugat-magyarországi Egyetem SKK, Alkalmazott Művészeti Intézet)

A víz erőziós folyamata által létrejött alakzatok inspirálták Kovács Aport (MOME) a *Hollow* koncepciójának kialakításában (3. helyezett)

A félk

FAT MAMA EATERY A PESTI KAZINCZY UTCÁBAN

Szöveg **BÁN DÁVID**
Belsőépítész **FÓNAGY DÓRA**
Grafika **OROSZ RICHÁRD**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

A sokszínű bulinegyed pezsgő „főutcájának” egyik fiatalabb épületébe, a korábbi irodák helyére néhány éve lendületes nyüzsgés költözött a Maverick City Lodge Hostellel. A tulajdonosok a célközönség számára tökéletesen pozícionált szálláshely átadása után szűk két évvel – az eredeti terveknek megfelelően –, az utcai front földszintjén nemrég nyitották meg a Fat Mama Eateryt.

A bulinegyed „új lakója”

A hely alaphangulatát ambivalenciája adja, amely elsősorban az anyaghasználatban mutatkozik meg. Fónagy Dóra építész a belső tér fő koncepcióját a hagyományos belsőépítészeti anyagok mellőzésére vagy kon-

textusukból való kiragadására építette, ezáltal a félkésznek ható állapotot késszé emelte. Számos anyagot a maga nyersességében, durvaságában építettek be, mintha még várná a csiszolást, a finomítást, esetleg az elrejtést:

a bárpult vastag acéllemezéből összehegesztett, az aljzat mintha a csiszolás és burkolás előtt megrekedt volna, a faburkolatnak pedig csak a vázrendszere épült meg. A belső tér elemei azonban mind válogatott, minőségi

Számos anyagot a maga nyersességében, durvaságában építettek be

Központi darab az otthon melegét idéző családi szőnyeg, mintázata Orosz Richárd grafikus újragondolásában és keze nyomán köszön vissza a padlókon ejtett „nagy pacákban”

anyagokból készültek, amelyek ugyanakkor jól illeszkednek a gasztronómiai koncepcióhoz, ahol a nyitottság, a spontaneitás egyaránt a vendég bevonódását erősíti: mintha a csinálás folyamatába kerülnék bele mi magunk is.

A pult és a mellette előbukkanó látványkonyha is azt az érzetet kelti, mintha az ember otthonosan, ha úgy akarná, be is kapcsolódhatna a konyhai tevékenységek folyamatába –

rámolhatna, apríthatna, ételeket kreálhatna. A kötetlen, laza, de igényes konyha és a kiszolgálórész anyagában jól kettéválik, de fölöttük a látványos neonbetűk is elírnyítanak, hogy hol van a „drink” és hol az étkezés helye. Az alacsony belmagasságot a gépészet fehérre festésével, valamint az egyedileg tervezett világítással és nagy üvegfelületekkel oldották fel.

A hely központi darabja mégis a falra akasztott, az otthon melegét idéző családi szőnyeg, amely itt bensőséges hangulati elemmé válik. Mintázata pedig, az étterem teljes branding koncepcióját kidolgozó Orosz Richárd grafikus újragondolásában – és keze nyomán – visszaköszön a padlókon ejtett „nagy pacákban”. A térben számos zöld növény is látható, amelyek mintegy előrevetítik a belső kert tavaszi zöldellését.

Az alacsony belmagasságot a gépészet fehérre festésével, valamint az egyedileg tervezett világítással és nagy üvegfelületekkel oldották

La linea COS

AZ ANDRÁSSY ÚTON

Új, világhírű, csúcsmínőségű márka költözött az Andrássy út, Nagymező utca sarkán található üzlethelyiségbe: a COS. És a kifinomult öltözékeknek kifinomult foglalat dukál.

Szöveg **MOLNÁR SZILVIA**
Építészet **SÁNDOR GERGELY**
H&M projektmenedzser **SZABÓ ZSOLT SÁNDOR**
enerálkivitelező **FITOUT ZRT.**
Fotó **VARJÁN ANDRÁS**

Rajzos, szabadon álló bemutatóállvány

Érthető rajongás övezi számos külföldi nagyvárosban a H&M csoporthoz tartozó COS öltözékeit, oka bizonyosan a jó ár-érték arány és az univerzális, elegáns, városi jelleg. A high-end design szellemében megalkotott, a klasszikus szilüettek idézõ kollekciókhoz méltó belsõépítészeti keret születt az Viador Átrium Stúdió Kft. tervezõinek és a generálkivitelezõ FITOUT ZRT. csapatának köszönhetõen. Sándor Gergely, a vezetõ tervezõ, továbbá Bencsné Agócs Rita projektvezetõ építész és Kovács Áron építész által jegyzett tervek érthetõen a cég arculati kézikönyvében rögzített elvárásoknak megfelelõen alakultak, kihasználva az abban foglalt rugalmas keretek adta tervezési lehetõséget. Nagyjából két hónap feszített tempójú munka alatt születt meg az üzletbelsõ (a cég elsõ hazai boltja), s kivitelezés is tartogatott érdekességet. Mesélte Pálffy András, a FITOUT ZRT. igazgatója, hogy „Just in time”-módban kellett dolgozniuk: a logisztika világából kölcsönzött kifejezést az áruk elosztására szokták alkalmazni, amikor csak annyit szállítanak ki, amennyi éppen szükséges az adott

Az üzlet terét „berajzoló” sztender-rendszer a középtengelyben kapukat alkot

helyen és időben. Ez az analógia esetünkben azt jelenti, hogy az Andrássy úton komoly kihívást jelentett a beépítendő építőanyagok helyszíni raktározására, nagyon pontosan kellett ütemezni a munkafolyamatokat és szereléseket, az egyes alkatrészeket előszerelt állapotban kellett a helyszínre szállítani.

A korábbi bérlő által kialakított, kisebb tér-fragmentumokkal konstruált, budoárjellegű enteriőr helyett egyterű, tágas vásárlói tér fogad. Első pillantásra két alapvető sajátos-

ság tűnik föl: a pénztár (a jelen trendekhez hűen) a tér mélyére, az üzlet hátsó falához került, így egységes, tágas térélményt kapunk, ahol a fehér határoló falak és a kirkatok között igazán karakteressé válik az üzlet terét „berajzoló” sztender-rendszer, ami az enteriőr középső tengelyében kapukat alkotva vezeti a látogatót az üzleten át, egészen a pénztárpultig. Koloritban a fehér (a fali panelek, posztamensek, pult) ellentéte a natúr faszín. A hely kortárs, a természetes anya-

gokat preferáló, kozmopolita hangulatát erősíti a fafelületű furnérpadló alkalmazása, mellette üde színfoltként szintén faborítású posztamensek váltakoznak a fehér lamináltakkal, egy helyütt összerótt lécek struktúráját imitáló, avagy szintén rajzos, szabadon álló bemutatóállvány mellett megyünk el, de erre a vonaljátékra erősít rá a Nagymező utcai fronti kirkatok lamellázása is. Talán érthető, hogy a rajongás inntől már nem csak az öltözékeknek szól.

Finom, lamellás kialakítású kirkatok

TÖRTÉNETEK A NEM MELLÉKES HELYISÉGRŐL

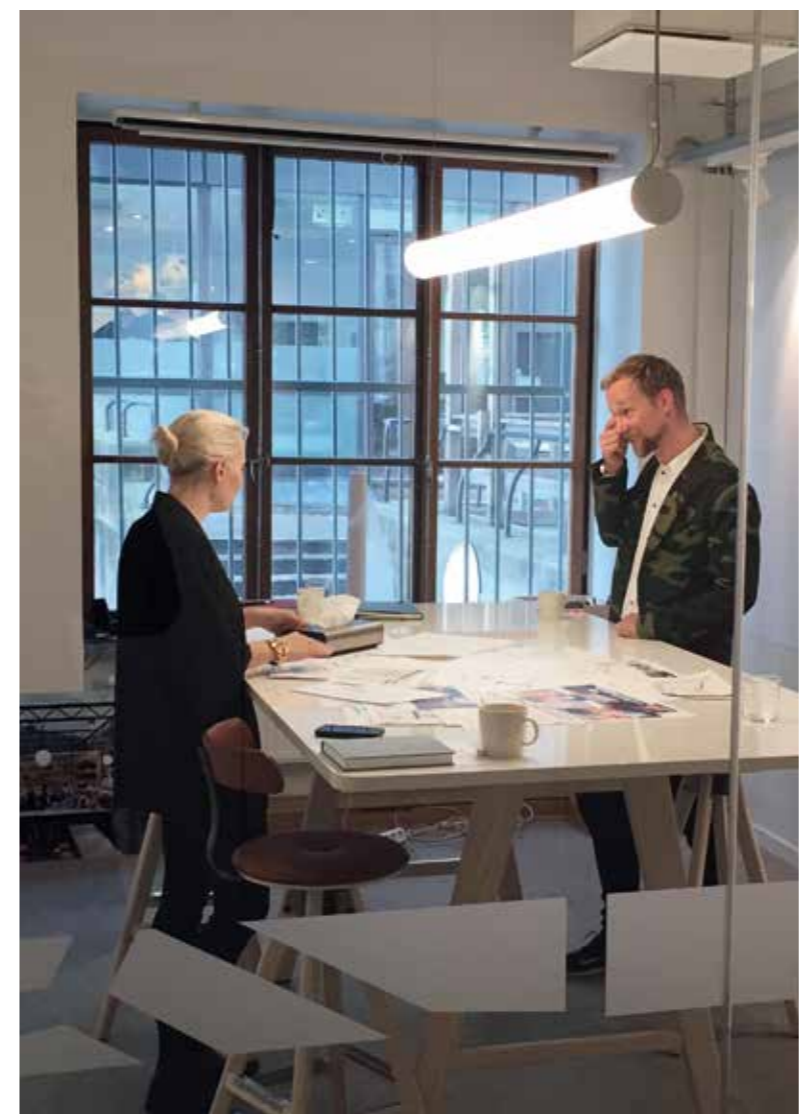

Gondolták volna, hogy egy étteremben a megkérdezett 10 vendég közül 9 mondja azt, hogy a kulináris élvezetek után a mosdók tisztasága hozzájárul az elégedettséghez? Ekként érthető, hogy különösen a prémium szintű létesítmények esetében a mosdók belsőépítészeti részletmegoldásai, így az adagolók minősége nagyon fontos. Az SCA a világ egyik vezető higiéniai és papírgyártó vállalata, mely fenntartható személyi higiéniai termékeket és számos papíralapú terméket fejleszt és állít elő, 100 országban forgalmazza erős márkáit, melyek között olyan nemzetközileg ismert nevek szerepelnek, mint a TENA és a Tork, illetve olyan regionális brandek, mint a Libero, a Libresse vagy a Vinda. A Tork® termékpalettájába tartoznak adagolók, papírtörölők, toalettpapírok, szappanok, szalvéták, ipari és konyhai törölkendők, a cég higiéniaival, funkcionális designnal és fenntarthatósággal kapcsolatos szakértelmének köszönhetően vált piacvezető márkává. A most bevezetett *Tork Image Design™* nevű, prémium mosdókba szánt, több elemből álló rozsdamentes acél termékcsaládjuk egyes egységei teljesítik a kortárs designtól elvárt funkcionális maximumot: könnyen karbantarthatók és utántölthetők (egyebek mellett szenzoros, érintésmentes adagolásúak, valamint laponkénti adagolást biztosítanak, felületük rozsdamentes, ez biztosítja az ujjlenyomat-mentességet).

Designjuk – ez szintén a ma formatervezésének alfája –, elegáns, kortalan, univerzális jellegű. De a rész-egész viszonyról lássuk egy szakértő, Lovas Cecilia enteriőrtervező véleményét: „A jól működő egészhez a burkolatok, fények, szaniterak és szerelvények összessége mellett a kiegészítők is nagyban hozzájárulnak, melyre a hazai kivitelezési gyakorlat kevesebb figyelmet fordít. Az aktuális nemzetközi trendeknek megfelelően a műanyagot reményeim szerint e téren is leváltja a szofisztikáltabb, finomabb megjelenésű rozsdamentes acél, mely karizmatikus, ugyanakkor letisztult anyagával számos mosdótér sajátja lehet. Jól illik akár az öntött márványból készült pultok és a műgyanta padlók együtteséhez, a fából és kerámialapok mentén kialakított helyekhez, hogy a minimalista terekről, vagy épp a csillogó felületek mentén építkező kozmopolita enteriőrökről ne is szóljunk. Stílus és minőség, esztétika és funkció, a legapróbb részletekig átgondolt kialakítás – tán ezek a fürdőtervezés legfontosabb hívószavai, a »mosdó mint nem mellékes helyiség« gondolatosság mögött.”

A Tork® a prémium mosdókba szánt higiéniai termékek fejlesztése során a svéd Tengbom Architects építész irodával dolgozott együtt, a tervezők 10 inspiratív pontban fogalmazták meg elképzeléseiket az *energizing contrasts* nevű kortárs prémium-mosdójuk megalkotásakor:

- A mosdó többé nem eldugott, elhagyott helyiség
  - Vegye figyelembe a tisztaságot kiemelő jellemzőket!
  - A mosdóhelyiség gyorsan és könnyen átlátható
  - A szünet a mindennapok során – avagy a legrövidebb látogatás is jeltesen feltöltődést
  - Fontos a szokatlan elemek alkalmazása
  - Legyen különleges és egyedi, hiszen a mosdó a márkaépítés eszköze is
  - Vegye figyelembe a meglévő szükségleteken túlmutató igényeket
  - Használjon autentikus, eredeti anyagokat
  - Figyeljen oda az olyan apró részletekre
  - Ötvöződjön a forma és funkció
- A tervezők tapasztalatai alapján ugyanis az energetizáló ellentéteken alapuló anyaghasználat vizuális energiát generál, avagy fokozza a felhasználói élményt. „Ha a stílusbeli különbségeket most háttérbe tesszük egy pillanatra – idézve ismét Lovas Ceciliát –, kiviláglik, hogy mindennek alapja a koncepciózus tervezés – ami a rendelkezésre álló tér adta lehetőségekhez szabja a funkcionális elvárásokat, és megfelelő méretezéssel kialakított, logikusan, könnyen használható egységekben, pozíciókban gondolkodik, hogy a felhasználói élmény minél teljesebb legyen azáltal, hogy minden magától értetődően működik. A stílusbeli elemek, a hangulatjegyek már csak az öltözet, persze a közönség megítélése nagyban múlik ezen az öltözeten.” (x)

A jó világítás az építészet része.
Ergonomikus, környezettudatos és
az embert helyezi a középpontba.
Értéket teremt.

Világítástechnikai tervezés
Látványtervek készítése
Világításvezérlés és programozás
Világítótest értékesítés

CARACALLA DESIGN DAYS 2016

Kiállítás és szakmai előadássorozat

2016. február 25-28.
Tesla Kult, Budapest VII., Kazinczy u. 21.

További információ:
caracalla.hu
facebook.com/caracalla.budapest

Kiállító partnerek

Laufen | Alape | Dornbracht | Kaldewei | Emco | Internorm | Ligne Roset | Duravit | Villeroy & Boch | Hansgrohe | Axor | Gessi | Glass 1989
Style Center by Müller Mónika | Hülpe | Runtal | Zehnder | Graniti Fiandre | Bisazza Mosaico | Gira | Osborne&Little | 3F Project | Siemens

be light!

www.belight.hu

ÉPÍTENI ÉS FELÚJÍTANI ALUMÍNIUM NYÍLÁSZÁRÓKKAL

Tervezéskor és kivitelezéskor az egészen egyedi elképzeléseknek továbbá a magas minőségnek és nem utolsósorban a kiváló ár-érték aránynak megfelelő nyílászárókat kiválasztani nem könnyű feladat. A sokoldalúságnak köszönhetően az igen jól variálható alumínium nyílászárók magas minőségi színvonalat képviselnek és mind az ipari létesítmények, mind pedig az irodaházak és családi házak, nyaralók tervezésekor ideális építési módszer. A jövő részben a költséghatékony, rugalmas és hosszú távú valamint a kifinomult műszaki megoldások egyszerre történő alkalmazásában rejlik.

*Egyedi elképzeléseit segítünk megvalósítani.
Kérje ajánlatunkat és tanácsainkat!*

Kartal Invest

Kartal Invest Kft.
H-7630 Pécs, Gerle u. 10.
Tel.: 30/9473-007
info@doorplast.hu

Kapcsolódó cikk: Színeket kevernek, 78. oldal

Z-SZABÓ-BAU ÉS TÁRSA KFT.

Az 1993-ban, alapvetően építőipari generál kivitelezésre és egyéb kőműves mesteri munkákra alakult családi vállalkozás, a Szabó Zoltán egyéni vállalkozás, már a működés első évében dinamikus fejlődésnek indult. Ez volt az alap. A 2010-ben megalapított Z-SZABÓ-BAU és Társa KFT. lényegében már két céget foglal magában. A cég igényes és precíz munkájával vált ismertté. Nagymértékű és gyors fejlődésük elsősorban a hozzáértő és felkészült szakembergárdának és az igényes, jól felszerelt, eszköz- és gépparknak köszönhető, így képesek ellátni a legmagasabb műszaki feladatokat is. A határidő pontos betartása, a minőségi anyagok beépítése, kreatív feladatmegoldások és ötletek jellemzik munkájukat. Közületek, önkormányzatok, gazdasági és magánszemélyek egyaránt a megbízóik fokozatosan bővülő széles skáláját alkotják. A cégben jelenleg 30 fő dolgozó vesz részt.

„Z-SZABÓ-BAU” és Társa Kft.

Z-Szabó-Bau és Társa Kft.
8312 Balatonederics, Hegyalja u. 24.
Tel.: 30/216 3528
info@z-szabo-bau.hu
www.z-szabo-bau.hu

Kapcsolódó cikk: „A haza hasznos szolgáltatóra...”, 60. oldal

EXTREME PARK KÖRNYEZETÉPÍTŐ KFT.

Társaságunk 1996-ban alakult idén leszünk 20 éves szereplői a magyar környezetépítési piacnak.

Alakulásunk óta jelentős kivitelezési munkákat végeztünk el generálkivitelezőként, vagy vettünk részt külső környezetépítési, utépítési, tájépítészeti munkák kivitelezésében, tervezésében és hosszú távú üzemeltetésében, valamint a hozzájuk tartozó teljes infrastruktúra kialakításában ipari területektől közintézményeken keresztül, közterületeken át természetvédelmi területek és világörökségi helyszínekig.

Cégünk a Certop által tanúsított és rendszeresen auditált **ISO 9001** minőségirányítási **ISO 14 001** környezetirányítási **ISO 28 001** munkabiztonsági integrált irányítási rendszer alkalmaz.

**EXTREME PARK
KÖRNYEZET ÉPÍTÉS
ÉS ÜZEMELTETÉS**
KORNYEZETEPITES.HU
EXTREME PARK KÖRNYEZETÉPÍTŐ KFT.
2800 Tatabánya, Erdész ut. 17.
Tel.: / Fax: 34/311-295
kornyezetepites@kornyezetepites.hu

Extreme Park Környezetépítő Kft.
2800.Tatabánya, Erdész u. D.ép.
Telefon/fax: +36-34-311-295
email: extremepark@extremepark.hu
www.extremepark.hu

Kapcsolódó cikk: Inverz, 68. oldal

„Vészhelyzetben siketként
is tudom hívni a neten
keresztül – egy online
elérhető jelnyelvi tolmács
segítségével – a mentőt”

Internet.
Rajtad is múlik,
hogy mire
használod.

 Noked 8?
 médiaunió
rajtad is múlik!

RENSON ICARUS®
NAPVÉDELMI RENDSZER
Forgalmazó: **Celsius Kft.**
www.celsiuskft.hu

↑ 01

Az ICARUS® napvédelmi rendszer extrudált-alumínium repülőszárny alakú lamellákból áll, melyek különböző tartó profilok között helyezhetők el az optimális napvédelem elérése érdekében. A lamellák lehetnek fixen rögzítettek, vagy mozgathatók, melyekkel vízszintes és függőleges árnyékolás is elérhető. A lamellák 90°-ban elfordíthatók. A motoros mozgató lehet kézi, vagy automata vezérlésű. A repülőszárny elemek 125-480 mm-es szélességben rendelkeznek.

Funkció: Profesionális árnyékoló szerkezet
Anyag: Extrudált alumínium
Ár: Egyedi ajánlat szerint.

RIO GRANDE SWIM SPA
Gyártó/Forgalmazó:
Wellis Magyarország Kft.
www.wellis.hu

↑ 03

Frissítő úszás és pihentető, élménydús pezsgőfürdőzés egy medencében! A Wellis márka egyik legújabb fejlesztéseként a Rio Grande jakuzzi kombinált élményt nyújt használóinak. Az egyedi műszaki megoldásokkal működő ellenáramlatos rendszernek köszönhetően úszómedenceként funkcionál, a fűrésztű úszást pedig könnyen levezetheti a 3 ülő- és egy fekvőhellyel kialakított masszázsrészlegében. Méreteit tekintve 6 méteres hosszúságával és 1,5 méteres mélységével egyedülálló a piacon. Tekintve ugyanakkor a hagyományos úszómedencék méretes helyigényét, a Rio Grande tökéletes fénypontja lehet wellnessrészlegének.

Funkció: úszó- és masszázsmedence
Anyag: üvegszál erősítéses akrill
Ár: 7 999 900 Ft (bevezető áron)

TUFFY – THE WILD BUNCH

Gyártó: **MAGIS**

Forgalmazó: **do work!**
www.dowork.hu

↑ 02

A MAGIS előszeretettel használ játékos formákat termékeiben, ilyen a 2014-ben bemutatott TUFFY is. Ülőmagassága látványos forgómechanizmussal állítható 42 és 61 cm között. A termék elsődleges funkciója munkaszék, de nem csak az iroda, hanem otthonunk, kávézó vagy épp iskolák belső terét is feldobhatjuk a MAGIS és Grcic remekével.

Design: Konstantin Grcic

Funkció: munkaszék

Anyag: bükkfa, üvegszál erősített polipropilén
Ár: 128 020 Ft-tól

VISION LED FALIKAR

Gyártó: **DELTA LIGHT**

Forgalmazó: **be light!**
www.belight.hu

↑ 04

A fel-levilágító Vision LED-falika mára már a DELTA LIGHT egyik védjegyének számít. Maga a lámpatest is elegáns, a parabola formában kilépő fény pedig rendkívül egyedi, melyet még tovább fokozhatunk színszűrők alkalmazásával.

Funkció: oldalfali lámpatest

Anyag: alumínium test, üveglencse

Ár: 96.540 Ft.

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz.
Energiaosztály: A, A+, A++

JANKÓ
ABLAK
ALAPÍTVÁ 1987

Jankó_CROSS+

BROAD SYSTEM

Jankó_BIG+

WWW.JANKOABLAK.HU

ABLAK, AJTÓ, ÁRNYÉKOLÁS
JOSKO FENSTER&TÜREN KÉPVISELET SOFA PROJEKT KFT.

1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a.
Tel.: (+36-30) 430 8064
Web: www.joskoszalon.hu
91. OLD.

ALUMÍNÍUM NYÍLÁSZÁRÓK
NORDIKAL TERVEZŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
1113 Budapest, Bartók Béla út 152.
Tel.: (+06-1) 204 0052
Fax: (+06-1) 204 0053
E-mail: iroda@nordikal.hu
Web: www.nordikal.hu
67. OLD.

ALUMÍNÍUM NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA
GLASS-REGIA KFT.
8000 Székesfehérvár, Kapos út. 2.
Tel.: (+36-22) 502 220
E-mail: glassregia@gmail.com
75. OLD.

ASZTALOSIPARI SZOLGÁLTATÁS
BÜTORG KFT.
1037 Budapest, Bojtár u. 37.
Tel.: (+06-30) 242 2354
E-mail: info@butorg.hu
Web: www.butorg.hu
90. OLD.

BIZTONSÁGTECHNIKAI RENDSZEREK TERVEZÉSE / KIVITELEZÉSE
AGIS FIRE & SECURITY KFT.
1037 Budapest, Montevideo u. 3/A
Telefon: (+36-1) 437 3700
Fax: (+36-1) 453 0358
E-mail: agishu@agisfs.com
Web: www.agisfs.com
65. OLD.

BÜTOR
VITRA BÜTOROK MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA – DO WORK KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 489 3860
Mobil: (+36-30) 248 2342
Fax: (+36-1) 212 8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
B4, TRAFIK

EGYEDI BÜTORGYÁRTÁS
KATONAMANUFAKTURA
1223 Budapest, Kápolna u. 28.
Tel.: (+36-1) 362 2090
E-mail: katonamanufaktura@katonamanufaktura.com
Web: www.katonamanufaktura.com
40. OLD.

EGYEDI ÜVEGEZÉSI MUNKÁLATOK
DUAL GLASS KFT.
2243 Köka, Nagykúti út 133.
Tel.: (+36-20) 211 5151
Web: www.dualglass.hu
41. OLD.

ÉPÍTŐANYAG GYÁRTÁS ÉS KERESKEDELEM
SCHÖCK HUNGÁRIA KFT.
2040 Budaörs, Szabadság út 117/A
Telefon: (+36-29) 696 571
E-mail: anna.frei@schoeck.hu; andras.csanaki@schoeck.hu
Web: www.schoeck.hu
74. OLD.

ÉPÍTŐIPARI ANYAGOK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA
MC-BAUCHEMIE KFT.
1117 Budapest, Hengermalom u. 47/a.
Tel.: (+36-1) 481 3840
Fax: (+36-1) 481 3845
E-mail: info@mc-bauchemie.hu
Web: www.mc-bauchemie.hu
56. OLD.

ÉPÜLETÉPÍTÉSI PROJEKT SZERVEZÉSE
PBE ÉPÍTŐ KFT.
2051 Biatorbágy Vendel Park, Huber utca 1.
Tel.: (+36-23) 332 020
E-mail: info@pbe.hu
Web: www.pbe.hu
64. OLD.

FENSTHERM NYÍLÁSZÁRÓK ÉRTÉKESÍTÉSE, BEÉPÍTÉSE
FENSTHERM KONTRAKT KFT.
1081 Budapest, Kun utca 4.
Tel.: (+06-36) 542 577
E-mail: projekt@fensthermkontakt.hu
Web: www.fenstermkontakt.hu
66. OLD.

FÜRDŐSZOBA- ÉS KONYHASTÚDIÓ
CARACALLA FÜRDŐ-SZOBA-BÚTOR KFT.
1076 Budapest, Dohány u. 27.
Tel.: (+36-1) 322 1882, (+36-1) 322 1883
E-mail: caracalla@caracalla.hu
Web: www.caracalla.hu
111. OLD.

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS
FITOUT ZRT.
1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (+36-1) 705 8773
Fax: (+36-1) 705 8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. OLD.

SZEMÉLYI HIGIÉNIA TERMÉKEK FORGALMAZÁSA
SCA HYGIENE PRODUCTS KFT.
1021 Budapest Budakeszi út 51.
Tel.: (+36-1) 392 2100
E-mail: torkcontact@sca.com
Web: www.tork.hu
108. OLD.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE
JANKÓ FAIPARI ÉS KERESKEDELMI KFT.
7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (+36-30) 561 2841
Fax: (+36-73) 510 286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
114. OLD.

HŐSZIGETELŐ ANYAG GYÁRTÁS
CELSIUS ÉPÍTŐANYAG-KERESKEDŐ KFT.
1016 Budapest Krisztina krt, 71. 3/3.
Tel.: (+36-30) 227 7646
E-mail: info@celsiuskft.hu
Web: www.celsiuskft.hu
73. OLD., TRAFIK

HULLADÉKKEZELÉS
ORWAK MAGYARORSZÁG KFT.
2161 Csomád, Verebhegy u. 1.
Tel.: (+36 1) 363 8888
Fax: (+36 1) 363 8891
E-mail: info@orwak.hu
Web: www.orwak.hu
66. OLD.

INTELLIGENS VILÁGÍTÁSI MEGOLDÁSOK
LUMENTRON ELECTRONIC KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-30) 636 2861
Fax: (+36-1) 325 8031
E-mail: iroda@lumentron.eu
Web: www.lumentron.eu
57. OLD.

JAKUZZI, HIDROMASSÁZS KÁD, ZUHANYKABIN, INFRASZAUNA
WELLIS MAGYARORSZÁG KFT.
2371 Dabas, Mánteleki út HRSZ: 0417
Tel.: (+06-29) 564 380
Fax: (+06-29) 564 390
E-mail: info@wellis.hu
Web: www.wellis.hu
76. OLD., TRAFIK

KÖRNYEZET FENNTARTÁS ÉS KÖRNYEZETÉPÍTÉS
EXTREME PARK KÖRNYEZETÉPÍTŐ KFT.
2800 Tatabánya, Erdész út „D” épület
Tel.: (+06-34) 311 295
Fax: (+06-34) 311 295
E-mail: extremepark@extremepark.hu
Web: www.extremepark.hu
113. OLD.

MAGASÉPÍTÉSI MUNKÁLATOK, GENERÁLKIVITELEZÉS, KÖMŰVES MESTERI MUNKÁK, HOMLOKZAT SZIGETELÉS MUNKÁK, ÉPÜLET ÁTALAKÍTÁSI, ÉPÜLET FELÚJÍTÁSI MUNKÁK, Z-SZABÓ-BAU” ES TÁRSA KFT.
8300 Tapolca, Berzsenyi D. utca. 24.
Tel.: (+06-30) 216 3528
Fax: (+06-87) 466 175
E-mail: info@z-szabo-bau.hu
Web: www.z-szabo-bau.hu
113. OLD.

MARKETINGKOMMUNIKÁCIÓS, POS ÉS CÉGARCULATI ESZKÖZÖK TERVEZÉSE ÉS GYÁRTÁSA
BEFLEX ZRT.
1097 Budapest, Táblás utca 36-38.
Tel.: (+06-1) 456 3600
Fax: (+06-1) 456 3610
E-mail: beflex@beflex.hu
Web: www.beflex.hu
77. OLD.

NYÍLÁSZÁRÓ GYÁRTÁS
KARTAL INVEST KFT.
7630 Pécs, Gerle u. 10.
Tel.: (+36-30) 947 3007
E-mail: info@doorplast.hu
Web: www.doorplast.hu
113. OLD.

STATIKAI MEGERŐSÍTÉS / KÖBÜRKOLATOK
GEO'96 KFT.
1154 Budapest, Gábor Áron u. 76.
Tel.: (+36-1) 410 0334
Fax: (+36-1) 417 1864
E-mail: geo96@online.hu
Web: www.geo96.hu; www.ko-tar.hu
57. OLD.

SZERKEZETÉPÍTÉS
MORATUS SZERKEZETÉPÍTŐ KFT.
1037 Budapest, Bojtár u. 53.
Telefon: (+36-1) 466 4827
Fax: (+36-1) 883 0243
E-mail: info@moratus.hu
Web: www.moratus.hu
65. OLD.

TERVEZÉS, KIVITELEZÉS, ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA
KANASZ ÉPÍTŐ KFT.
2162 Órbottyán, Kossuth utca 42.
Tel.: (+06-70) 366 1211
E-mail: kanaszepito@kanaszepito.hu
Web: www.kanaszepito.hu
74. OLD.

VILLANYSZERELÉS
NASCON KFT.
1139 Budapest, Kartács utca 24-26.
Tel.: (+36-20) 964 4089
E-mail: iroda@nascon.hu
Web: www.nascon.hu
39. OLD.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA
DELTA LIGHT, SIMES TERMÉKEK
MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA – BE LIGHT KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 438 0748
Fax: (+36-1) 325 6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
2. OLD., 110. OLD, B2, TRAFIK

3F PROJECT KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 92/E
Tel.: (+06-1) 461 0225
Fax: (+06-1) 461 0226
E-mail: iroda@3fproject.hu
Web: www.3fproject.hu
90. OLD.

OCTOGON ONLINE
www.octogon.hu

ÉPÍTÉSFÓRUM
www.epiteszforum.hu

Következő lapszámunk tartalmából

→

Magazinunkban hagyományt teremtettünk azzal, hogy a családi házakat, társasházakat kiemeltként kezeljük, más mellett azért is, mert ez az az építészeti szegmens, amely igazán távol áll bármilyen politikai-gazdasági érdektől és egyúttal éles tükörképét adja annak, hogy a „hétköznapi ember” milyen viszonyban áll a kortárs építészettel, mit és hogyan gondol róla. Amire viszont ezen az építészeti területen az utóbbi időben kevesebb fény vetült, az a régió családi háza; kitöltendő ezt a hiányt következő számunkban kortárs romániai lakóházakat mutatunk be. (Fotók: © Makkai Bence)

↓

2016 február 25. és 28. között ismét – immár 4. alkalommal – Caracalla Design Days, most a Teslában. A kulturális és edukációs rendezvény egyben olyan „nemzetközi színvonalú kiállítás is, amely lehetőséget ad a hazai belsőépítészek, lakberendezők, a szakmai sajtó és a nagyközönség számára, hogy megismerhesse a vezető lakberendezési márkák legizgalmasabb újdonságait, innovációit.” De a kiállításon láthatóak lesznek a Caracalla és a Laufen által meghirdetett Formatervezési Pályázat kiemelkedő munkái is. Helyszín: Tesla Kult, 1075 Budapest, Kazinczy utca 21. (Képünkön: a Bisazza Mozaico & Emilio Pucci kollekcója – ezt is láthatják majd a látogatók a helyszínen)

